

Instituut voor de nationale rekeningen

ANALYSE VAN DE PRIJZEN
JAARVERSLAG 2015 VAN HET INSTITUUT
VOOR DE NATIONALE REKENINGEN:

I. TOTALE INFLATIE

PRIJZENOBSERVATORIUM

Meer informatie:

FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

Peter Van Herreweghe

City Atrium

Vooruitgangstraat 50

1210 Brussel

Tel.: +32 2 277 83 96

E-mail: Peter.Vanherreweghe@economie.fgov.be

Inleiding

Voor de zevende keer publiceert het INR het jaarverslag over het verloop van de consumptieprijzen. De wet van 8 maart 2009, tot wijziging van de wet van 21 december 1994 houdende sociale en diverse bepalingen, voorziet dat de FOD Economie de taak van prijsobservatie en prijsanalyse voor rekening van het INR uitvoert.

Met de wet van 3 april 2013 houdende de invoeging van boek V in het Wetboek van economisch recht (getiteld “De mededinging en de prijsevoluties”), werd het onderzoeksdomein van het Prijzenobservatorium uitgebreid en voortaan kan onderzoek uitgevoerd worden vanuit de invalshoeken prijsverloop, prijsniveau, marges en ten slotte marktwerking.

In 2015 publiceerde het Prijzenobservatorium zijn kwartaalverslagen binnen de voorziene tijdsbestekken. Op vraag van de voormalige federale minister bevoegd voor Landbouw, mevrouw Laruelle, werd ook een actualisatie van de studie “Prijzen, kosten en rendabiliteit in de varkenskolom” afgewerkt.¹ Het Prijzenobservatorium is het afgelopen jaar daarnaast ook van start gegaan met twee punctuele studies naar marktwerking in de cinemasector (NACE 5914) en in de suikerkolom (NACE 1081).

Conform het bestek dat de modaliteiten bepaalt van de wijze waarop de aan het INR geassocieerde instellingen hun opdrachten zullen uitvoeren, werd dit jaarverslag eind februari goedgekeurd door de Raad van bestuur van het INR en werd het gevalideerd door het Wetenschappelijk Comité.

De volgende medewerkers van het Prijzenobservatorium hebben meegewerkt aan dit verslag: Christine Bruynoghe, Myrle Claessens, Julie Durieu, Mathias Ingelbrecht, Jean-Yves Jaucot, Céline Rigby, Els Somers, Jean-Paul Theunissen en Sarah Van Cauwenbergh.

¹ http://economie.fgov.be/nl/binaries/Actualisatie_studie_varkenskolom_mei2015_tcm325-267698.pdf

Inhoudstafel

Inleiding.....	3
Inhoudstafel.....	4
Samenvatting	5
I Inflatie in 2015.....	7
I.1. Totale inflatie in 2015.....	7
I.1.1 Totale inflatie in België.....	7
I.1.2 Totale inflatie in de voornaamste buurlanden	11
I.2 Inflatie voor energie in 2015	15
I.2.1 Inflatie voor energie in België	15
Focus: Impact van de hervorming van het indexeringsmechanisme op de energiecomponent.....	24
I.2.2 Inflatie voor energie in de voornaamste buurlanden	26
I.3 Inflatie voor bewerkte levensmiddelen in 2015.....	30
I.3.1 Inflatie voor bewerkte levensmiddelen in België.....	30
I.3.2 Inflatie voor bewerkte levensmiddelen in de voornaamste buurlanden.....	35
Focus: Evolutie van de consumptieprijzen voor alcohol en tabak	37
I.4 Inflatie voor niet-bewerkte levensmiddelen in 2015	41
I.4.1 Inflatie voor niet-bewerkte levensmiddelen in België	41
Focus: Prijstransmissie voor enkele niet-bewerkte levensmiddelen	43
I.4.2 Inflatie voor niet-bewerkte levensmiddelen in de voornaamste buurlanden.....	46
I.5 Inflatie voor diensten in 2015	47
I.5.1 Inflatie voor diensten in België	47
I.5.2 Inflatie voor diensten in de voornaamste buurlanden.....	51
Focus: Consumptieprijzen voor telecommunicatiediensten in België en de voornaamste buurlanden	53
Focus: Evolutie van de gereguleerde prijzen in België en in de voornaamste buurlanden	54
I.6 Inflatie voor niet-energetische industriële goederen in 2015	57
I.6.1 Inflatie voor niet-energetische industriële goederen in België	57
I.6.2 Inflatie voor niet-energetische industriële goederen in de voornaamste buurlanden	60
Lijst van afkortingen	62
Bijlagen	64
Bijlage 1: Overzicht van de prijsbewegingen van producten en diensten tussen 2014 en 2015.....	64
Bijlage 2: Inflatie in 2015 met en zonder gewijzigde indirecte belastingen in België en in de voornaamste buurlanden...	70
.....	70
Bijlage 3: Inflatie in België en in de voornaamste buurlanden in het vierde kwartaal 2015.....	71
Bijlage 4: Inflatie met en zonder gewijzigde indirecte belastingen, in België en in de voornaamste buurlanden	74
Bijlage 5: Overzicht maandelijkse kostprijs per aangeboden telecommunicatiedienst, voor België en de drie voornaamste buurlanden, voor telkens het goedkoopste tariefplan.....	75

Samenvatting

1. In 2015 kwam de totale inflatie in België, gemeten aan de hand van het GICP, uit op gemiddeld 0,6 %, tegenover 0,5 % in 2014. Deze lichte versnelling van de inflatie kan voornamelijk worden toegeschreven aan de prijsstijging van niet-bewerkte levensmiddelen (van -1,3 % in 2014 tot 2,1 % in 2015) die werd gecompenseerd door de forse prijsdaling van energieproducten (van -6,0 % in 2014 tot -8,0 % in 2015). Net als in 2014 leverden energieproducten de grootste negatieve bijdrage tot de totale inflatie (-0,9 procentpunt).
2. De onderliggende inflatie, die geen rekening houdt met het prijsverloop voor niet-bewerkte levensmiddelen en energie, is ook stabiel gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar en bedroeg gemiddeld 1,6 % in 2014 en 2015. De vertraging van het prijsstijgingstempo van de bewerkte levensmiddelen (2,1 % in 2014 tegenover 1,6 % in 2015) werd namelijk gecompenseerd door een hogere inflatie voor diensten (2,2 % tegen 2,4 %) en voor niet-energetische industriële goederen (0,3 % tegen 0,5 %).
3. In onze voornaamste buurlanden (Duitsland, Frankrijk en Nederland) zette de vertraging van de totale inflatie zich in 2015 verder (van gemiddeld 0,7 % in 2014 tot gemiddeld 0,1 % in 2015), waardoor deze totale inflatie gemiddeld lager werd dan die van België (0,5 procentpunt ten nadele van België). Diensten en, in mindere mate, bewerkte levensmiddelen droegen het meest bij tot dit inflatieverschil ten nadele van ons land. De onderliggende inflatie vertraagde eveneens in onze voornaamste buurlanden tot 0,8 % en lag dus nog steeds lager dan in België.
4. Na een negatieve inflatie in 2013 (-4,6 %) en 2014 (-6,0 %) zijn de prijzen van energieproducten in 2015 verder gedaald met gemiddeld 8,0 % ten opzichte van het jaar voordien. In 2015 bedroeg de prijsdaling op jaarbasis voor motorbrandstoffen en huisbrandolie respectievelijk gemiddeld 12,8 % en 25,7 % (tegenover respectievelijk -3,7 % en -7,1 % in 2014). Het prijsverloop van deze twee producten is sterk afhankelijk van de prijs van aardolie die, uitgedrukt in euro, met gemiddeld 36,3 % zakte tussen 2014 en 2015.

Voor elektriciteit moesten de consumenten gemiddeld 11,9 % meer betalen tussen 2014 en 2015 (tegenover een daling van 9,6 % tussen 2013 en 2014). Deze prijsstijging voor elektriciteit laat zich hoofdzakelijk verklaren door de verhoging van distributietarieven (+13,0 % gemiddeld op jaarbasis, als gevolg van de invoering van nieuwe distributietarieven in januari 2015, de verhoging van deze tarieven gelieerd aan de toepassing van de vennootschapsbelasting bij intercommunales en de invoering van het nieuwe prosumententarief in juli 2015 in Vlaanderen) en door de verhoging van het btw-tarief van 6 % tot 21 % sinds september 2015. Bij ongewijzigde belastingen (behoud van de btw op 6 % van september tot december) zou de inflatie voor elektriciteit in 2015 9,5 % bereikt hebben, ofwel 2,3 procentpunt minder in vergelijking met de reële situatie. De consumptieprijzen van aardgas zijn op jaarbasis met 5,4 % gedaald (tegenover -5,6 % in 2014) vooral omwille van de daling van de kost van de energiecomponent (-8,3 %), terwijl de nettarieven vrij stabiel zijn gebleven.

5. In onze voornaamste buurlanden was de inflatie voor energie op jaarbasis ook negatief (-6,0 % in 2015), zij het minder uitgesproken dan in België. Voor energie was het inflatieverschil dus ten voordele van ons land, vooral omwille van de sterkere prijsdaling van vloeibare brandstoffen en motorbrandstoffen in België (lagere accijnzen in België) en, in mindere mate, van gas. Uit de cijfers van de CREG blijkt dat de totale factuur voor elektriciteit en aardgas (het totaal voor alle componenten, inclusief nettarieven, btw en taksen) in 2015 respectievelijk 9,2 % en 9,3 % lager was in België dan gemiddeld in de buurlanden. De prijsverschillen van land tot land blijven echter aanzienlijk.

6. De prijzen voor voedingsgrondstoffen (uitgedrukt in euro) kwamen in 2015 gemiddeld 6,1 % lager uit dan een jaar voordien. De daling van de afzetprijzen in de voedingsindustrie die sinds mei 2014 zichtbaar is, zette zich verder in 2015 (-1,7 % op jaarbasis). In vergelijking met een jaar voordien lagen de consumptieprijzen voor bewerkte levensmiddelen niettemin 1,6 % hoger. De vertraging van de inflatie voor deze categorie van producten (2,1 % in 2014) is vooral te wijten aan de daling van de inflatie voor tabak (van 6,9 % in 2014 tot 4,9 % in 2015), alcoholhoudende dranken (van 3,1 % tot 2,4 %) en zuivelproducten (van 2,6 % tot -1,9 %). In 2015 bleef de Belgische inflatie voor deze productgroep bovendien hoger dan het gemiddelde van de buurlanden (0,4 %). Als tabak en alcoholhoudende dranken niet zouden worden meegerekend, zouden de prijzen van bewerkte levensmiddelen in 2015 in België met 0,4 % zijn toegenomen, tegenover een daling van gemiddeld 0,5 % in de drie buurlanden.
7. Na een daling van 1,3 % in 2014 waren de prijzen van niet-bewerkte levensmiddelen in 2015 opnieuw opwaarts gericht, met een gemiddelde inflatie van 2,1 %. Deze prijsstijging wordt voornamelijk toegeschreven aan de forse prijsstijgingen op jaarbasis voor fruit (+4,4 %) en groenten (+7,5 %). Door een groter aanbod (gunstige weersomstandigheden en Russische boycot) waren deze producten namelijk goedkoper in 2014. Het lagere aanbod in 2015 door de slechte weersomstandigheden heeft echter de prijzen omhoog getrokken. Voor vlees en vis vertraagde de inflatie in 2015 tot respectievelijk 0,2 % en -1,5 %. In onze buurlanden is de inflatie voor niet-bewerkte levensmiddelen ook weer positief geworden (1,8 %).
8. Het prijsstijgingstempo voor diensten nam in 2015 iets toe tot 2,4 % (tegenover 2,2 % in 2014), onder meer als gevolg van een hoger inflatiecijfer voor onderwijs (verhoging van het inschrijvingsgeld in Vlaanderen), medische diensten (harmonisering van het remgeld bij een bezoek aan een specialist) en communicatiediensten. In de voornaamste buurlanden kenden diensten echter een vertraging van het prijsstijgingstempo: van 1,6 % in 2014 tot 1,3 % in 2015, wat dus lager is dan in België.
9. In 2015 kwam de inflatie voor niet-energetische industriële goederen in België uit op gemiddeld 0,5 % (wat een versnelling is ten opzichte van de inflatie van 0,3 % in 2014), hetzij een hoger peil dan in onze voornaamste buurlanden (0,2 %).
10. Over de periode 2008-2015 was de Belgische onderliggende inflatie elk jaar hoger dan het gemiddelde van de drie buurlanden, en over de ganse beschouwde periode zijn de prijzen met 12,6 % gestegen in België tegenover +8,7 % gemiddeld in de buurlanden. Vooral een aantal diensten en bewerkte levensmiddelen leverden een aanzienlijke bijdrage tot het inflatieverschil ten nadele van België. Voor diensten gaat het om cafés en restaurants, culturele diensten en telefoondiensten. Voor bewerkte levensmiddelen droegen brood en granen, suiker en suikerwaren het meest bij tot het inflatieverschil. Deze hogere inflatie in België voor de desbetreffende diensten zou het gevolg kunnen zijn van de snellere stijging van de Belgische loonkosten per eenheid (met name de verhouding van de uurloonskost ten opzichte van de productiviteit per uur). Voor bewerkte levensmiddelen kan er eveneens sprake zijn van een meer uitgesproken stijging van de afzetprijzen in de Belgische voedingsindustrie dan in de buurlanden.

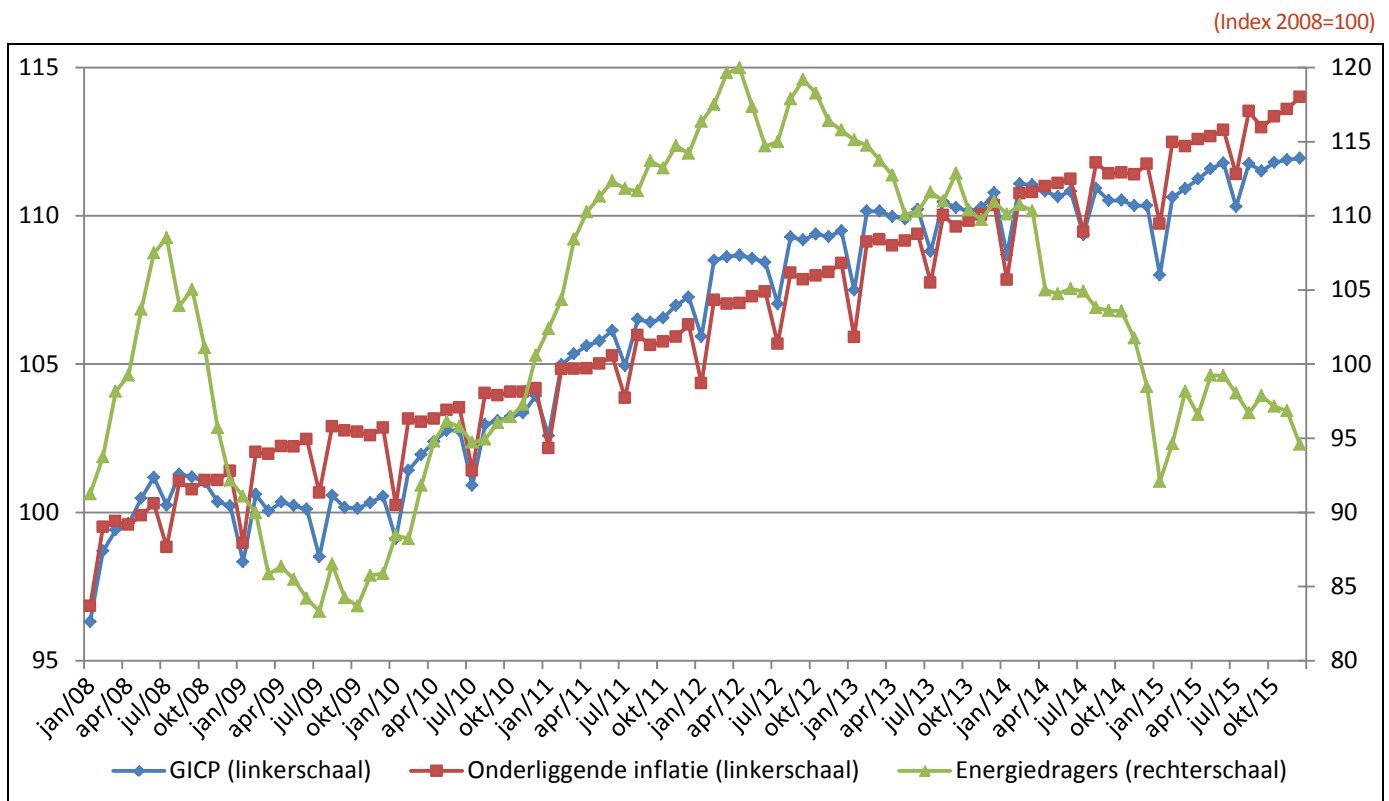
I Inflatie in 2015^{2 3 4}

I.1. Totale inflatie in 2015

I.1.1 Totale inflatie in België

In 2015 is het gemiddelde niveau van de consumptieprijzen, gemeten aan de hand van het GICP, bijna ongewijzigd gebleven in vergelijking met 2014. De prijzen zijn in de eerste helft van het jaar gestegen maar stabiliseerden daarna. De opwaartse trend van de prijzen in de loop van 2015 geldt niet voor de traditionele soldenmaanden januari en juli. In 2015 bedroeg de geharmoniseerde index van de consumptieprijzen in België gemiddeld 111,1 (basisjaar 2008=100). De index van de onderliggende inflatie, die geen rekening houdt met de prijsevolutie van de energieproducten en van de niet-bewerkte levensmiddelen, is dit jaar ook verder gestegen met gemiddeld 1,6 %.

Grafiek 1: Recent verloop van het GICP, de onderliggende inflatie-index en de consumptieprijzen voor energiedragers

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek-Statistics Belgium

Over een langere periode beschouwd, tussen 2008 en 2015, nam het indexcijfer van de totale inflatie minder snel toe dan het indexcijfer van de onderliggende inflatie (respectievelijk 11,1 % tegenover 12,6 %). In die periode zijn de consumptieprijzen van de energieproducten immers met gemiddeld 3,2 % teruggevallen. De daling van de energieprijzen, waargenomen sinds medio 2012, heeft zich tot in januari 2015 voortgezet, voornamelijk als gevolg van de prijsdaling van de aardolieproducten (vaste brandstoffen en vloeibare brandstoffen). Nadat ze vanaf februari 2015 opnieuw ge-

² De gemiddelde inflatie voor een kwartaal wordt berekend als de procentuele variatie van het rekenkundige gemiddelde van de indexcijfers van het betrokken kwartaal ten opzichte van het rekenkundige gemiddelde van de indexcijfers van het overeenstemmende kwartaal van het voorgaande jaar.

³ Omwille van de vergelijkbaarheid met de evoluties in andere Europese landen gebeurt de analyse op basis dat van het geharmoniseerd indexcijfer van de consumptieprijzen (GICP).

⁴ Als gevolg van een retroactieve herziening van het GICP (te wijten aan een herclassificatie van een paar producten) zijn de inflatiecijfers van bepaalde productcategorieën licht verschillend van de cijfers die vroeger werden gepubliceerd.

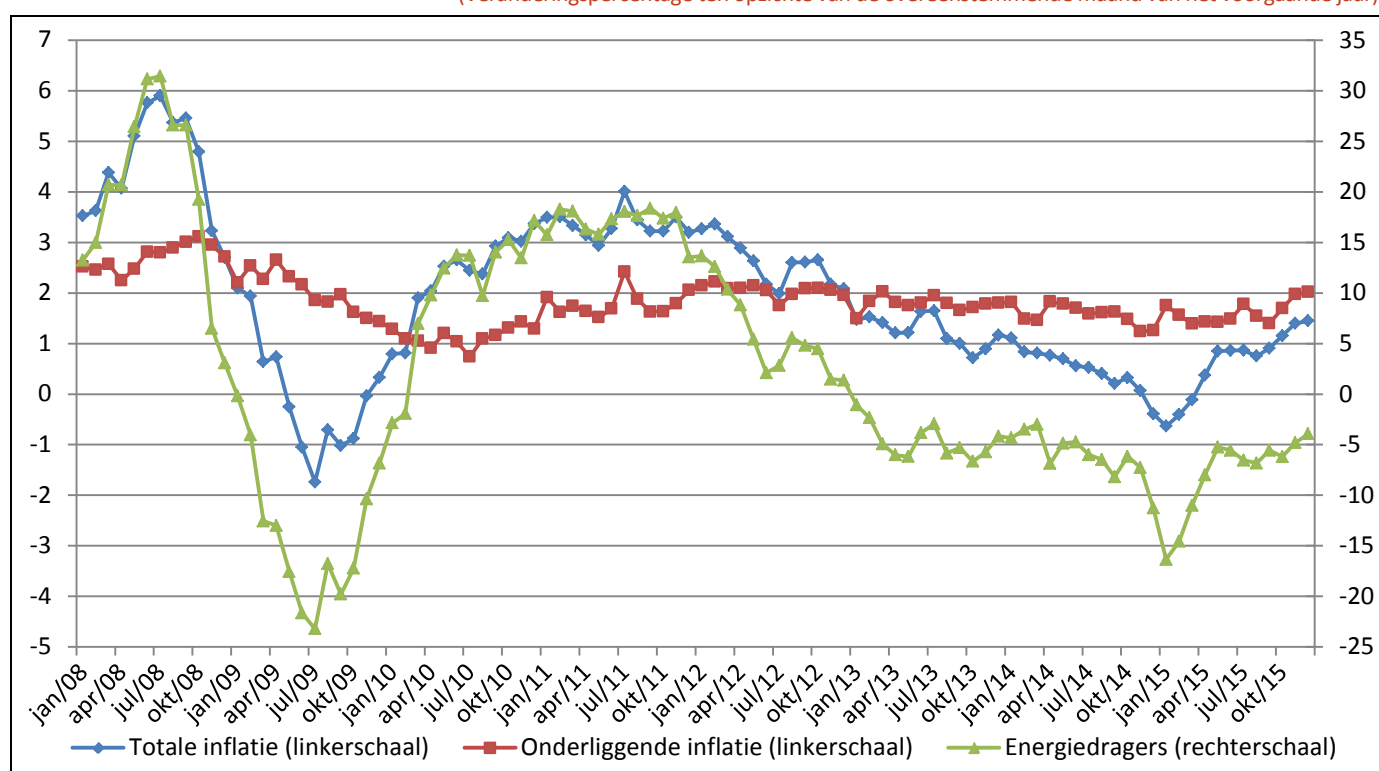
stegen waren, zijn de prijzen van de aardolieproducten en, algemener, van de energiedragers opnieuw gedaald in de tweede helft van het jaar.

De totale inflatie bedroeg in 2015 gemiddeld 0,6 % tegenover 0,5 % in 2014. In het eerste kwartaal 2015 bereikte de inflatie met -0,4 % haar laagste niveau sinds het vierde kwartaal 2009. De inflatie werd vanaf april 2015 opnieuw positief.

De inflatie was in 2015 vrij stabiel omdat de prijsstijging van de niet-bewerkte levensmiddelen (waarvoor de inflatie steeg van -1,3 % in 2014 tot 2,1 % in 2015) werd gecompenseerd door de sterke prijsdaling van de energieproducten (-6,0 % in 2014 tegenover -8,0 % in 2015). De prijsdaling voor energie was meer uitgesproken in het eerste kwartaal 2015, met een afname van 14,0 % op jaarbasis.

Grafiek 2: Recent verloop van de totale inflatie, de onderliggende inflatie en de consumptieprijzen voor energiedragers

(Veranderingspercentage ten opzichte van de overeenstemmende maand van het voorgaande jaar)

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek-Statistics Belgium

De onderliggende inflatie stabiliseerde zich in vergelijking met het vorige jaar en bedroeg gemiddeld 1,6 % in 2014 en 2015. De vertraging van het prijsstijgingstempo van de bewerkte levensmiddelen (2,1 % in 2014 tegenover 1,6 % in 2015) werd inderdaad gecompenseerd door een hogere inflatie voor diensten (2,2 % tegen 2,4 % in 2015) en niet-energetische industriële goederen (0,3 % tegen 0,5 % in 2015).

De belangrijkste prijsbewegingen bij de vijf grote productgroepen⁵ van het GICP tussen 2014 en 2015 kunnen als volgt samengevat worden:

- In 2015 waren energiedragers op jaarbasis 8,0 % goedkoper (tegenover -6,0 % in 2014). Deze sterke prijsdaling is voornamelijk te verklaren door de prijsdaling op jaarbasis van aardolieproducten (vaste brandstoffen en vloeibare brandstoffen) als gevolg van de terugval van de olieprijs. Deze afname werd echter licht gecompenseerd door de toename van de inflatie voor elektriciteit (van -9,6 % in 2014 tot +11,9 % in 2015) als gevolg van de btw-verhoging op elektriciteit van 6 % naar 21 % vanaf september 2015 en de invoering van een nieuw distributietarief in Vlaanderen sinds augustus 2015. De negatieve bijdrage van de productgroep 'energiedragers' tot de totale inflatie kwam uit op -0,9 procentpunt.
- Het prijsstijgingstempo voor bewerkte levensmiddelen liep verder terug tot gemiddeld 1,6 % in 2015. Zonder tabak en alcohol zou de inflatie voor bewerkte levensmiddelen 0,4 % hebben bedragen. De bijdrage van deze productgroep tot de totale inflatie kwam uit op 0,2 procentpunt.
- De inflatie voor de niet-bewerkte levensmiddelen werd opnieuw positief en steeg van -1,3 % in 2014 tot 2,1 % in 2015, vooral omwille van een lager aanbod van groenten en fruit. In tegenstelling tot 2014 waren de weersomstandigheden namelijk minder gunstig voor de oogst in 2015. Met het laagste gewicht in de korf (7,6 %) was de bijdrage van deze productgroep tot de totale inflatie goed voor 0,2 procentpunt.
- De inflatie voor diensten is licht gestegen en bedroeg gemiddeld 2,4 % in 2015. Deze productgroep, met het grootste gewicht in de consumptiekorf (40,8 %), droeg 1,0 procentpunt bij tot de totale inflatie.
- De consument betaalde in 2015 gemiddeld 0,5 % meer voor niet-energetische industriële goederen in vergelijking met 2014. De bijdrage tot de totale inflatie beperkte zich tot 0,1 procentpunt.

De gezondheidsindex⁶, die onder meer wordt gebruikt voor de indexering van de sociale uitkeringen en de lonen in de openbare sector, was gemiddeld 1,05 % hoger dan in 2014. De spilindex, die nu vastligt op 101,02 punten (index 2013=100), werd dit jaar niet overschreden⁷. Ter herinnering: de laatste spilindexoverschrijdingen vonden plaats in 2012 (in januari en in november).

⁵ Zoals elk jaar werd ook in 2015 het wegingsschema van het geharmoniseerde indexcijfer van de consumptieprijzen (GICP) aangepast. Dat gebeurde op basis van de versie 2013 van de nationale rekeningen (en aangepast in functie van de prijsevolutie in 2014), en aangevuld met gedetailleerde gegevens uit het huishoudbudgetonderzoek (vooral voor de lagere niveaus). Voor de gewichten van de vijf grote productgroepen binnen het GICP in België vonden de volgende verschuivingen plaats: Het gewicht van de energetische producten in de consumptiekorf is bijna ongewijzigd gebleven ten opzichte van de weging in 2014 (11,0 %). Het belang van de bewerkte levensmiddelen en de niet-bewerkte levensmiddelen verminderde echter met 0,4 en 0,6 procentpunt tot respectievelijk 13,1 % en 7,6 %. Dit geldt ook voor de niet-energetische industriële goederen waarvan het gewicht met 0,5 procentpunt tot 27,4 % is gedaald. Het gewicht van de diensten is echter met 1,3 procentpunt gestegen tot 40,8 %. Zie ook bijlage 2 van het eerste kwartaalverslag 2015.

⁶ De gezondheidsindex wordt berekend op basis van de nationale consumptieprijsindex (NCPI) waarvan de methodologie op verschillende punten, onder meer het gewichtenschema, verschilt van die van het GICP.

⁷ In de meest recente inflatievooruitzichten (02/02/2016) gaat het Federaal Planbureau ervan uit dat de spilindex in juli 2016 zal worden overschreden.

Tabel 1: Recent verloop van de inflatie voor het geharmoniseerde indexcijfer der consumptieprijsen

(Jaarlijks veranderingspercentage, tenzij anders vermeld)

	2013	2014	2015	2014	2015				2015 - IV			Bijdrage ¹	Gewicht ²
				IV	I	II	III	IV	okt	nov	dec		
Energiedragers	-4,6	-6,0	-8,0	-8,2	-14,0	-6,3	-6,3	-5,0	-6,2	-4,8	-3,9	-0,85	11,0
Bewerkte levensmiddelen	3,2	2,1	1,6	1,2	1,3	1,2	1,4	2,5	1,9	2,7	2,9	0,21	13,1
Niet-bewerkte levensmiddelen ^a	4,4	-1,3	2,1	-2,1	-0,9	2,3	2,9	4,2	5,6	4,0	3,1	0,16	7,6
Diensten	1,9	2,2	2,4	2,1	2,4	2,4	2,3	2,6	2,5	2,6	2,6	0,97	40,8
Niet-energetische industriële goederen	1,0	0,3	0,5	0,2	0,5	0,2	0,5	0,6	0,4	0,7	0,8	0,13	27,4
p.m. Onderliggende inflatie ^b	1,8	1,6	1,6	1,3	1,6	1,4	1,6	1,9	1,7	2,0	2,0	1,32	81,3
p.m. Gezondheidsindex ^c	1,2	0,4	1,0	0,0	0,0	0,8	1,4	1,9	2,0	2,0	1,8		92,8
Totale inflatie	1,2	0,5	0,6	0,0	-0,4	0,7	0,8	1,3	1,2	1,4	1,4	0,62	100,0

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek-Statistics Belgium

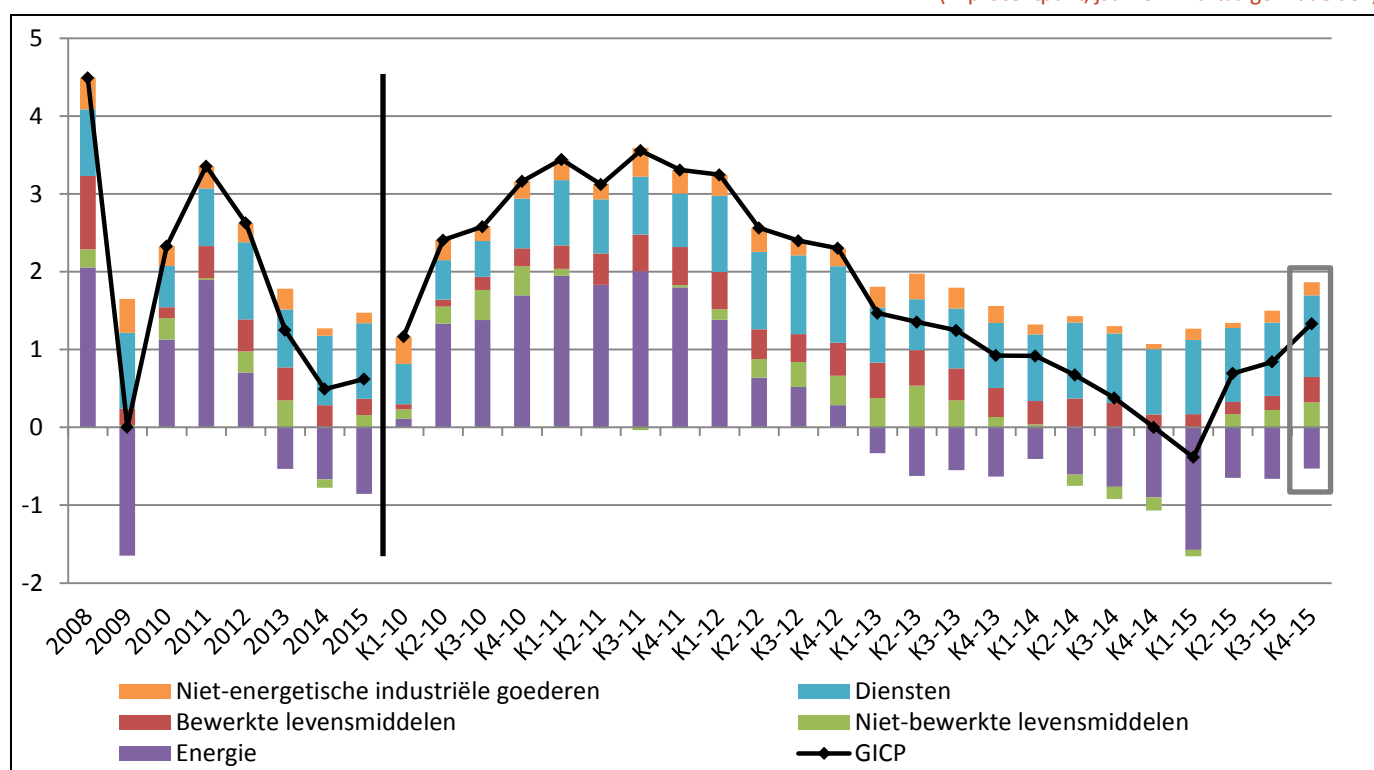
^a Fruit, groenten, vlees en vis. ^b Gemeten aan de hand van het GICP, zonder niet-bewerkte levensmiddelen en energiedragers.

^c Nationale consumptieprijsindex, zonder tabak, alcoholhoudende dranken, benzine en diesel.

¹ Bijdrage tot de totale inflatie in 2015 (in procentpunt), ² p.m. Gewicht in 2015 (in %)

Grafiek 3: Bijdrage tot de totale inflatie

(In procentpunt, jaar- en kwartaalgemiddelden)

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek-Statistics Belgium

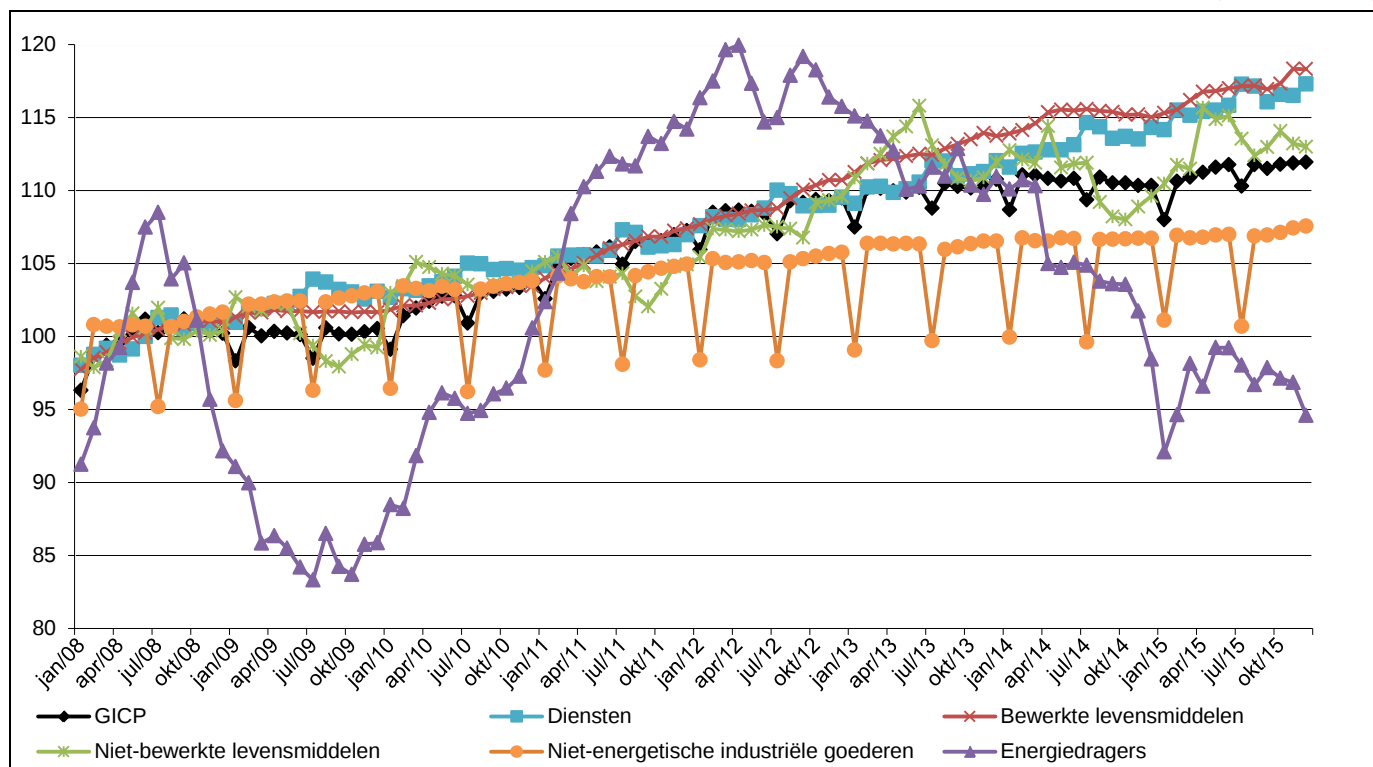
Zoals hierboven vermeld, kenden de consumptieprijsen in België een gemiddelde stijging van 11,1 % tussen 2008 en 2015 (of een gemiddelde groei van 1,5 % per jaar). De prijzen voor energieproducten en, in mindere mate, de prijzen voor niet-bewerkte levensmiddelen werden gekarakteriseerd door een sterke volatiliteit. De prijzen van bepaalde energieproducten, zoals huisbrandolie en motorbrandstoffen, houden inderdaad nauw verband met de aardolieprijzen (zie ook I.2). Sinds 2008 zijn de consumptieprijsen van de energieproducten met 3,2 % gedaald, wat veel lager is dan de stijging van totale index⁸. De consumptieprijsen voor niet-bewerkte levensmiddelen zijn iets sterker gestegen dan de totale index, namelijk met gemiddeld 13,2 % over de beschouwde periode. De prijzen van diensten en bewerkte levensmiddelen zijn sterker gestegen dan de gemiddelde index, namelijk met respectievelijk +16,0 % en +16,9 % in ver-

⁸ De afname van de energieprijzen, ingezet in september 2012, zette zich daarna voort. De daling bedroeg 20,6 % tussen september 2012 en december 2015.

gelijking met 2008. De prijzen van niet-energetische industriële goederen kenden een beperkte groei (+6,0 %). De prijzen van deze productengroep kennen elk jaar een neerwaartse correctie in januari en juli omwille van de soldenperiode.

Grafiek 4: Verloop van het GICP en de consumptieprijzen van de vijf grote productgroepen

(Index 2008=100)

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek-Statistics Belgium

I.1.2 Totale inflatie in de voornaamste buurlanden

In 2015 zette de totale inflatie in elk van de buurlanden de vertraging voort die in 2012 begon (ter herinnering: in België nam ze echter lichtjes toe, van 0,5 % tot 0,6 %), en bereikte ze bijna 0 %: de gemiddelde inflatie in de buurlanden⁹ bedroeg op jaarbasis 0,1 % (0,7 % in 2014). Net als in 2008, 2010, 2011 en 2012 bleek de Belgische inflatie in 2015 dus hoger dan het gemiddelde van de buurlanden. Het verschil bedroeg dit jaar 0,5 procentpunt ten nadele van ons land (ter herinnering: in 2014 bedroeg het verschil 0,2 procentpunt in ons voordeel). De inflatie in België was in 2015 meer bepaald hoger dan in elk van de buurlanden afzonderlijk: 0,2 % in Nederland (tegenover 0,3 % in 2014), en 0,1 % in Duitsland en Frankrijk (tegenover respectievelijk 0,8 % en 0,6 % in 2014).

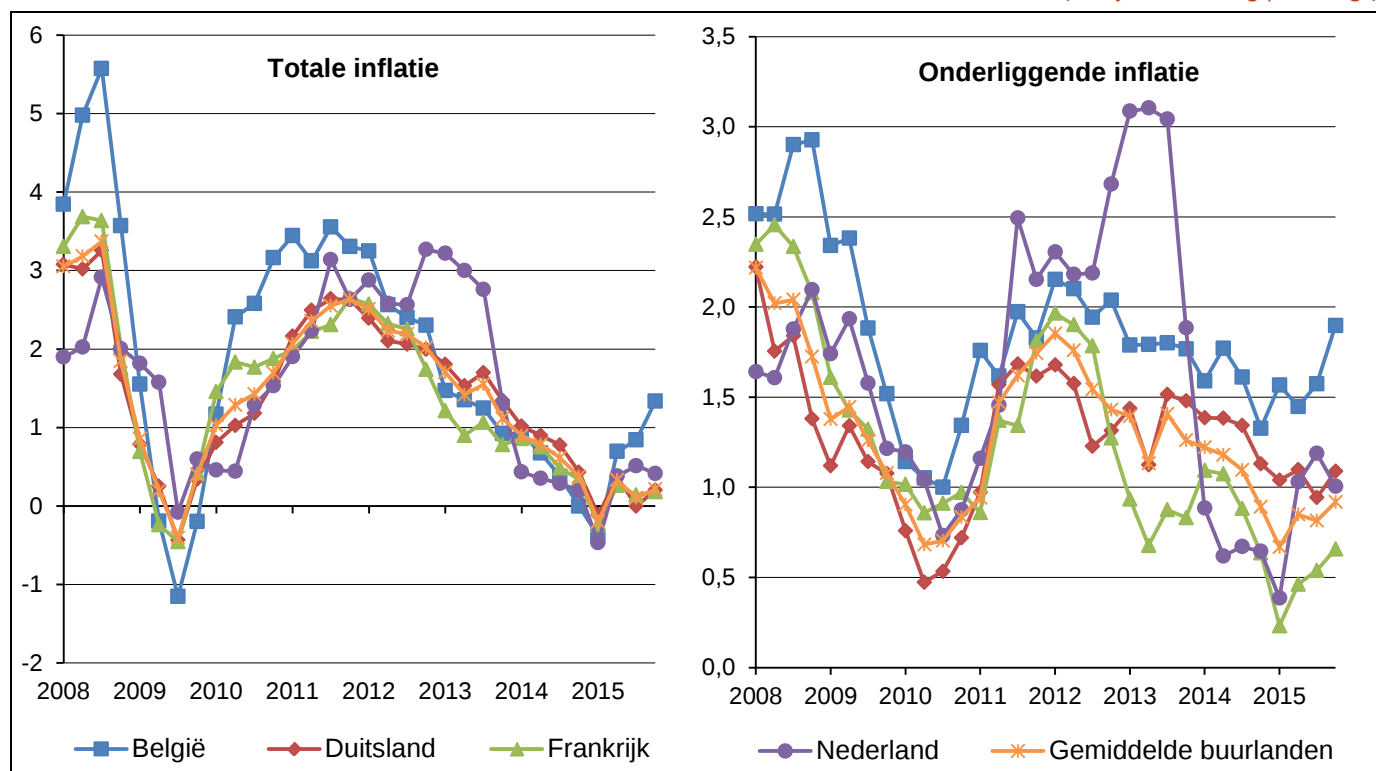
De inflatie daalde vooral in het eerste kwartaal 2015, waarbij de prijsevolutie op jaarbasis zowel in België als in de buurlanden negatief was. In het tweede kwartaal 2015 steeg de inflatie opnieuw om in alle landen licht positief te worden. Hoewel de stijging zich de volgende kwartalen in België echter voortzette, werd de inflatie in de buurlanden relatief stabiel en nam ze zelfs lichtjes af om in het vierde kwartaal 2015 uit te komen op een gemiddelde van 0,2 % in de buurlanden (0,4 % in Nederland, 0,2 % in Duitsland en Frankrijk) tegenover 1,3 % in België.

⁹ Gemiddelde gewogen met gewichten van elk land in 2015 die door Eurostat worden gepubliceerd.

Op basis van het GICP bij constante indirecte belastingen¹⁰, werd de totale inflatie in 2015 gemiddeld genomen negatief in de buurlanden (-0,1 %) terwijl ze in België 0,5 % bedroeg.¹¹

Grafiek 5: Kwartaalevolutie van de totale inflatie en van de onderliggende inflatie in België en in de voornaamste buurlanden

(Jaarlijks veranderingspercentage)

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek-Statistics Belgium

Terwijl de onderliggende inflatie in de buurlanden de vertraging voortzette die in 2013 begon en uitkwam op gemiddeld 0,8 % in 2015 (1,1 % in 2014), bleef de onderliggende inflatie in België in 2015 stabiel op 1,6 %. Bijgevolg nam het verschil in onderliggende inflatie in 2015 verder toe tot 0,8 procentpunt ten nadele van ons land, het grootste inflatieverschil sinds het begin van de geanalyseerde periode. Elk van de buurlanden liet in 2015 afzonderlijk een lagere onderliggende inflatie optekenen dan ons land, wat al sinds 2008 elk jaar het geval is¹² (zie ook hoofdstuk II Onderliggende inflatie: een aanhoudend verschil ten nadele van België): in Duitsland bedroeg ze 1,0 % (1,3 % in 2014), in Nederland 0,9 % (0,7 % in 2014) en in Frankrijk 0,5 % (0,9 % in 2014).¹³ Bovendien moet er nog aan worden toegevoegd dat in het laatste kwartaal 2015 de Belgische onderliggende inflatie aanzienlijk versneld is, onder impuls van de taxshift, terwijl

¹⁰ Het GICP bij constante BTW en accijnzen wordt berekend door de Algemene Directie Statistiek en gepubliceerd door Eurostat.

¹¹ Op basis van het GICP tegen constante btw- en accijnstarieven, zou de totale inflatie in België 0,5 % hebben bereikt in 2015 (in plaats van 0,6 % nu), tegenover -0,2 % in Frankrijk (in plaats van 0,1 %) en 0,0 % in Nederland (in plaats van 0,2 %). In Duitsland zou er geen verschil in inflatie zijn (0,1 %). In België laten alleen de groepen bewerkte levensmiddelen en energie een niet te verwaarlozen verschil optekenen tussen hun inflatie bij ongewijzigde indirecte belastingen en de eigenlijke situatie. Dat is voornamelijk het resultaat van accijnsverhogingen op tabak en alcohol en de verandering in de btw voor elektriciteit. In Frankrijk heeft vooral de categorie 'energie' een invloed op de verschillende evolutie van de inflatie op basis van ongewijzigde belastingen; in Nederland gaat het vooral om energie, bewerkte levensmiddelen en niet-energetische industriële goederen (zie verder).

¹² Behalve voor Nederland van eind 2011 tot eind 2013, onder meer door de stijging van het standaard btw-tarief in oktober 2012, van 19 tot 21 % (het verlaagde btw-tarief bleef echter 6 %). Dat had een opwaartse invloed op de consumptieprijsen.

¹³ Bij ongewijzigde indirecte belastingen zou de onderliggende inflatie in Nederland 0,8 % hebben bedragen (in plaats van 0,9 % nu). De onderliggende inflatie in België, Duitsland en Frankrijk zou niet zijn gewijzigd (respectievelijk 1,6 %, 1,0 % en 0,5 %).

dat minder het geval was in Duitsland en Frankrijk (in Nederland nam de onderliggende inflatie in het laatste kwartaal van het beschouwde jaar zelfs af).

Tabel 2: Inflatie en zijn productgroepen in België en in de voornaamste buurlanden in 2015

(Jaarlijks veranderingspercentage, tenzij anders vermeld)

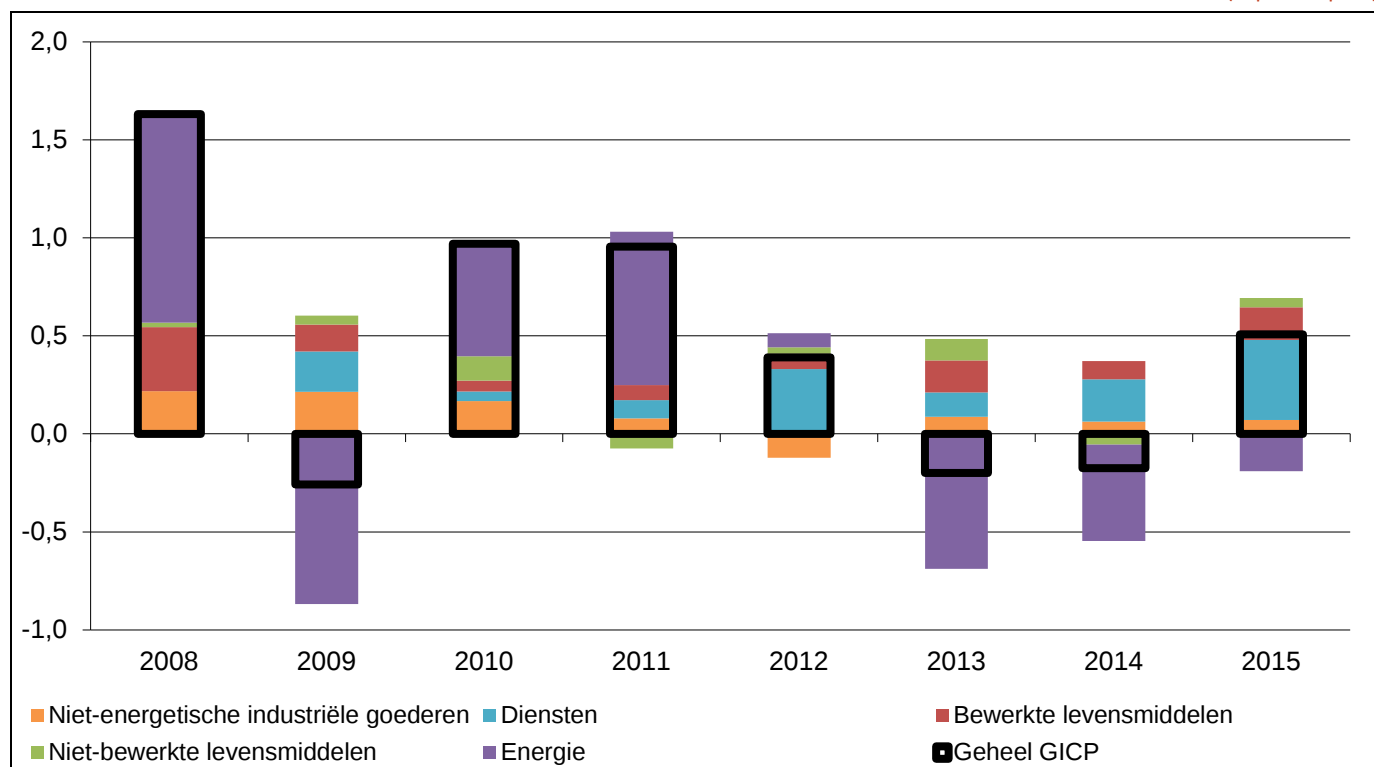
	België	Gemiddelde buurlanden	Duitsland	Frankrijk	Nederland	Gewicht 2015 (in %)	
						België	Gemiddelde buurlanden
Energie	-8,0	-6,0	-7,0	-4,5	-5,5	11,0	10,7
Bewerkte levensmiddelen	1,6	0,4	0,8	-0,3	0,8	13,1	11,8
Niet-bewerkte levensmiddelen	2,1	1,8	2,0	1,7	1,2	7,6	6,2
Diensten	2,4	1,3	1,2	1,2	1,8	40,8	44,6
Niet-energetische industriële goederen	0,5	0,2	0,8	-0,3	-0,4	27,4	26,6
Onderliggende inflatie	1,6	0,8	1,0	0,5	0,9	81,3	83,1
GICP	0,6	0,1	0,1	0,1	0,2	100,0	100,0

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek-Statistics Belgium

In 2015 was het verschil in totale inflatie tussen België en de buurlanden dus ten nadele van ons land, namelijk 0,5 procentpunt. Voor alle productgroepen behalve energie lag de inflatie in België in 2015 hoger dan gemiddeld in de buurlanden. Diensten droegen 0,4 procentpunt bij tot dit inflatieverschil, bewerkte levensmiddelen 0,2 procentpunt en niet-energetische industriële goederen 0,1 procentpunt. Hoewel de bijdrage van niet-bewerkte levensmiddelen positief was, was hun bijdrage dit jaar verwaarloosbaar gezien het beperkte gewicht van deze productgroep. Alleen de energieproducten kenden in België meer uitgesproken prijsdalingen op jaarbasis, waardoor het verschil in ons nadeel met 0,2 procentpunt verkleind werd (hetzij een minder sterke bijdrage in ons voordeel dan de vorige jaren: in 2014 ging het om 0,5 procentpunt en in 2013 om 0,7 procentpunt).

Grafiek 6: Jaarlijkse bijdrage van elke productgroep aan het inflatieverschil tussen België en de voornaamste buurlanden

(In procentpunt)

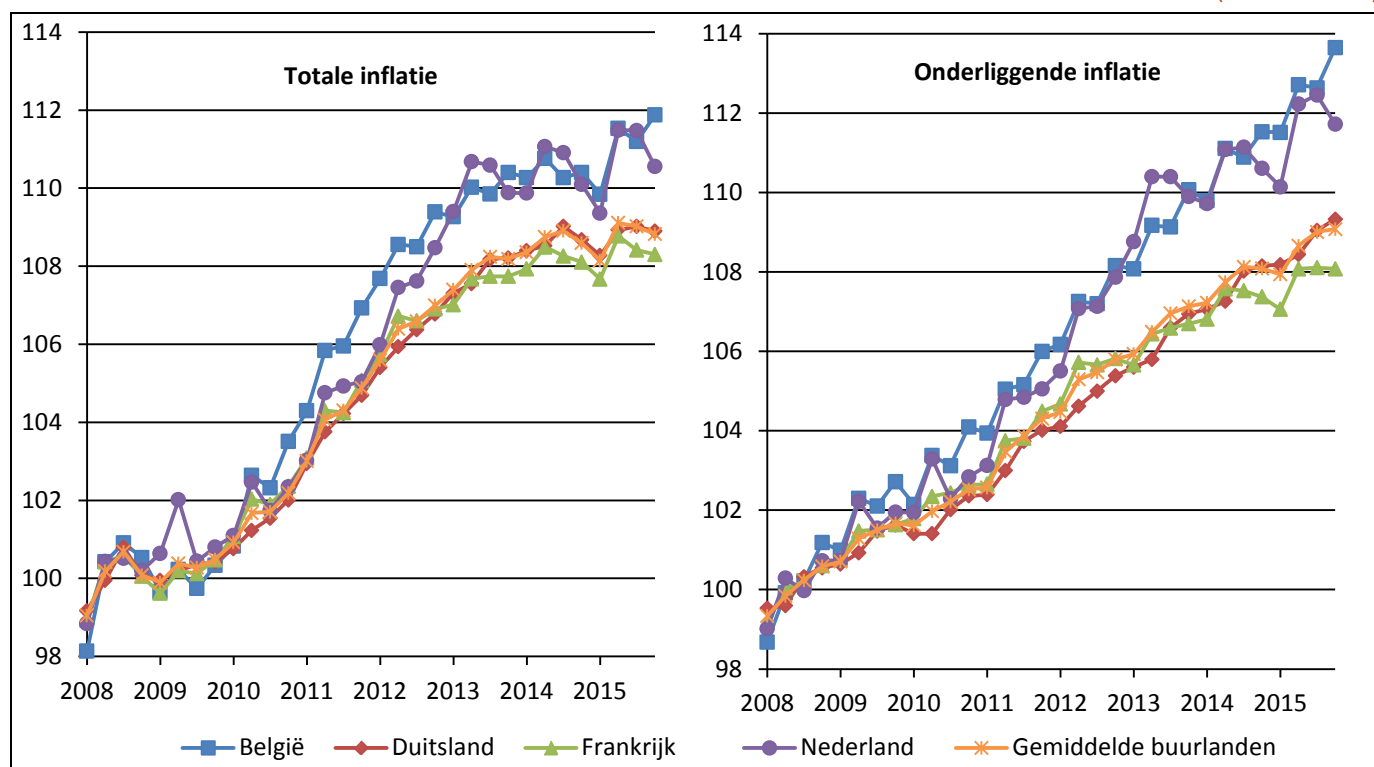
Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek-Statistics Belgium

Op langere termijn, tussen 2008 en 2015, toont de analyse dat het gemiddelde consumptieprijspeil in de buurlanden gemiddeld met 8,8 % steeg (Duitsland +8,8 %, Frankrijk +8,3 %, Nederland +10,7 %), tegenover +11,1 % in België. Dat komt overeen met een gecumuleerd verschil van 2,3 procentpunt over zeven jaar.¹⁴ Diensten leverden de belangrijkste gecumuleerde bijdrage ten nadele van ons land over die zeven laatste jaren (met een prijsstijging van +16,0 % tussen 2008 en 2015 in België, tegenover gemiddeld +10,9 % in de buurlanden), gevolgd door bewerkte levensmiddelen (+16,9 % in België, tegenover gemiddeld +11,8 % in de buurlanden), niet-energetische industriële goederen (+6,0 % in België tegenover gemiddeld +4,1 % in de buurlanden) en in mindere mate niet-bewerkte levensmiddelen (+13,2 % in België tegenover gemiddeld +12,7 % in de buurlanden). De energieproducten droegen op hun beurt in de laatste zeven jaar bij tot het verkleinen van het gecumuleerde verschil tussen België en de buurlanden (met een gecumuleerde inflatie van -3,2 % in België tegenover gemiddeld +7,0 % in de buurlanden). Toch was de prijsevolutie van de energieproducten doorheen de jaren bijzonder wispelturig. In de periode 2008-2012 leverde energie bijvoorbeeld een van de belangrijkste bijdrages tot het gecumuleerde inflatieverschil op lange termijn, dit keer ten nadele van België.

Sinds 2008 steeg het indexcijfer voor de onderliggende inflatie in de buurlanden met gemiddeld 8,7 % (8,7 % in Duitsland, 7,8 % in Frankrijk en 11,6 % in Nederland), tegenover een stijging van 12,6 % in België. Het verschil bedraagt dus iets minder dan 4,0 procentpunt.¹⁵

Grafiek 7: Kwartaalevolutie van het GICP en van de onderliggende inflatie-index in België en in de voornaamste buurlanden

(Index 2008=100)

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek-Statistics Belgium

¹⁴ Tussen 2008 en 2015 zou het GICP tegen ongewijzigde belastingtarieven in de buurlanden met gemiddeld 8,2 % gestegen zijn (+8,8 % in Duitsland, +7,6 % in Frankrijk en +7,7 % in Nederland), tegenover een toename van 11,0 % in België.

¹⁵ Voor meer informatie, zie ook hoofdstuk II - onderliggende inflatie.

I.2 Inflatie voor energie in 2015

I.2.1 Inflatie voor energie in België

Na een negatieve inflatie in 2013 (-4,6 %) en in 2014 (-6,0 %) lieten energieproducten in 2015 op jaarbasis een nog sterkere prijsdaling optekenen dan de voorgaande jaren. Deze prijsdaling is echter in de loop van het jaar kleiner geworden: van -14,0 % in het eerste kwartaal tot -5,0 % in het vierde kwartaal 2015, vooral omwille van de forse prijsstijging voor elektriciteit. De energie-inflatie was gedurende twaalf opeenvolgende kwartalen negatief.

In 2014 had de negatieve inflatie van energieproducten bijgedragen tot de vertraging van de totale inflatie. In 2015 was de bijdrage van energie nog meer uitgesproken. De bijdrage van deze productgroep kwam namelijk uit op -0,9 procentpunt (tegenover -0,7 procentpunt in 2014) ten opzichte van een totale inflatie van 0,6 % (0,5 % in 2014). Deze negatieve bijdrage van energieproducten is hoofdzakelijk te verklaren door de sterke prijsdaling op jaarbasis van aardolieproducten (vloeibare brandstoffen en motorbrandstoffen) als gevolg van de terugval van de olieprijs en, in mindere mate, door de daling van de gasprijs.

Tabel 3: Recent verloop van de consumptieprijzen voor energiedragers

(Jaarlijks veranderingspercentage, tenzij anders vermeld)

	2013	2014	2015	2014	2015				2015 – IV			Bijdrage ¹	Gewicht ²
				IV	I	II	III	IV	okt	nov	dec		
Elektriciteit	-0,9	-9,6	11,9	-10,8	-7,9	7,2	19,5	31,3	31,8	32,0	30,1	2,54	21,8
Vaste brandstoffen	3,4	0,9	0,4	-0,3	0,5	0,8	0,5	-0,3	0,0	-0,4	-0,4	0,00	1,0
Gas	-8,5	-5,6	-5,4	-4,9	-8,9	-5,9	1,0	-7,1	-5,9	-7,4	-8,0	-1,02	19,8
Vloeibare brandstoffen	-5,9	-7,1	-25,7	-14,2	-27,3	-19,1	-28,4	-28,0	-29,5	-27,5	-26,9	-4,38	19,4
Brandstoffen voor wegvervoer	-4,6	-3,7	-12,8	-6,3	-14,7	-9,6	-14,0	-13,0	-16,0	-13,1	-9,7	-5,15	37,9
Energie	-4,6	-6,0	-8,0	-8,2	-14,0	-6,3	-6,3	-5,0	-6,2	-4,8	-3,9	-8,00	100,0

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek-Statistics Belgium

¹ Bijdrage tot de inflatie van de groep in 2015 (in procentpunt), ² p.m. Gewicht in 2015 (in %)

Aardolieproducten

De evolutie van de olieprijsen op de internationale markten bepaalt grotendeels de consumptieprijzen van huisbrandolie en motorbrandstoffen. De prijzen van elektriciteit en gas zijn helemaal losgekoppeld van de olieprijs.

Na een piek in maart 2012 (125 USD/vat) is de olieprijs in USD in 2013 (-2,7 % op jaarbasis) en 2014 (-9,0 %) sterk teruggelopen om in het vierde kwartaal 2014 een prijs te bereiken van gemiddeld 76 USD/vat. In het eerste kwartaal 2015 ging de olieprijs verder omlaag (-28,9 % ten opzichte van het vierde kwartaal 2014) om in het tweede kwartaal tijdelijk in stijgende lijn te gaan (+15,0 % ten opzichte van het vorige kwartaal). In het derde (-19,5 %) en vierde kwartaal (-13,3 %) was de olieprijs opnieuw sterk neerwaarts gericht. In december 2015 bereikte de olieprijs zijn laagste niveau (37,7 USD/vat) sinds midden 2004. Zo daalden de noteringen op jaarbasis met gemiddeld 47,0 % tot 52,4 USD/vat in 2015. De waardevermindering van de euro ten opzichte van de dollar in het verslagjaar (-16,8 % tussen 2014 en 2015) milderde wel de daling van de in euro uitgedrukte olieprijs. De olieprijs liet namelijk een vermindering van 36,3 % op jaarbasis optekenen tot 47,2 EUR/vat in 2015, zijn laagste niveau sinds september 2009 (zie grafiek 8).

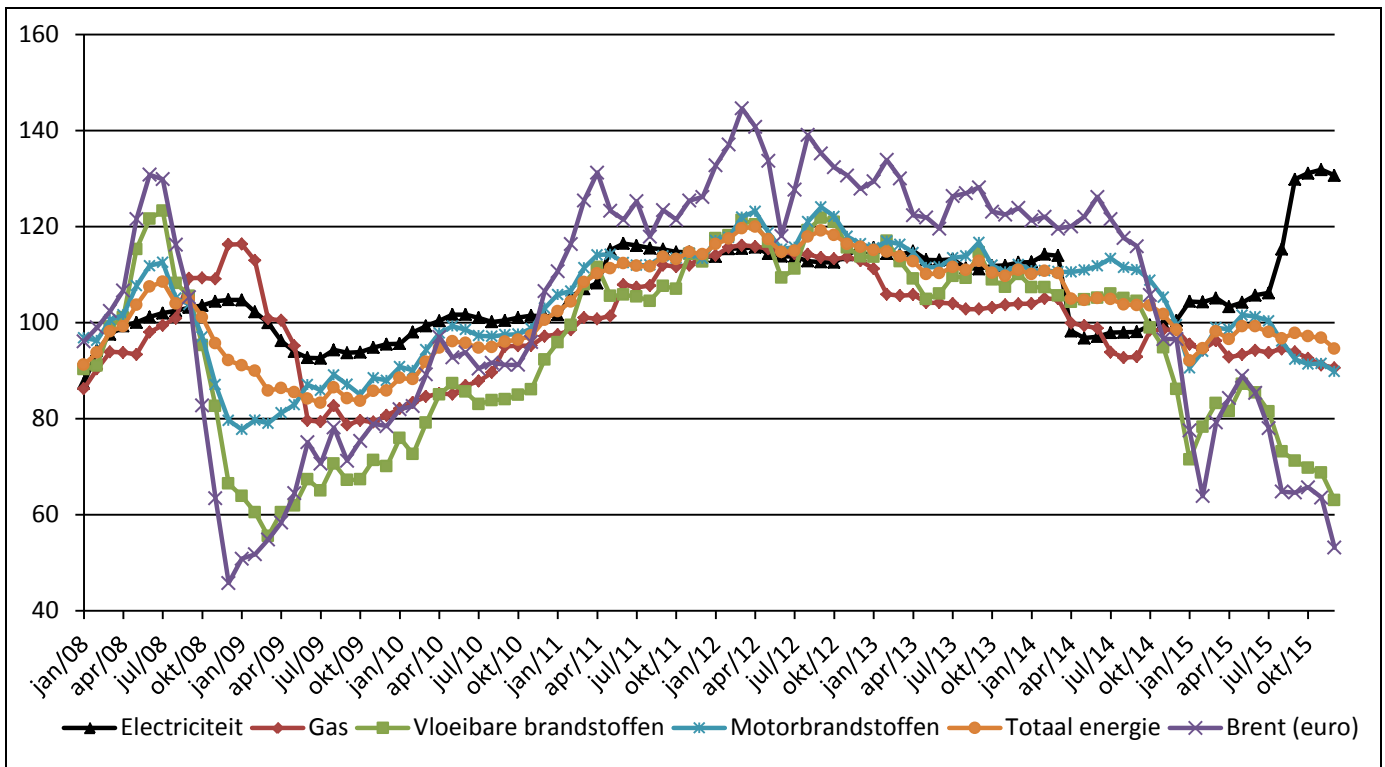
De scherpe daling van de olieprijs in 2015 is grotendeels te verklaren door een overvloedig olieaanbod (voortdurende toename van de productie in de OPEC-lidstaten en in Rusland, hoge productie van Amerikaanse schalieolie). Bovendien heeft de voorziene terugkeer van Iran op de wereldwijde oliemarkt in 2016, als gevolg van de opheffing van het embargo met het Westen, de olieprijsen onder druk gezet. Anderzijds blijft de wereldwijde economische groei op een laag niveau en heeft de vertraging van de economische groei in China, de grootste olie-importeur ter wereld, ook een negatief effect op de wereldwijde vraag naar olie.^{16 17}

¹⁶ Insee, "[Prix du pétrole et des matières premières importées](#)".

¹⁷ International Energy Agency, "[IEA Releases Oil Market Report for 2015](#)".

Grafiek 8: Maandelijke consumptieprijsen voor energiedragers

(Index 2008=100)

Bronnen: Insee¹⁸, EC, FOD Economie, AD Statistiek-Statistics Belgium

Als gevolg van de daling van de gemiddelde olieprijs in 2015 (zie hoofdstuk III) kenden de motorbrandstoffen en vloeibare brandstoffen (huisbrandolie), die bijna ogenblikkelijk reageren op schommelingen van de olieprijsen, een daling met gemiddeld 12,8 % en 25,7 % op jaarbasis (tegenover een inflatie van -3,7 % en -7,1 % in 2014). In het vierde kwartaal 2015 bereikte de inflatie zelfs -13,0 % voor motorbrandstoffen en -28,0 % voor vloeibare brandstoffen. Diesel meer bepaald bereikte in 2015 een maximumprijs van gemiddeld 1,22 EUR/liter (inclusief btw), 19 cent minder dan een jaar voordien. De maximumprijs van diesel bedroeg slechts 1,14 EUR/liter in december 2015. De gemiddelde maximumprijs van benzine (super 95) bereikte in 2015 1,43 EUR/liter (inclusief btw), 17 cent minder dan in 2014 (en slechts 1,31 EUR/liter in december 2015). De gemiddelde maximumprijs voor huisbrandolie (minder dan 2000 l) bedroeg in 2015 0,60 EUR/liter (inclusief btw), 21 cent minder dan een jaar voordien (0,47 EUR/liter in december 2015).

Elektriciteit en gas

De consumptieprijsen van elektriciteit en gas worden voornamelijk bepaald door de kost van de energiecomponent en de nettarieven (distributie en transmissie). Ook diverse belastingen en taksen hebben een niet te verwaarlozen invloed op deze prijsevoluties (bijvoorbeeld de btw-verhoging voor elektriciteit sinds september 2015).¹⁹

Zoals in de vorige rapporten al werd uitgelegd, wordt de verkoopprijs van de energiecomponent door de leveranciers vrij bepaald sinds de elektriciteits- en gasmarkt werd vrijgemaakt. Sinds het invoeren van het zogenaamde vangnetmechanisme voor de variabele contracten zijn de energieleveranciers verplicht om elke wijziging in de prijsformules en elke tariefaanpassing vooraf bij de CREG, de federale regulator van de elektriciteits- en aardgasmarkt in België, ter con-

¹⁸ De evolutie van de oliekoers is gebaseerd op de gegevens gepubliceerd door Insee, "[International prices of imported raw materials - Brent crude oil \(London\) - Prices in euros per barrel](#)".

¹⁹ De gewichten van de verschillende componenten verschillen sterk tussen een elektriciteits- en een gasfactuur. Ze kunnen ook sterk verschillen naargelang het type klant (consumptieprofiel en spanningsniveau van de aansluitingen), het distributieggebied, het gewest en de leverancier.

trole in te dienen (wet van 8 januari 2012)²⁰. Bovendien is de indexering van variabele elektriciteits- en gascontracten vier keer per jaar toegelaten, aan het begin van elk kwartaal, namelijk op 1 januari, 1 april, 1 juli en 1 oktober.

De transmissietarieven voor elektriciteit en gas worden sinds 2008 voor een periode van vier jaar goedgekeurd door de CREG.²¹ De transmissietarieven voor elektriciteit, die oorspronkelijk werden goedgekeurd voor de meerjarige periode 2012-2015, werden echter meermaals aangepast in de loop van de periode. Ze werden aldus op 1 januari 2015 opgetrokken naar aanleiding van de wijziging door de CREG van de toeslag ter financiering van de (federale) groenestroomcertificaten.²² Sinds 1 maart 2015 is er ook een extra tarief in voege getreden als gevolg van de nieuwe openbare dienstverplichting met de bedoeling te voorzien in de kosten van de strategische reserve²³, die is ingevoerd om het risico op een elektriciteitstekort te verminderen.²⁴ Voor gas zijn de transmissietarieven sinds 1 januari 2015 naar beneden aangepast.²⁵

In het kader van de zesde staatshervorming (bijzondere wet van 6 januari 2014) werd de regulering van de distributietarieven voor elektriciteit en gas op 1 juli 2014 overgeheveld naar de gewesten. Deze bevoegdheid wordt voortaan uitgeoefend door de VREG (Vlaams Gewest), de CWaPE (Waals Gewest) en BRUGEL (Brussels Hoofdstedelijk Gewest) als gewestelijke regulerende overheden. De nieuwe distributietarieven voor elektriciteit en gas zijn sinds 1 januari 2015²⁶ van kracht.²⁷ Daarnaast bevatten de distributietarieven voor elektriciteit sinds juli 2015 in Vlaanderen een "pro-sumententariaf" voor de houders van zonnepanelen, teneinde de kosten van hun gebruik van het distributienet door te rekenen.

²⁰ Die wet voert onder meer het vangnetmechanisme in, waarin die maatregelen vervat zijn en dat op 31 december 2014 ten einde moest lopen. Het KB van 19 december 2014 (houdende verlenging van het mechanisme ingevoerd door [artikel 20bis](#) van de wet van 29 april 1999, publicatie in het B.S. op 30/12/2014) schrijft echter de verlenging voor van het vangnetmechanisme gedurende drie jaar, tot en met 31 december 2017.

²¹ Ze mochten niettemin worden geïndexeerd en in een aantal gevallen in de loop van de periode worden aangepast (maar steeds na goedkeuring door de CREG).

²² Elia is er met name toe verplicht tegen een gewaarborgde minimumprijs de offshore-groenestroomcertificaten te kopen, afkomstig van offshore-windparken en die door de nationale regulator, de CREG, worden uitgereikt. Zie Ministerieel Besluit van 18/12/2014 tot het vastleggen van de toeslag die door de netbeheerder dient te worden toegepast ter compensatie van de reële nettokost voorvloeiend uit de verplichting tot aankoop en verkoop van groenestroomcertificaten in 2015.

²³ De [wet van 26 maart 2014](#) (wet tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, B.S. 01/04/2014) voert de verplichting voor de netbeheerder Elia in om, op vraag van de minister van Energie, voor een gegeven periode een "strategische reserve" aan te leggen. De bedoeling is de elektriciteitsbevoorrading in België tijdens de wintermaanden te verzekeren. Elia moet hiervoor op het einde van elk jaar een voorzieningsrisicoanalyse uitvoeren van het land voor de winter van het volgende jaar. Bij risico op een tekort moeten de centrales die wegens rendementsproblemen definitief of tijdelijk buiten werking werden gesteld, beschikbaar blijven voor deze strategische reserve.

²⁴ Beslissing van de CREG van 29/01/2015 over het voorstel van 25 november 2014 van ELIA SYSTEM OPERATOR NV tot aanpassing vanaf 1 januari 2015 van de tarieven voor openbare dienstverplichtingen en van toeslagen en heffingen – Strategische reserve.

²⁵ Fluxys, de netbeheerder voor gas, heeft zijn tarieven naar beneden aangepast voornamelijk als gevolg van commerciële inspanningen en van een beter kostenbeheer in de laatste jaren. Zie gemeenschappelijk persbericht van CREG en Fluxys Belgium van 2 december 2014.

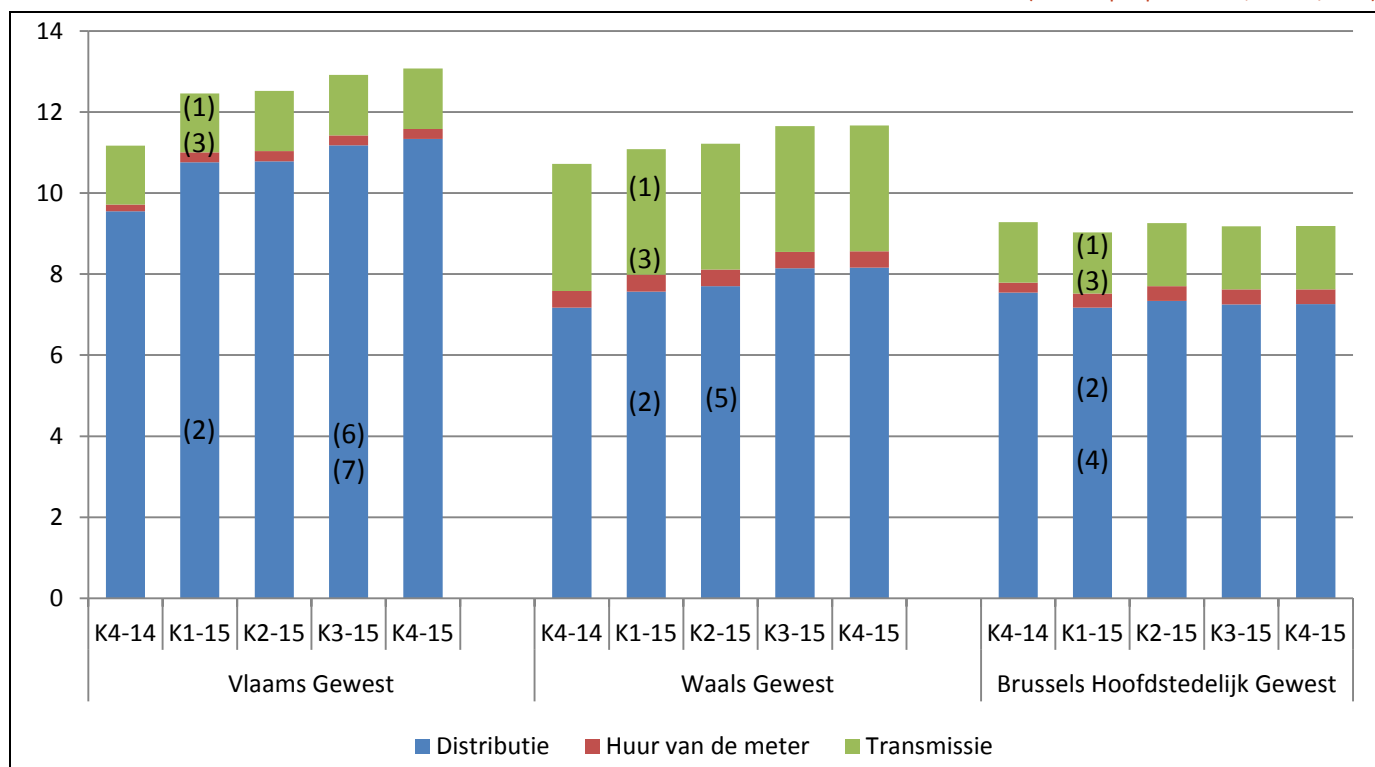
²⁶ Vanaf 1 maart 2015 voor de netbeheerder ORES.

²⁷ In het Vlaams Gewest werden de distributietarieven door de VREG goedgekeurd voor de periode van 1 januari 2015 tot 31 december 2015. In het Waals Gewest werden de tarieven door de CWaPE goedgekeurd voor de regulatoire periode 2015-2016. In Brussel heeft regulator BRUGEL de nieuwe distributietarieven vastgelegd voor vijf jaar, van 2015 tot 2019, met de mogelijkheid tot indexering van die tarieven in de loop van de periode.

Op te merken valt dat in het kader van de programmawet van 19 december 2014 de federale regering besloten heeft het toepassingsgebied van de vennootschapsbelasting te wijzigen, zodat voortaan ook de intercommunales eraan zijn onderworpen. De meerderheid van de netbeheerders zijn intercommunales. De meeste betrokken netbeheerders hebben dus een aanvraag tot verhoging van hun distributietarieven ingediend om hun marges te behouden. Zo hebben de netbeheerders hun distributietarieven aangepast op 1 maart 2015 in Brussel, op 1 juni 2015 in het Waals Gewest²⁸ en op 1 augustus 2015 in het Vlaams Gewest.²⁹

Grafiek 9: Chronologie van de verschillende aanpassingen van de distributie- en transmissietarieven voor elektriciteit in 2015

(Consumptieprofiel Dc1, in cent/kWh)

Bronnen: Eigen berekeningen, VREG, CWaPE, BRUGEL, FOD Economie

(1) 01/01/2015: Aanpassing van transmissietarief als gevolg van een wijziging van de toeslag ter financiering van de groenestroomcertificaten

(2) 01/01/2015: Nieuwe distributietarieven van kracht

(3) 01/03/2015: Toepassing van een extra tarief in het transmissietarief voor de nieuwe openbare dienstverlening - strategische reserve

(4) 01/03/2015: Aanpassing van het distributietarief in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest als gevolg van een wijziging van het toepassingsgebied van de vennootschapsbelasting

(5) 01/06/2015: Aanpassing van het distributietarief in het Waals Gewest als gevolg van een wijziging van het toepassingsgebied van de vennootschapsbelasting

(6) 01/07/2015: Invoering van een "prosumentarief" voor eigenaars van zonnepanelen in het distributietarief in het Vlaams Gewest

(7) 01/08/2015: Aanpassing van het distributietarief in het Vlaams Gewest als gevolg van een wijziging van het toepassingsgebied van de vennootschapsbelasting.

²⁸ Er zijn nog geen nieuwe tarieven voor Gaselwest, dat nog altijd de distributietarieven van 2014 toepast. Door zijn statuut van niet-autonome regie valt de "Régie de Wavre" niet onder deze vennootschapsbelasting en blijft het dus onderworpen aan de rechtspersonenbelasting.

²⁹ Op basis van de gegevens van BRUGEL, CWaPE en VREG wordt de omvang van die nieuwe extra kost voor de consument geschat op 13 euro voor de jaarlijkse elektriciteitsfactuur (bij een verbruik van 3.500 kWh) en iets meer dan 20 EUR voor de jaarlijkse gasfactuur (bij een verbruik van 23.260 kWh).

Elektriciteit

Na een forse daling in 2014 (-9,6 %) is het prijsstijgingstempo van elektriciteit in 2015 sterk versneld, met gemiddeld 11,9 % op jaarbasis. In het vierde kwartaal 2015 bedroeg de inflatie zelfs 31,3 %. Deze prijsstijging valt deels te verklaren door de beslissing om vanaf september 2015 de btw op alle componenten van de elektriciteitsfactuur voor residentiële klanten te verhogen van 6 % naar 21 %. Bij ongewijzigde belastingen (behoud van de btw op 6 % van september tot december) zou de inflatie voor elektriciteit in 2015 10,4 % bereikt hebben, ofwel 1,5 procentpunt minder in vergelijking met de reële situatie. Bovendien werd de bijdrage van het nieuwe "prosumententarief", dat sinds juli 2015 van toepassing is in Vlaanderen (en geïntegreerd in het GICP vanaf augustus 2015), tot de inflatie voor elektriciteit in 2015 geschat op 2,9 procentpunt.

Op basis van de indicator "gemiddelde Belgische elektriciteitsfactuur"³⁰ kan de evolutie van de verschillende componenten van de elektriciteitsprijs worden geëvalueerd, namelijk de energiecomponent, de nettarieven en de taksen en toeslagen. In de totale elektriciteitsfactuur had de energiecomponent in 2015 een aandeel van 34,8 %, de nettarieven 53,1 %, de taksen en heffingen 2,5 %, en had de btw een aandeel van 9,6 %. In de totale gasfactuur bedroeg het aandeel van deze componenten respectievelijk 54,7 %, 24,9 %, 3,2 % en 17,1 %.

Na een terugval in 2014 van gemiddeld 3,8 % op jaarbasis³¹ is de kost van de energiecomponent van de elektriciteitsprijs (inclusief de kosten voor groene energie en voor warmtekrachtkoppeling) in 2015 iets toegenomen, met gemiddeld 1,1 % ten opzichte van 2014. Het afgelopen jaar kostte de component dus 7,9 cent/kWh (of 34,8 % van de totale elektriciteitsprijs voor een standaard consumptieprofiel). Deze lichte stijging van de inflatie laat zich hoofdzakelijk verklaren door de toename van de kosten van de groenestroom- en warmtekrachtkoppelingsbijdrage, terwijl de pure energiecomponent een beperkte daling liet optekenen (-1,7 % op jaarbasis voor de prijs per kWh en de vergoeding). De kosten van de groenestroom- en warmtekrachtkoppelingsbijdrage, die goed zijn voor 20,5 % van de energiecomponent (of 7,1 % van de totale elektriciteitsprijs), stegen met gemiddeld 13,7 % ten opzichte van het jaar voordien.³²

De nettarieven (inclusief de huur van de meter en het prosumententarief), die in 2014 met 3,5 % op jaarbasis gestegen waren, zijn in 2015 verder toegenomen, namelijk +11,2 % in vergelijking met het jaar voordien. In 2015 bedroegen ze gemiddeld 12,0 cent/kWh en maakten ze 53,1 % van de totale elektriciteitsprijs uit. De stijging van de transmissietarieven voor elektriciteit (met een gewicht van 8,9 % in de totale prijs) op jaarbasis bereikte gemiddeld 1,9 %, onder meer als gevolg van de wijziging door de CREG van het bedrag van de toeslag ter financiering van de (federale) groenestroomcertificaten sinds 1 januari 2015, en van de toepassing van een tarief voor de nieuwe openbare dienstverplichting ter financiering van de kost van de strategische reserve sinds 1 maart 2015 (zie hierboven). De distributietarieven (inclusief het prosumententarief) (met een gewicht van 42,8 % in de totale prijs) stegen met 13,0 % op jaarbasis, vooral omwille van de invoering van nieuwe distributietarieven in januari 2015, de toepassing van het nieuwe "vennootschapsbelastingtarief" (zie hierboven) en het nieuwe prosumententarief dat sinds 1 juli 2015 van toepassing is in Vlaanderen (en geïntegreerd in het GICP vanaf augustus 2015). Er zijn echter grote verschillen tussen de gewesten. Op jaarbasis zijn deze tarieven in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gedaald met gemiddeld 3,9 % (ondanks de invoering

³⁰ De gebruikte methodologie voor het uitwerken van de indicator van de gemiddelde elektriciteitsfactuur voor de consument wordt uitgelegd in het "[Jaarverslag 2011 van het Prijzenobservatorium](#)".

³¹ In 2014 was de daling van deze kosten op jaarbasis vooral te wijten aan de daling van de waarde van de indexeringsparameters van de variabele contracten en de gemiddelde daling van de vaste tarieven.

³² De Belgische consument betaalt op zijn elektriciteitsfactuur een bijdrage groene energie (in de drie gewesten) en een bijdrage warmtekrachtkoppeling (alleen in Vlaanderen). Die worden vrij bepaald door de elektriciteitsleveranciers en dienen om de aankoopkosten van verplichte groenestroomcertificaten te recupereren (quota vastgelegd per decreet). Voor meer informatie: FOD Economie, "[Eerste kwartaalverslag 2013 van het Prijzenobservatorium](#)".

van het nieuwe "vennootschapsbelastingtarief")³³ maar gestegen met respectievelijk 10,0 % en 16,6 % in het Waals en het Vlaams Gewest³⁴.

De component taksen en toeslagen (exclusief btw)³⁵, met een aandeel van 2,5 % in de totale prijs, ging in 2015 gemiddeld met 4,6 % omhoog tegenover een jaar tevoren, als gevolg van de invoering van de nieuwe bijdrage Energiefonds van het Vlaams Gewest sinds 1 januari 2015 en de aanpassing ervan naar boven toe in juli 2015. Overigens was er sinds 1 september 2015 een btw-verhoging op elektriciteit van 6 % naar 21 %.

Uit dit alles blijkt dat de stijging op jaarbasis van de consumptieprijzen van elektriciteit in 2015 hoofdzakelijk te wijten is aan de verhoging van de nettarieven (en meer bepaald de distributietarieven) en aan de btw-verhoging van 6 % naar 21 % sinds september 2015.

In 2015 bedroeg de totale jaarfactuur voor elektriciteit van een doorsneehuishouden (jaarlijks verbruik van 3.500 kWh aan enkelvoudig tarief) gemiddeld 793 euro, een stijging van 62 euro vergeleken met een jaar voordien³⁶.

³³ Ter herinnering: Brugel heeft de nieuwe distributietarieven vastgelegd voor vijf jaar (van 2015 tot 2019), op basis van zijn eigen tarifieringsmethode, met de mogelijkheid tot indexering van die tarieven in de loop van de periode. In 2015 gingen de tarieven in dalende lijn wegens de sinds 2009 waargenomen structurele vermindering van de verbruikte hoeveelheden energie en als gevolg van de vermindering van de kosten voor de netbeheerder over de gehele periode. Deze distributietarieven zullen daarna geleidelijk stijgen in de volgende jaren. Zie persbericht van Brugel van 18 december 2014.

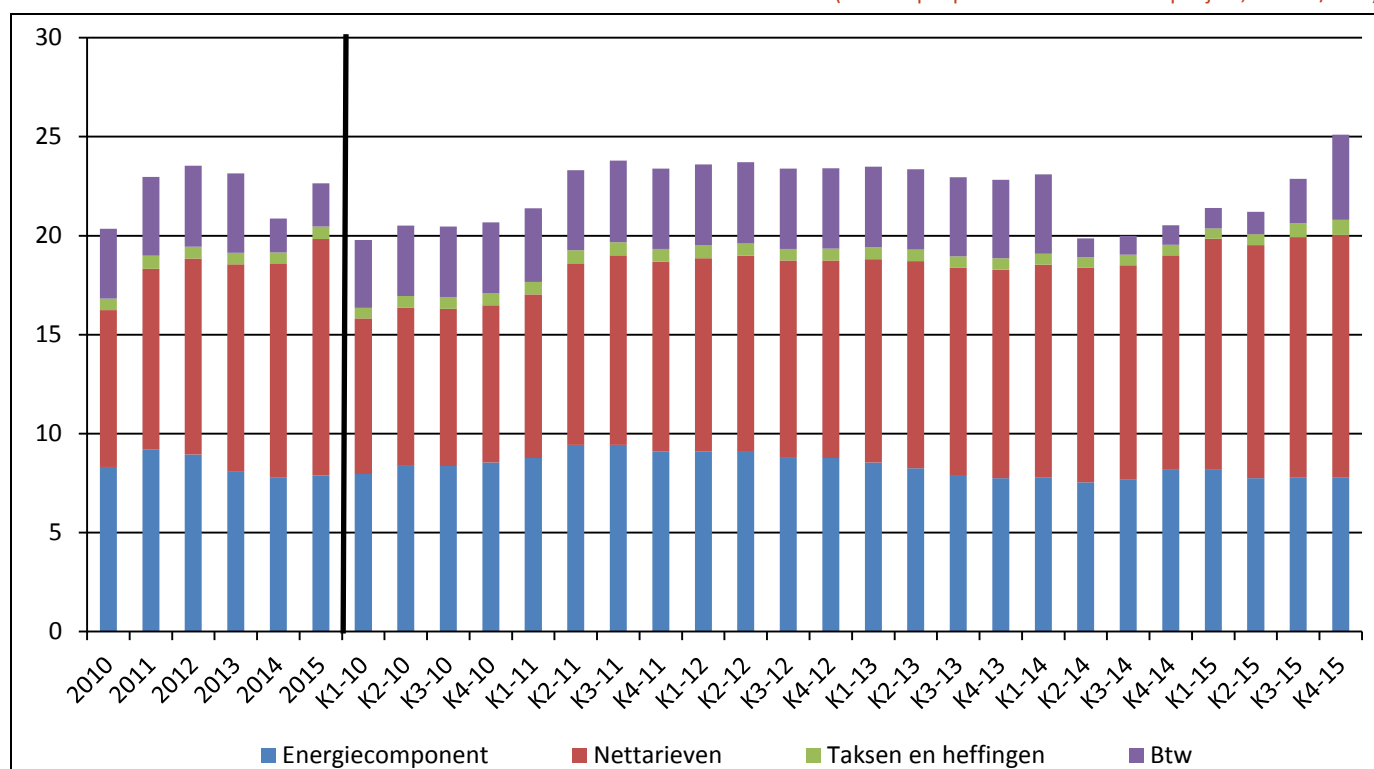
³⁴ De aanvragen tot verhoging van de tarieven werden verantwoord door de investeringsinspanningen van de laatste jaren en door de verplichte aankoop van groenestroomcertificaten door de netbeheerders in het Vlaams Gewest de laatste twee jaar. De distributienetbeheerders in Vlaanderen zijn verplicht groenestroomcertificaten te kopen tegen een gegarandeerde minimumprijs. In Wallonië en Brussel geldt deze verplichting voor de transmissienetbeheerder, Elia.

³⁵ Deze component omvat o.m. de energiebijdrage en de federale bijdrage.

³⁶ De berekeningsmethode is gebaseerd op de verwervingsbenadering volgens de richtlijnen van Eurostat voor het GICP. Die benadering houdt rekening met een geschatte aankoopprijs (op jaarbasis) bij het ondertekenen van het contract. Die geschatte prijs is dus gebaseerd op een enkele waarde (de actuele waarde) van verschillende prijscomponenten die de energieleveranciers toepassen, in tegenstelling tot de betalingsbenadering, die rekening houdt met het gemiddelde van de maandprijzen van de 12 laatste maanden gewogen naargelang het maandelijks consumptieniveau.

Grafiek 10: Indicator voor een gemiddelde elektriciteitsfactuur en zijn componenten

(Consumptieprofiel Dc1 -3.500 kWh per jaar, In cent/kWh)

Bronnen: Eigen berekeningen, VREG, CWaPE, BRUGEL, FOD Economie

Opm. 1: Op de elektriciteitsfactuur dekken de nettarieven de kosten voor het gebruik van de distributie- en transmissienetwerken.

Opm. 2: De hoeveelheid gratis elektriciteit die in het Vlaams Gewest wordt toegekend, werd opgenomen in de energiecomponent.

Deze steun wordt bovendien op 1 januari 2016 afgeschaft.

Opm. 3: Tussen april 2014 en augustus 2015 is het btw-tarief gedaald van 21 % naar 6 %. In september 2015 werd het btw-tarief opnieuw verhoogd tot 21 %.

Gas

De consumptieprijs voor gas zetten de aangevatte daling van begin 2013 verder. De consument betaalde in 2015 gemiddeld 5,4 % minder dan in 2014 (tegenover een inflatie van -5,6 % in 2014).

De indicator "gemiddelde Belgische gasfactuur" toont dat de kost van de energiecomponent van de gasprijs (inclusief transmissiekosten) in 2015 met 8,3 % gedaald is tegenover -8,9 % in 2014. Deze component kostte dus 3,2 cent/kWh (of 54,7 % van de totale gasfactuur voor een standaard consumptieprofiel) tijdens de beschouwde periode. De daling van de kost van deze energiecomponent wordt onder meer verklaard door de vermindering met 7,0 %³⁷ van de transmissietarieven voor aardgas in januari 2015 (deze tarieven worden opgenomen in de energiecomponent van gas in de indicator "gemiddelde Belgische gasfactuur", met een gewicht van 5,6 %³⁸ binnen deze component). Naast deze vermindering van de transmissietarieven, was er een daling van de kost van de "pure" energiecomponent van gas in 2015 (geschat op -8,3 %) veroorzaakt door de daling van de waarde van de indexeringsparameters van de variabele contracten, en door een gemiddelde daling van de vaste tarieven.

De nettarieven (distributie, metingen en tellingen) lagen in 2015 iets hoger ten opzichte van het jaar voordien (+0,4 % op jaarbasis). In januari 2015 werden nieuwe, gemiddeld lagere tarieven ingevoerd, maar deze vermindering werd gecompenseerd door de uitbreiding van het toepassingsgebied van de vennootschapsbelasting tot de intercommunes (zie hierboven). Wat de evolutie van de distributietarieven betreft, zijn er echter verschillen tussen de gewesten. Zo

³⁷ Zie gemeenschappelijk persbericht van CREG en Fluxys Belgium van 2 december 2014.

³⁸ Het aandeel van de transmissietarieven voor aardgas in de totale factuur werd geschat door middel van de gegevens gepubliceerd door Electrabel, Luminus, Essent, Eni, Eneco en Lampiris in hun maandelijkse tarieffiches.

kenden het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Vlaams Gewest een gemiddelde prijsdaling van respectievelijk 4,8 %³⁹ en 8,7 %⁴⁰ op jaarbasis, ondanks de invoering van de vennootschapsbelasting. In het Waals Gewest werd er een stijging van 13,7 % genoteerd als gevolg van de invoering van hogere distributietarieven in januari 2015 en het doorrekenen van de vennootschapsbelasting aan de verbruikers in juni 2015. Het aandeel van de distributiekosten in het totaalbedrag van de gasfactuur bedroeg dit jaar gemiddeld 24,9 %, of 1,4 cent/kWh.

Tussen 2014 en 2015 ging de component taksen en toeslagen (exclusief btw)⁴¹ gemiddeld met 20,3 % omhoog. Vanwege het relatief beperkte gewicht (3,2 %) van de taksen in de totaalfactuur voor gas is de impact ervan echter gering. Bovendien werd, in tegenstelling tot elektriciteit, het btw-tarief op gas niet gewijzigd en dus behouden op 21 %.

In totaal blijkt dat de daling op jaarbasis van de consumptieprijzen van gas in 2015 voornamelijk te wijten is aan de daling van de kost van de energiecomponent (inclusief de transmissiekosten).

In 2015 bedroeg de totale jaarlijkse gasfactuur van een doorsneehuishouden (jaarlijks verbruik van 23.260 kWh) gemiddeld 1.347 euro, een vermindering van 72 euro vergeleken met een jaar voordien⁴².

³⁹ De distributietarieven voor gas gingen in 2015 in Brussel in dalende lijn als gevolg van de structurele vermindering van de verbruikte hoeveelheden energie die sinds 2009 werd waargenomen, en als gevolg van de daling van de kosten voor de distributienetbeheerder over de gehele periode. Zie persbericht van Brugel van 18 december 2014.

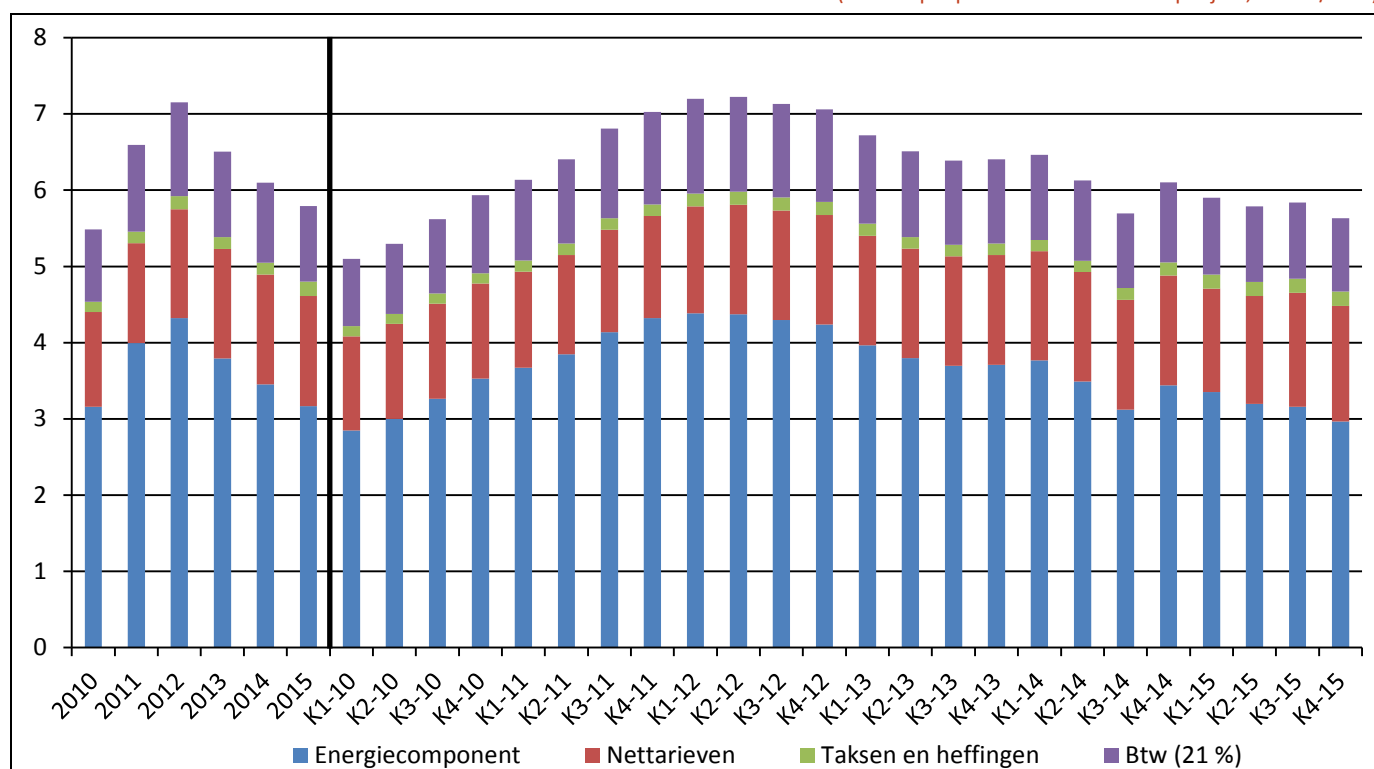
⁴⁰ De daling van de distributietarieven voor gas in Vlaanderen werd onder meer veroorzaakt door lagere werkelijke kosten dan de gebudgetteerde kosten en hogere ontvangsten door koude winters. Zie persbericht van Infrax van 19 december 2014.

⁴¹ Deze component omvat de energiebijdrage, de federale bijdrage, de toeslag "beschermde klanten", de retributie voor de aansluiting in het Waals Gewest en de toeslag voor de openbare dienstverplichtingen in Brussel.

⁴² Ter herinnering: de berekeningsmethode is gebaseerd op de verwervingsbenadering volgens de richtlijnen van Eurostat voor het GICP en houdt geen rekening met de maandelijkse consumptieniveaus.

Grafiek 11: Indicator voor een gemiddelde aardgasfactuur en zijn componenten

(Consumptieprofiel D3 -23.260 kWh per jaar, In cent/kWh)

Bronnen: Eigen berekeningen, VREG, CWaPE, BRUGEL, FOD Economie

Opm. 1: Op de gasfactuur dekken de nettarieven de kosten voor het gebruik van de distributienetwerken.

Opm. 2: De toeslag beschermde klanten en de federale bijdrage zijn (sinds april 2014) niet onderworpen aan btw.

Marktdynamiek

De marktdynamiek (d.i. het aantal huishoudens dat van energieleverancier wisselde, berekend op basis van het aantal huishoudelijke toegangspunten per leverancier) is in het Vlaams Gewest in de loop van 2015 verzwakt en daalde van 3,9 % in het eerste kwartaal tot 2,9 % in het vierde kwartaal voor elektriciteit en van 4,9 % tot 3,5 % voor gas⁴³, volgens de laatste statistieken van de VREG. In totaal bedroeg het aandeel residentiële klanten in het Vlaams Gewest dat van leverancier veranderde in 2015 13,4 % voor elektriciteit en 15,8 % voor gas. Deze cijfers zijn echter nog steeds hoger dan in 2014 (met gemiddeld 11,6 % voor elektriciteit en 13,4 % voor gas). Voor het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest waren de ontwikkelingen op de energiemarkt eind 2015 nog niet gekend toen dit rapport werd opgesteld.

Volgens de VREG is het marktaandeel van de historische leverancier Electrabel in 2015 in Vlaanderen verder afgenomen zowel voor gas als voor elektriciteit. In Vlaanderen bedroeg het marktaandeel van Electrabel in 2015 gemiddeld 41,3 % voor elektriciteit en gemiddeld 38,1 % voor gas, of een daling van respectievelijk 1,2 en 1,3 procentpunt ten opzichte van 2014. Het marktaandeel van Eni is ook teruggelopen, zij het in mindere mate. Daarentegen konden de andere grote leveranciers (Luminus, Essent en Lampiris) in Vlaanderen hun marktaandeel in geringe mate uitbouwen in vergelijking met 2014. Deze trends zijn zowel voor elektriciteit als voor gas waar te nemen.

Ondanks een relatief grote marktdynamiek schommelen de marktaandelen van de leveranciers slechts in beperkte mate. Volgens een recente studie van de CREG⁴⁴ zijn de belangrijkste redenen hiervoor: trouw aan de huidige leveran-

⁴³ Ter herinnering: de cijfers van het eerste kwartaal 2015 werden sterk beïnvloed door de resultaten van januari. 1 januari wordt, volgens de VREG, namelijk traditioneel beschouwd als een belangrijke overgangsdatum.

⁴⁴ CREG, "Studie over de samenstelling van de productportefeuilles per leverancier en mogelijke besparingspotentiëlen voor gezinnen, KMO's en zelfstandigen op de Belgische elektriciteits- en aardgasmarkt", 17 december 2015.

cier, het bestaan van toetredingsbarrières voor nieuwkomers en het gebrek aan vertrouwen in nieuwe leveranciers. Volgens de CREG kan dit ook te maken hebben met het bestaan van een beperkte groep van zeer actieve verbruikers die altijd naar de beste tarieven bij hun vertrouwde leverancier zoeken maar zonder concurrerende producten te bekijken.

Volgens deze studie veranderen Belgische verbruikers dus niet altijd van leverancier voor een goedkoper contract. Uit de laatste schattingen van de CREG (die geen rekening houden met eventuele kortingen op officiële producten) blijkt dat het marktaandeel van de tien duurste elektriciteitscontracten 63 % bedraagt, tegenover een marktaandeel van 44 % voor aardgascontracten. Voor de tien goedkoopste producten ligt dit aandeel respectievelijk op 3 % en 5 % voor elektriciteit en gas. Volgens de CREG is deze situatie onder meer te verklaren door onvoldoende kennis bij de gebruiker van alle beschikbare producten op de markt, de strategie van leveranciers om duurdere producten naar voren te brengen, de weerstand bij de gebruiker door alle administratieve formaliteiten in verband met het sluiten van een nieuw contract. Het verschil tussen de duurste en goedkoopste contracten is echter niet te verwaarlozen. Volgens de infografiek van de energiemarkt, die in december 2015 door de CREG werd opgemaakt⁴⁵, bedroeg het verschil tussen de duurste prijs en de goedkoopste prijs van de energiecomponent (vaste vergoeding en prijs per kWh, exclusief taksen en heffingen) 39 % voor elektriciteit en 26 % voor gas.

Focus: Impact van de hervorming van het indexeringsmechanisme op de energiecomponent

Bij energieleveranciers zijn de indexeringsparameters voor variabele contracten voor elektriciteit en gas losgekoppeld van de olieprijs (zie koninklijke besluiten van 21 december 2012 ter bepaling van een lijst van toegelaten criteria). Regeringsmaatregelen en allerlei initiatieven die sinds 2012 werden genomen, hebben de concurrentie tussen de verschillende actoren op de energiemarkt gestimuleerd, wat de prijzen onder druk zette.

In het jaarverslag van 2013 en 2014 heeft het Prijzenobservatorium al de impact van deze aanpassingen op de prijs van de energiecomponent voor variabele contracten onder de loep genomen. Het Prijzenobservatorium heeft deze analyse uitgebreid tot het jaar 2015.

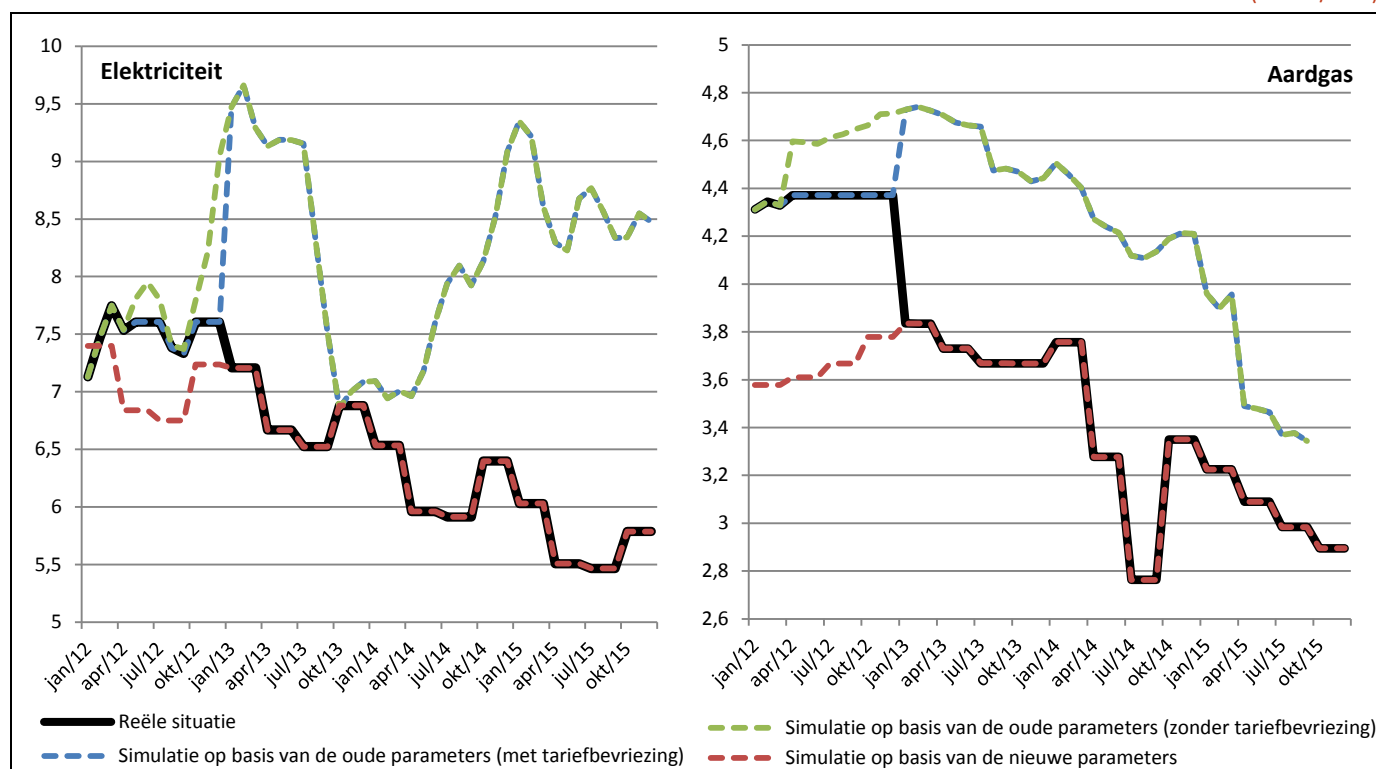
Om dit te doen heeft het Prijzenobservatorium, op basis van de beschikbare gegevens, de evolutie van de prijs van de energiecomponent voor variabele contracten ingeschat (prijs per kWh, zonder vaste vergoeding en bijdrage voor groene energie en warmtekrachtkoppeling, exclusief btw) in de veronderstelling dat het in 2012 toegepaste indexeringsstelsel tussen 2013 en 2015 verder behouden bleef. De schattingen zijn gebaseerd op het belangrijkste contract van de historische leverancier. Dit contract werd meermaals aangepast.⁴⁶

⁴⁵ <http://www.creg.be/nl/comprix.html>

⁴⁶ Dit contract werd in januari 2013 (verandering van formule en indexeringsparameter) en in mei 2013 (verandering van de naam van het contract) gewijzigd.

Grafiek 12: Verloop van de energiecomponent in het voornaamste variabele tarief van de historische leverancier op basis van de oude en nieuwe indexeringsparameters

(In cent/kWh)

Bronnen: Eigen berekeningen, Electrabel, CREG

Opm.: De resultaten zijn de in maand T waargenomen resultaten. Er is dus geen sprake van een verschuiving van de gegevens met een maand.

Indien de oude indexeringsparameters (en de oude indexeringsformules) in 2015 nog steeds van toepassing waren geweest, dan zou de kost van de energiecomponent voor gas en elektriciteit fors zijn toegenomen. Aldus zou de consument in 2015 op basis van de oude indexeringsparameters en -formules voor het beschouwde contract een gemiddeld variabel tarief van 8,6 cent/kWh (7,7 cent/kWh in 2014 en 8,5 cent/kWh in 2013) hebben moeten betalen voor de energiecomponent van elektriciteit en 3,6 cent/kWh⁴⁷ (4,3 cent/kWh in 2014 en 4,6 cent/kWh in 2013) voor de energiecomponent van aardgas. In vergelijking met de nieuwe tarieven van het voornaamste variabele contract van de historische leverancier zou de kost voor de consument in 2015 dus 51 % hoger zijn geweest voor elektriciteit (onder meer als gevolg van de onbeschikbaarheid van een aantal kerncentrales), en 18 % hoger voor gas (tegenover ongeveer 25 % in 2013 en 2014 zowel voor elektriciteit en gas).

Deze resultaten bevestigen dat de regeringsmaatregelen en de andere in 2012 genomen initiatieven, evenals de toegenomen concurrentie op de energiemarkt, hebben bijgedragen tot de daling van de energieprijzen. Er moet echter op worden gewezen dat de energiefactuur ook met andere elementen (zoals nettatarieven en diverse toeslagen en heffingen) rekening houdt.

⁴⁷ Gezien de gegevens van de parameter Igd voor het vierde kwartaal 2015 nog niet beschikbaar waren op het moment van de redactie van dit rapport, werd de kost voor de energiecomponent in 2015 op basis van de oude indexeringsparameters gebaseerd op de eerste negen maanden van dit jaar.

I.2.2 Inflatie voor energie in de voornaamste buurlanden

Na een vertraging die in het laatste kwartaal 2011 werd ingezet, bleef de inflatie voor energieproducten in de buurlanden sinds het eerste kwartaal 2014 negatief, zij het in mindere mate dan in België. De prijsdaling nam in 2015 niettemin toe in elk van de buurlanden. De gemiddelde inflatie voor energie in 2015 kwam uit op -6,0 % in de buurlanden tegenover -1,6 % in 2014 (Ter herinnering: in België kwam deze in 2015 uit op -8,0 % tegenover -6,0 % in 2014). Het inflatieverschil voor energie tussen België en de buurlanden was voor het derde jaar op rij ten voordele van ons land, en droeg 0,2 procentpunt bij tot het totale inflatieverschil ten voordele van België (0,5 procentpunt in 2014).

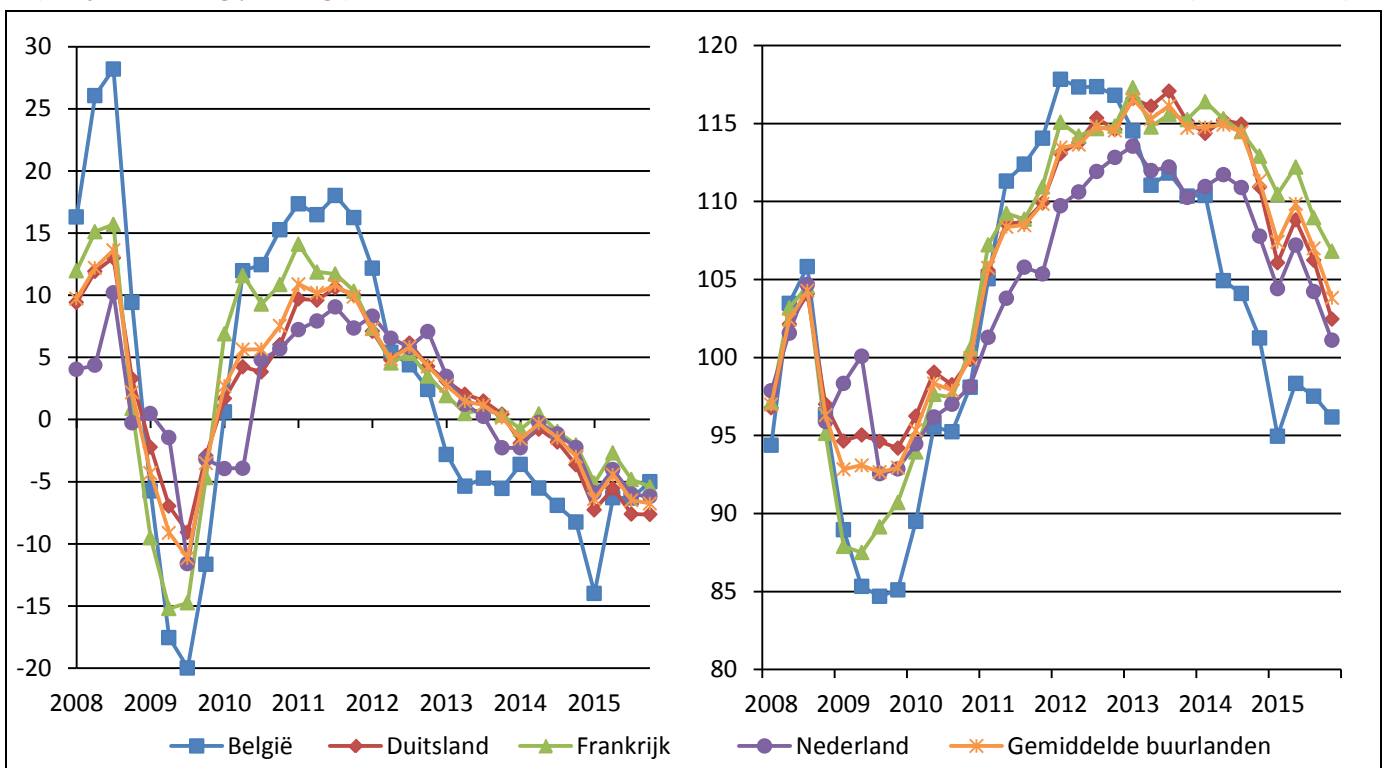
In 2015 liet de energie-inflatie in de drie buurlanden een negatieve waarde optekenen: -7,0 % in Duitsland (tegenover -2,0 % in 2014), -4,5 % in Frankrijk (tegenover -0,8 % in 2014) en -5,5 % in Nederland (tegenover -1,5 % in 2014).⁴⁸

In het vierde kwartaal 2015 was de prijsdaling voor energie minder uitgesproken in België (-5,0 %) dan in de buurlanden (gemiddeld -6,7 %).

Grafiek 13: Kwartaalevolutie van de consumptieprijs voor energie in België en in de voornaamste buurlanden

(Jaarlijks veranderingspercentage)

(Index 2008=100)

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek-Statistics Belgium

⁴⁸ Bij ongewijzigde indirecte belastingen zou de inflatie voor energie in België in 2015 op -8,2 % uitgekomen zijn (in plaats van -8,0 % nu, aangezien in België de btw op elektriciteit in april 2014 werd verlaagd van 21 % naar 6 %, maar in september 2015 opnieuw werd verhoogd naar 21 %), -7,0 % in Frankrijk (in plaats van -4,5 % nu, als gevolg van de verhoging van de bijdrage "énergie-climat" op het gasverbruik van huishoudens, de verhoging van de elektriciteitsbijdrages (CSPE (contribution au service public de l'électricité) en TCFE (taxes sur la consommation finale d'électricité)) en de verhoging van de accijnzen op aardolieproducten in januari 2015), en -6,6 % in Nederland (in plaats van -5,5 % nu, onder meer als gevolg van een verhoging van de accijnzen op alle aardolieproducten in januari 2015). In Duitsland zou de energieinflatie ongewijzigd zijn gebleven (-7,0 %).

In 2015 hebben vooral vloeibare brandstoffen en motorbrandstoffen, en in mindere mate gas, bijgedragen tot het inflatieverschil voor energie ten voordele van ons land. Elektriciteit leverde dit jaar een bijdrage ten nadele van België.

Elektriciteit

Terwijl de inflatie voor elektriciteit in België dit jaar sterk toenam tot gemiddeld 11,9 % (-9,6 % in 2014)⁴⁹, nam ze in de buurlanden verder af om met 1,2 % gemiddeld positief te blijven (2,9 % in 2014). De inflatie voor elektriciteit was in 2015 dus hoger in België, wat al sinds vier jaar niet meer het geval was. In Duitsland en Nederland daalden de elektriciteitsprijzen lichtjes ten opzichte van een jaar voordien (elk met -0,8 %, tegenover respectievelijk +1,9 % en -1,1 % in 2014). In Frankrijk bedroeg de inflatie 4,8 % (5,7 % in 2014).⁵⁰

Naast de vergelijking van de prijsevolutie op jaarbasis werd het prijsniveau van elektriciteit ook geanalyseerd in België en in de buurlanden, op basis van cijfers gepubliceerd door de CREG⁵¹. De methodologie van de CREG toont aan dat in vergelijking met het gemiddelde van de buurlanden de Belgische consument in 2015 9,2 % minder betaalde voor de totale elektriciteitsfactuur (namelijk alle componenten, inclusief nettarieven, btw⁵² en heffingen). In vergelijking met Duitsland betaalde de Belgische consument dit jaar veel minder voor zijn totale elektriciteitsfactuur, namelijk 26,2 %⁵³. Hij betaalde voor zijn totale elektriciteitsfactuur echter 24,8 % meer dan in Frankrijk en 10,3 % meer dan in Nederland.

Gas

Hoewel de prijsdaling voor gas in 2015 in de buurlanden toenam (gemiddeld -1,7 % tegenover -0,4 % in 2014) was ze dit jaar opnieuw meer uitgesproken in België (-5,4 % tegenover -5,6 % in 2014). Tussen 2014 en 2015 daalde de inflatie voor gas van -1,2 % tot -4,0 % in Nederland, van -0,2 % tot -2,2 % in Frankrijk en van -0,1 % tot -1,3 % in Duitsland.⁵⁴

Net als voor elektriciteit vergelijkt de CREG ook de prijzen voor gas tussen België en de buurlanden. In 2015 moest de Belgische consument gemiddeld 9,3 % minder betalen voor de totale gasfactuur dan zijn buuren. In vergelijking met elk buurland afzonderlijk betaalde de Belgische consument respectievelijk 9,2 %, 7,3 % en 17,5 % minder dan zijn Duitse, Franse en Nederlandse buuren.

⁴⁹ Hoofdzakelijk door de stijging van de nettarieven (meer bepaald de distributietarieven) en de btw-verhoging op elektriciteit van 6 naar 21 % in september 2015 (voor meer informatie, zie hoofdstuk I.2.1).

⁵⁰ Bij ongewijzigde indirecte belastingen zou de inflatie voor elektriciteit in België 10,4 % bereikt hebben (tegenover 11,9 % nu), in Frankrijk 2,5 % (tegenover 4,8 % nu), en in Nederland -3,6 % (tegenover -0,8 % nu). In Duitsland zou de inflatie voor elektriciteit niet gewijzigd zijn (-0,8 %).

⁵¹ De vergelijking van de energieprijzen tussen België en de buurlanden is gebaseerd op de methodologie van Frontier Economics die gehanteerd werd in de studie *International comparison of electricity and gas prices for households* en die verder ontwikkeld werd door de CREG. Voor meer informatie over deze publicaties en de methodologie, zie FOD Economie "[Jaarverslag 2013 van het Prijzenobservatorium](#)", INR. Voor elk land maakt de CREG een prijsvergelijking op basis van drie contracten: het standaardaanbod van de standaardleverancier, het beste aanbod en een concurrerend aanbod van de tweede leverancier op de markt.

⁵² In januari tot augustus bedroeg de btw op elektriciteit in België 6 %, terwijl ze vanaf september 21 % bedroeg.

⁵³ Om de investeringen in hernieuwbare energiebronnen te financieren, heeft Duitsland begin 2013 de belastingen op elektriciteit verhoogd.

⁵⁴ Bij ongewijzigde indirecte belastingen zou de inflatie voor gas in Frankrijk -4,8 % bereikt hebben (tegenover -2,2 % nu), en in Nederland -4,6 % (tegenover -4,0 % nu). In België en Duitsland zou de inflatie voor gas niet gewijzigd zijn (respectievelijk -5,4 % en -1,3 %).

Aardolieproducten

De prijsdaling van aardolieproducten die begin 2013 aanving, nam in 2015 verder toe in elk van de drie buurlanden, maar in mindere mate dan in België. De prijzen van vloeibare brandstoffen daalden in de buurlanden op jaarbasis met gemiddeld 23,0 %⁵⁵ (-7,4 % in 2014). In België daalden de prijzen met 25,7 % (tegenover -7,1 % in 2014). Motorbrandstoffen en smeermiddelen zagen hun prijzen in de buurlanden met gemiddeld 9,6 % dalen (-3,8 % in 2014), tegenover -12,8 % in België (-3,7 % in 2014). Voor meer informatie over aardolieprijzen in België en de buurlanden, zie eveneens hoofdstuk III.

Tabel 4: Inflatie voor energie en voornaamste categorieën in België en in de voornaamste buurlanden in 2015

(Jaarlijks veranderingspercentage, tenzij anders vermeld)

	België	Gemiddelde buurlanden	Duitsland	Frankrijk	Nederland	Gewicht 2015 (in %)	
						België	Gemiddelde buurlanden
Elektriciteit	11,9	1,2	-0,8	4,8	-0,8	21,8	28,9
Vaste brandstoffen	0,4	0,4	0,1	0,9	Nb	1,0	1,1
Gas	-5,4	-1,7	-1,3	-2,2	-4,0	19,8	20,4
Vloeibare brandstoffen	-25,7	-23,0	-25,5	-17,4	Nb	19,5	10,9
Brandstoffen voor wegvervoer	-12,8	-9,6	-9,9	-9,5	-9,1	37,9	36,9
Energie	-8,0	-6,0	-7,0	-4,5	-5,5	100,0	100,0

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek-Statistics Belgium

Nb: niet beschikbaar.

Verloop van de energieprijzen tussen 2008 en 2015

Net zoals voor de andere productgroepen werd de evolutie van de consumptieprijzen voor energie onder de loep genomen over een langere periode (van 2008 tot 2015). Een vergelijking in de tijd van de evolutie van energieprijzen (in het bijzonder gas- en elektriciteitsprijzen) tussen landen is echter geen evidente opdracht, aangezien de energieprijzen in België vroeger veel volatieler waren (zowel naar omhoog als naar omlaag, zie grafiek 14). Dat had enerzijds te maken met het lagere accijnsniveau van aardolieproducten en anderzijds met het automatische indexeringsmechanisme van gas- en elektriciteitsprijzen.⁵⁶

Tussen 2008 en 2015 stegen de energieprijzen in onze buurlanden met gemiddeld 7,0 % (tegenover een daling van 3,2 % in België), meer bepaald met 9,6 % in Frankrijk, 5,9 % in Duitsland en 4,2 % in Nederland.

De prijzen voor motorbrandstoffen en vloeibare brandstoffen, die voornamelijk afhankelijk zijn van olieprijsen, vertoonden tussen 2008 en 2015 een gelijkaardige evolutie in België en in de buurlanden: stookolie werd aanzienlijk goedkoper (-23,8 % in België en gemiddeld -22,1 % in de buurlanden) en motorbrandstoffen werden ook lichtjes goedkoper (-4,5 % in België en gemiddeld -2,9 % in de buurlanden).

De prijzen voor gas en elektriciteit evolueerden de laatste zeven jaar echter aan verschillende tempo's in België en de buurlanden. Na een lichte daling in 2013 bleken de Belgische elektriciteitsprijzen de laatste twee jaar namelijk sterk volatiel, met name door de btw-verlaging op elektriciteit in België tussen april 2014 en september 2015, waardoor de prijzen in april 2014 aanzienlijk daalden en in september 2015 sterk stegen toen de btw opnieuw naar 21 % werd gebracht. Na een sterke stijging begin 2013 namen de elektriciteitsprijzen in de buurlanden verder toe.

De laatste drie jaar daalden de gasprijzen in België stevig. Na een lichte stijging in 2013 en een stabilisatie in 2014, gingen deze prijzen in de buurlanden in 2015 lichtjes naar beneden. Deze evolutie zorgde voor een prijsevolutie voor deze twee producten die gunstiger was voor de Belgische consument (-6,4 % voor gas in België tussen 2008 en 2015, tegenover gemiddeld +6,2 % in de buurlanden; voor elektriciteit bedragen de cijfers respectievelijk +14,34 % in België tegenover +34,5 % in de buurlanden).

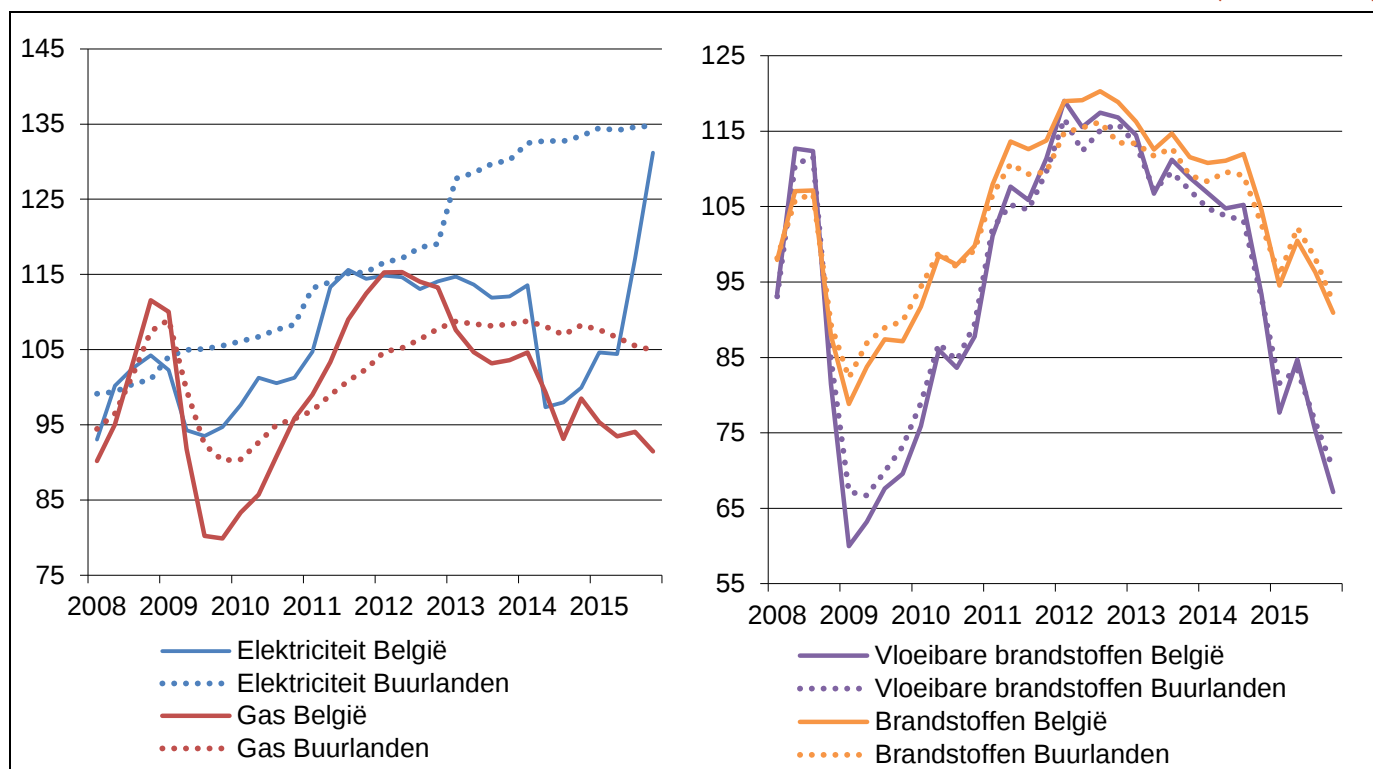
⁵⁵ Vloeibare brandstoffen worden niet opgenomen in het indexcijfer van Nederland.

⁵⁶ Sinds 2013 worden de gas- en elektriciteitsprijzen bepaald volgens een driemaandelijks automatisch indexeringsmechanisme (niet langer maandelijks), gebaseerd op parameters verbonden met beursnoteringen van gas en elektriciteit, die niettemin een aanzienlijke volatiliteit vertonen.

Gezien de sterke volatiliteit van de Belgische energieprijzen in de onderzochte periode, moet evenwel worden beklemtoond dat de keuze van het basisjaar (2008, gekenmerkt door een sterke prijsstijging in België) de prijsvergelijking in het voordeel van ons land beïnvloedt. Als het referentiejaar 2005 was geweest, zou de prijsstijging voor gas en elektriciteit in België en de buurlanden gelijkaardiger geweest zijn (de gasprijs zou tussen 2005 en 2015 in België met 35,5 % zijn toegenomen en gemiddeld met 40,4 % in de buurlanden; voor elektriciteit gaat het om respectievelijk +42,5 % en +49,5 %).

Grafiek 14: Kwartaalevolutie van de consumptieprijsen voor de verschillende energiedragers in België en in de voornaamste buurlanden

(Index 2008=100)

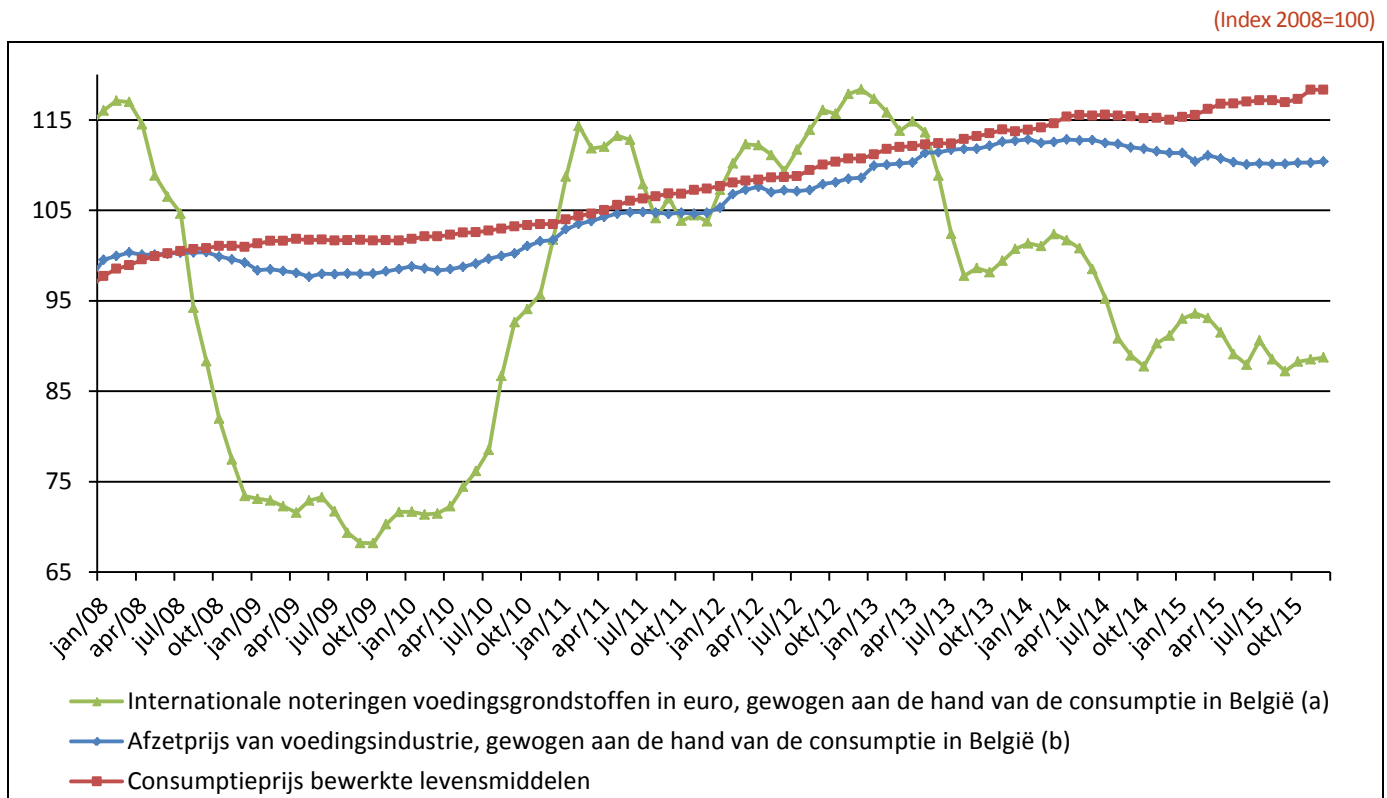
Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek-Statistics Belgium

I.3 Inflatie voor bewerkte levensmiddelen in 2015

I.3.1 Inflatie voor bewerkte levensmiddelen in België

In vergelijking met een jaar voordien kwamen de grondstoffennoteringen voor bewerkte levensmiddelen in 2015 6,1 % lager uit (uitgedrukt in euro). De dalende trend die eind 2012 werd ingezet, zette zich in 2015 dus ook verder, en dit ondanks een beperkte heropleving in juli en sinds september. De prijsdalingen op de grondstoffenmarkt in 2015 zijn voornamelijk te wijten aan de afgenomen zuivel- en graanprijzen (met uitzondering van harde tarwe en haver) op de Europese markt, evenals aan de afgenomen Europese prijs voor witte suiker.⁵⁷

Grafiek 15: Prijsverloop in de voedingskolom

Bronnen: EC, IMF, FOD Economie, AD Statistiek-Statistics Belgium, NBB

(a) Voor de grondstoffenprijzen werd op basis van de gegevens betreffende de Europese interne marktprijzen (granen, melk, eieren, en vetten⁵⁸), de grondstoffenprijzen van het IMF (cacao, koffie en vetten) en de gemiddelde Europese prijs voor witte suiker (verkooprijzen van de suikerraffinaderijen voor bulkproducten, beschikbaar vanaf juli 2006 tot november 2015, en geëxtrapoleerd aan de hand van de afzetprijs van de suikerindustrie in de Eurozone – 19 landen) een index samengesteld die het gemiddelde verloop van de voedingsgrondstoffennotering weergeeft.

(b) Voor de berekening van de index betreffende de afzetprijzen werd een gewogen gemiddelde gemaakt van enerzijds de afzetprijzen voor de binnenlandse Belgische markt (voor de sectoren NACE 1040 Oliën en vetten, 1050 Zuivelproducten, 1060 Maalderijproducten, 1070 Bakkerijproducten, 1080 Andere voedingsmiddelen en 1100 Dranken) en anderzijds de (via Eurostat beschikbare) afzetprijzenstatistiek van dezelfde sectoren voor de Eurozone (19 landen). De in de detailhandel verkochte goederen worden immers zowel in België als in het buitenland geproduceerd. Aan beide reeksen werd, op basis van de input-outputtabellen, een gewicht toegekend van respectievelijk 60 % en 40 % (overeenkomstig het intermediair verbruik van bewerkte voedingsproducten van Belgische en buitenlandse oorsprong in de detailhandel). Voor het samenstellen van de index werden de gewichten van de betreffende sectoren binnen het GICP gebruikt.

⁵⁷ De daling van de suikerprijs zou het gevolg zijn van een overaanbod op de Europese markt. Ook de lagere graanprijzen zijn veroorzaakt door een groot aanbod. De lagere zuivelprijzen zouden indirect een gevolg kunnen zijn van het Russische handelsembargo (dat in augustus 2014 ingevoerd werd) en de vertraging van de Chinese economie. De zuivelprijzen worden immers beïnvloed door vraag en aanbod op de wereldmarkt. In 2015 waren de wereldmarktprijzen voor bijvoorbeeld magere en volle melkpoeder en Cheddar kaas sterk gedaald ten opzichte van een jaar eerder (respectievelijk -33,6 %, -22,0 % en -9,3 %). Enkel de wereldmarktprijzen voor boter bewogen licht opwaarts (+2,1 %). (Bronnen: EC, agripress.be, USDA (DairyCo), IMF)

⁵⁸ November en december 2015 constant gehouden.

De daling van de afzetprijzen van de voedingsindustrie, die sinds mei 2014 licht neerwaarts gericht zijn, hield ook in 2015 aan. Ze noteerden 1,7 % lager dan een jaar voordien. In vergelijking met 2014 kwamen de consumptieprijzen voor bewerkte levensmiddelen in 2015 1,6 % hoger uit, wat wel een vertraging betekent van het prijsstijgingstempo ten opzichte van de voorgaande jaren. In de loop van 2015 schommelde de inflatie tussen de 1,2 % en 1,4 %, maar in het vierde kwartaal 2015 versnelde het prijsstijgingstempo om uit te komen op 2,5 % op jaarbasis (en zelfs 2,9 % in december 2015). Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de sterke inflatietoename voor alcoholhoudende dranken tussen het derde en vierde kwartaal 2015, evenals de afname van de negatieve inflatie voor zuivelproducten. Wanneer tabak en alcoholische dranken buiten beschouwing worden gelaten, zou de inflatie voor de bewerkte levensmiddelen slechts 0,4 % bedragen hebben in 2015.

Met hun gewicht van 13,1 % in de totale productkorf bleef de impact van de bewerkte levensmiddelen op de totale inflatie beperkt tot 0,2 procentpunt voor het jaar 2015 en tot 0,3 procentpunt in het vierde kwartaal 2015.

In vergelijking met een jaar voordien is de vertraging van de inflatie bij de bewerkte levensmiddelen in 2015 voornamelijk het gevolg van de daling van het prijsstijgingstempo bij de categorieën tabak (van 6,9 % naar 4,9 %) en alcoholhoudende dranken (van 3,1 % naar 2,4 %). Voor zuivelproducten werd de inflatie zelfs negatief (van 2,6 % naar -1,9 %). De andere productgroepen kenden een toename van het inflatiepeil: alcoholvrije dranken (van 0,9 % naar 2,6 %), suiker, jam en chocolade (van 0,0 % naar 0,8 %) en brood en granen (van 0,0 % naar 0,7 %). Voor andere voedingswaren (van -0,9 % naar 0,1 %) en oliën en vetten (van -0,3 % naar 0,2 %) werd de inflatie opnieuw positief.

Tabel 5: Recent verloop van de consumptieprijzen voor bewerkte levensmiddelen

(Jaarlijks veranderingspercentage, tenzij anders vermeld)

	2013	2014	2015	2014	2015					2015 – IV			Bijdrage ¹	Gewicht ²
				IV	I	II	III	IV	okt	nov	dec			
Tabak	4,2	6,9	4,9	5,6	5,2	4,8	4,8	4,9	4,8	4,9	4,9	0,97	20,2	
Alcoholhoudende dranken	5,3	3,1	2,4	1,1	1,0	1,7	1,9	5,1	2,1	6,4	6,8	0,39	16,1	
Alcoholvrije dranken	1,1	0,9	2,6	1,2	2,1	2,9	2,7	2,8	2,7	2,8	2,8	0,28	10,8	
Brood en granen	3,0	0,0	0,7	-0,2	0,2	0,5	1,0	1,0	1,1	1,0	1,0	0,16	22,8	
Suiker, jam, chocolade	3,4	0,0	0,8	0,0	1,8	0,7	0,2	0,4	0,5	0,4	0,3	0,06	8,4	
Andere voedingswaren	1,7	-0,9	0,1	-1,0	-1,4	-0,3	0,6	1,4	1,1	1,4	1,8	0,00	4,8	
Oliën en vetten	2,6	-0,3	0,2	-1,7	-1,1	-0,8	0,7	2,0	1,3	2,3	2,2	0,00	2,4	
Zuivelproducten	2,2	2,6	-1,9	0,3	-1,3	-3,1	-3,0	-0,1	-0,9	-0,1	0,6	-0,28	14,5	
Bewerkte levensmiddelen	3,2	2,1	1,6	1,2	1,3	1,2	1,4	2,5	1,9	2,7	2,9	1,59	100,0	

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek-Statistics Belgium

¹ Bijdrage tot de inflatie van de groep in 2015 (in procentpunt), ² p.m. Gewicht in de groep in 2015 (in %)

Met 1,0 procentpunt heeft de productcategorie tabak de grootste bijdrage geleverd tot de inflatie voor bewerkte levensmiddelen. Losse tabak werd in 2015 fors duurder (+7,0 %), maar ook voor lange en korte sigaretten nam de consumptieprijs toe met respectievelijk 5,3 % en 2,4 %. De accijnzen voor tabakswaaren werden op 1 januari 2015 verhoogd⁵⁹ en zijn op 1 januari 2016 opnieuw toegenomen⁶⁰. Maar het was vooral de stijging van de afzetprijzen voor tabaksproducten op de Europese markt die voor een toename van de consumptieprijzen voor tabak heeft gezorgd.⁶¹ Mochten de indirecte belastingen (btw en accijnzen) constant gebleven zijn, dan zou de inflatie voor tabaksproducten in 2015 uitgekomen zijn op 4,2 %.

⁵⁹ De vorige accijnsverhoging dateert van 1 januari 2014. Voor sigaretten bedraagt de bijzondere accijns sinds 1 januari 2015 0,0 % en 30,0 EUR per 1000 stuks (tegenover 4,57 % en 16,7 EUR per 1000 stuks voordien), voor rooktabak bedraagt de bijzondere accijns 0,0 % en 16,5 EUR per kg (tegenover 14,5 EUR per kg voordien).

⁶⁰ Voor sigaretten zal de specifieke bijzondere accijns dan toenemen tot 32,6286 EUR per 1000 stuks, voor rooktabak tot 23,70 EUR per kg.

⁶¹ De Europese afzetprijs voor de vervaardiging van tabaksproducten lag in 2015 2,7 % hoger dan een jaar voordien.

Met een bijdrage van 0,4 procentpunt leverden de alcoholhoudende dranken de op één na grootste bijdrage tot de inflatie van de bewerkte levensmiddelen. De inflatie voor alcoholische dranken bedroeg in 2015 gemiddeld 2,4 % (tegenover 3,1 % in 2014) en nam in de loop van het jaar toe, van 1,0 % in het eerste kwartaal tot 5,1 % in het vierde kwartaal 2015. Waar de jaar-op-jaarinflatie in oktober 2015 2,1 % bedroeg, liep deze in november en december op tot respectievelijk 6,4 % en 6,8 %. De belangrijkste reden hiervoor is de verhoging van de accijnzen voor ethylalcohol en alcoholhoudende dranken die op 1 november 2015 in werking trad, als een van de financieringsmaatregelen van de taxshift. Tijdens het vierde kwartaal liep de inflatie op jaarbasis voor witbier in verloren verpakking (+16,7 %), whisky (+15,0 %), jenever (+14,9 %) en wodka (+13,5 %) dan ook zeer hoog op. Zonder wijziging van de indirecte belastingen zou de inflatie voor alcoholische dranken in 2015 iets lager uitgekomen zijn (+1,8 %), in het vierde kwartaal 2015 zou de inflatie 2,5 % bedragen hebben.⁶²

Alcoholvrije dranken werden in 2015 gemiddeld 2,6 % duurder in vergelijking met het voorgaande jaar (+0,9 % in 2014). Terwijl energiedrank tijdens het verslagjaar gemiddeld 2,6 % goedkoper werd, werd thee opvallend duurder (+16,2 %) en moest ook voor limonade met thee-extracten (+9,3 %), koffiepads (+8,4 %), koffie (in bonen of gemalen) (+7,1 %), gashoudend water (+4,0 %) en limonade (+3,6 %) fors meer betaald worden. Op de internationale grondstoffenmarkt nam de prijs voor thee (uitgedrukt in euro) tussen mei 2014 (de meest recente minimumnotering) en juli 2015 toe met 129,3 %.⁶³ Sindsdien daalde deze echter met 13,8 % (in december 2015).⁶⁴ De internationale noteringen voor koffiebonen⁶⁵ (uitgedrukt in euro) kenden tussen november 2013 en oktober 2014 een enorme opstoot (+90,3 %)⁶⁶, maar gaan sindsdien in dalende lijn⁶⁷ (-22,1 % in december 2015 ten opzichte van oktober 2014, met een kleine toename van 4,2 % in december 2015 ten opzichte van september 2015). De consumptieprijzen voor koffieproducten bleven echter opwaarts gericht en lijken pas sinds het najaar van 2015 een lichte daling te hebben ingezet.

De inflatie van de productgroep brood en granen bedroeg 0,7 % in 2015 tegenover een nulinflatie in 2014. In de loop van het verslagjaar versnelde het prijsstijgingstempo van 0,2 % in het eerste kwartaal tot 1,0 % in het derde en vierde kwartaal. De impact van deze categorie op de prijsstijgingen van de bewerkte levensmiddelen bleef beperkt tot 0,2 procentpunt, ondanks het grote gewicht van deze categorie. Voor cornflakes betaalde de consument in 2015 evenwel minder in de winkel (-10,8 %) en ook voor bloem bleef de inflatie negatief (-0,9 %). Deze laatste werd tijdens het derde (+0,5 %) en vierde kwartaal 2015 (+0,7 %) echter opnieuw positief. De prijzen voor broodtarwe (de belangrijkste grondstof voor de productie van bloem) op de Europese markt noteerden in 2015 4,0 % lager dan een jaar voordien. Tussen februari 2015 en september 2015 nam de prijs voor broodtarwe met 11,3 % af, maar sindsdien steeg hij opnieuw met 5,2 % (in december 2015). De notering voor harde tarwe, een belangrijke grondstof voor de vervaardiging van deegwaren, nam tussen juni 2014 en januari 2015 sterk toe (+52,1 %), maar viel nadien met 27,4 % terug (in december 2015). Desondanks kwam de notering voor harde tarwe in 2015 nog steeds 9,9 % hoger uit dan een jaar voordien. De consument betaalde voor deegwaren evenwel slechts 0,4 % meer.

Na een nulinflatie in 2014 kwam de jaar-op-jaar prijsstijging van de productgroep suiker, jam en chocolade uit op 0,8 % in 2015. Terwijl de inflatie voor deze productcategorie in het eerste kwartaal nog 1,8 % bedroeg, vertraagde ze in de loop van het verslagjaar om in het vierde kwartaal uit te komen op 0,4 %. Voor onder andere melkchocolade met prali-

⁶² De Belgische afzetprijzen voor gedistilleerde dranken en bier lagen in 2015 respectievelijk 2,2 % en 2,8 % hoger dan een jaar eerder. De Europese afzetprijzen voor gedistilleerde dranken en bier namen met respectievelijk 0,7 % en 1,8 % toe, terwijl die voor wijn 0,8 % lager uitkwamen.

⁶³ Kenia, de grootste exporteur van zwarte thee, werd in april 2015 geteisterd door hagelstormen die de theebladeren, die reeds geleden hadden door de droogte, nog verder beschadigden. Hierdoor slonk het aanbod, wat de prijzen nog verder opdreef. (Bron: Bloomberg)

⁶⁴ De verwachte regen kan de theeproductie doen heropleven, wat mogelijk reeds een effect heeft op de prijs.

⁶⁵ Berekend als 85 % other milds (arabica) en 15 % robusta.

⁶⁶ De hoge noteringen voor koffiebonen werden onder andere veroorzaakt door slechte oogsten in Brazilië (door de enorme droogte), de grootste uitvoerder van koffiebonen ter wereld. (Bron: Bloomberg)

⁶⁷ Betere vooruitzichten voor de Braziliaanse oogst (door regenval) zorgen voor lagere prijzen. (Bron: Bloomberg)

né (+9,9 %), chocopasta (+5,2 %), melkchocolade (+4,0 %) en honing (+3,8 %) betaalde de consument desondanks aanzienlijk meer, terwijl aardbeienjam (-5,6 %) bijvoorbeeld goedkoper werd. Op de grondstoffenmarkt voor suiker, jam en chocoladeproducten hebben de noteringen voor witte suiker (i.e. bulkproducten van de suikerraffinaderijen) zich gestabiliseerd, na een enorme prijsdaling als gevolg van overproductie op de Europese markt (-43,9 % tussen januari 2013, toen de Europese prijs voor witte suiker zich op een hoogtepunt bevond, en februari 2015). Sindsdien situeren ze zich net boven de referentiewaarde.⁶⁸ De internationale noteringen voor cacaobonen lagen in 2015 (uitgedrukt in euro) daarentegen 22,5 % hoger dan een jaar voordien en in november 2015 zelfs 90,3 % hoger dan in februari 2013 (toen ze hun meest recente minimum bereikten).⁶⁹

Nadat de inflatie van de overige voedingswaren (met onder andere mayonaise, babyvoeding en tomatensoep) gedurende zeven kwartalen op rij negatief was, kenden de consumptieprijzen tijdens het derde (+0,6 %) en vierde kwartaal 2015 (+1,4 %) opnieuw een jaar-op-jaar prijstoename. Daardoor kwam de inflatie in 2015 uit op 0,1 % tegenover -0,9 % in 2014.

In de loop van het verslagjaar nam het prijsstijgingstempo van de productgroep oliën en vetten toe tot 2,0 % in het vierde kwartaal 2015. De inflatie van oliën en vetten kwam in 2015 uit op gemiddeld +0,2 % (tegenover -0,3 % in 2014). Olijfolie werd in 2015 duurder (2,6 %), in tegenstelling tot gewone braadmargarine (-4,0 %) en margarine op basis van olijfolie (-2,6 %). Sinds december 2014 is de consumptieprijs voor olijfolie sterk toegenomen (+10,7 %). Op de internationale grondstoffenmarkt lag de prijs voor olijfolie in 2015 (uitgedrukt in euro) 50,2 % hoger dan het voorgaande jaar.⁷⁰ Weliswaar daalde deze tussen augustus en december 2015 al met 27,1 %.⁷¹ Ook zonnebloemolie kostte op de grondstoffenmarkt in 2015 13,3 % meer dan een jaar voordien. Palmolie (-8,3 %) en sojaolie (-0,7 %) werden daarentegen goedkoper.

De inflatie voor zuivelproducten bedroeg in 2015 -1,9 % (tegenover +2,6 % in 2014). Tijdens het vierde kwartaal versnelde het prijsstijgingstempo tot -0,1 %. De consument betaalde in 2015 minder voor halfvolle en volle melk (respectievelijk -5,0 % en -3,8 %), evenals voor verse room (-3,2 %). In het vierde kwartaal 2015 schoot de consumptieprijs voor volle (+10,8 %) en halfvolle melk (+10,5 %) daarentegen de hoogte in. De melkprijs, uitbetaald aan de melkveehouder, daalde tussen december 2013, toen deze zich op een hoogtepunt bevond (43,13 cent per liter), en juli 2015 (27,50 cent per liter) met 36,2 %. De dalende melkprijzen waren enerzijds het gevolg van een productiestijging zowel binnen als buiten de EU en anderzijds zorgden ook de Russische invoerstop op Europese landbouwproducten en een lagere uitvoer naar China voor een neerwaartse druk op de mondiale prijzen van zuivelproducten.⁷² Om de crisis in de melkveehouderij te temperen, werd eind augustus 2015 een akkoord gesloten tussen de partners van het Belgisch Kettenoverleg Agrovoeding. Dit akkoord trad in september 2015 in werking, hetgeen een forse impact had op de consumptieprijzen voor melk (zie hoofdstuk IV). In vergelijking met 2014 zijn de consumptieprijzen voor eieren nagenoeg gelijk gebleven (echter +3,1 % in het vierde kwartaal 2015). De (producenten)prijs voor eieren op de veiling van Kruishoutem lag in 2015 gemiddeld 14,3 % hoger dan een jaar voordien.

⁶⁸ De referentiewaarde voor witte suiker bedraagt sinds 1 oktober 2009 404,4 euro per ton. De Europese Commissie komt enkel tussen op de markt (via private opslag) indien de prijs beneden 85 % van de referentiewaarde zakt.

⁶⁹ De hogere noteringen voor cacaobonen op de wereldmarkt zouden het gevolg zijn van een hogere vraag dan voorspeld, voornamelijk vanuit Noord-Amerika en Azië. Bovendien zorgde het slechte weer (extreme droogte) in Ecuador, Ivoorkust en Ghana voor mindere oogstvooruitzichten. (Bron: Bloomberg).

⁷⁰ De hoge noteringen voor olijfolie zijn het gevolg van slechte oogsten in de twee belangrijkste producerende landen, namelijk Spanje en Italië. Deze landen zagen hun productie met meer dan 50 % dalen tijdens het seizoen 2014-2015 door slechte weersomstandigheden (extreme droogte), plagen van de olijfvlieg en een bacterie die de olijfbomen belaagt. De voorraden bevinden zich op een dieptepunt, terwijl de vraag hoog blijft. (Bron: Bloomberg)

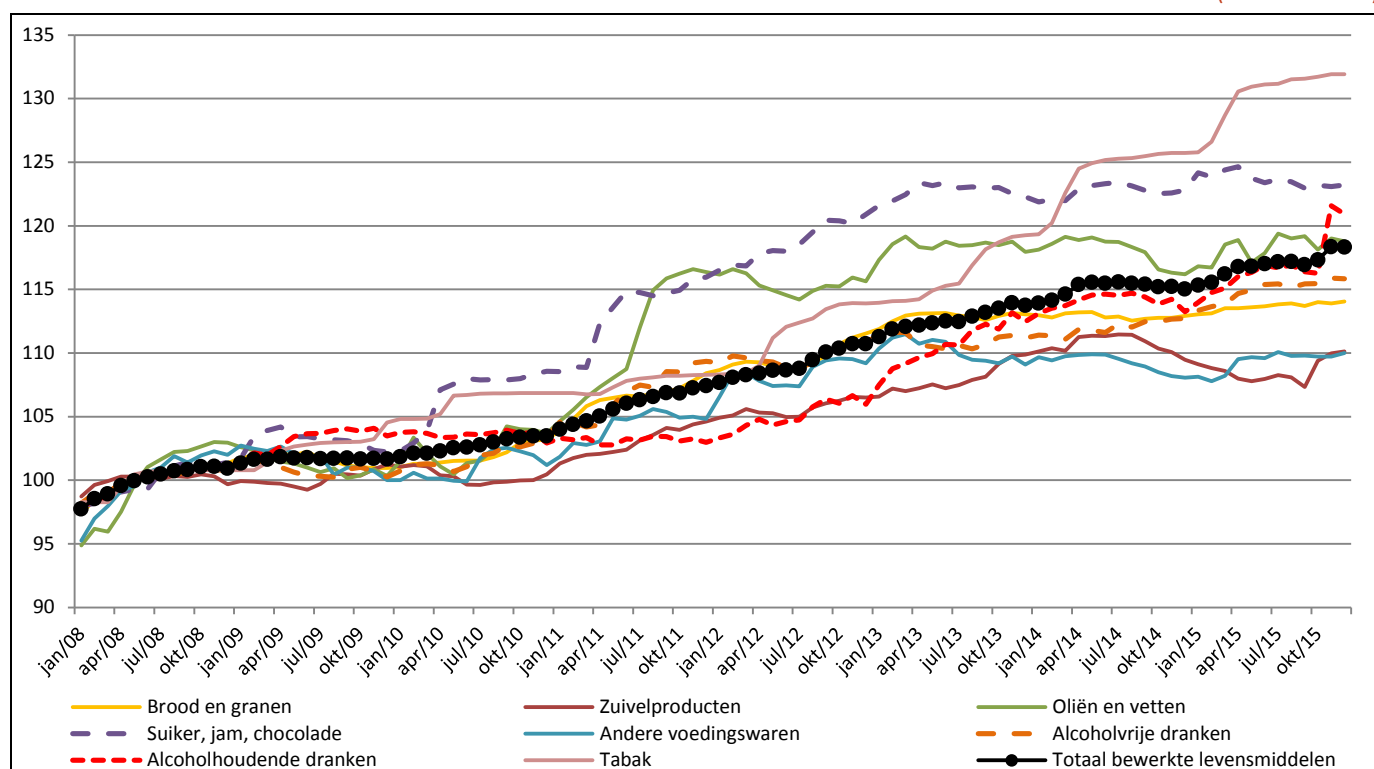
⁷¹ Wat mogelijk samenhangt met de goede oogstvooruitzichten. (Bron: International Olive Council)

⁷² Bronnen: BCZ, Europese Commissie.

Tussen 2008 en 2015 zijn de consumptieprijsen voor bewerkte levensmiddelen gemiddeld met 16,9 % gestegen. Vooral tabak werd in de loop van deze periode fors duurder (+30,3 %), omwille van o.a. de doorgevoerde accijnsverhogingen. Wanneer deze laatste buiten beschouwing worden gelaten, nam de tabaksprijs in de periode 2008-2015 toe met gemiddeld 18,7 %. Ook voor suiker, jam en chocolade betaalde de consument in de periode 2008-2015 beduidend meer (+23,6 %), evenals voor oliën en vetten (+18,3 %), alcoholische dranken (+16,8 %, maar +13,8 % bij constante indirecte taken), alcoholvrije dranken (+14,9 %), brood en granen (+13,7 %), andere voedingswaren (+9,3 %) en zuivelproducten (+8,6 %). Begin 2010 kenden de consumptieprijsen voor suiker, jam en chocolade en tabak een opwaartse prijsschok, dewelke zich opnieuw voordeed in 2011, maar dan ook voor andere productgroepen, zoals oliën en vetten. De consumptieprijsen voor alcoholische dranken waren pas vanaf begin 2012 fors opwaarts gericht. Voor een aantal productcategorieën lijkt sinds het voorjaar van 2013 een stabilisering of zelfs een lichte daling ingezet, namelijk voor suiker, jam en chocolade, oliën en vetten, brood en granen en andere voedingswaren. De consumptieprijs voor zuivelproducten bleef opwaarts gericht tot medio 2014, sindsdien echter gevolgd door een sterke prijsdaling (waaraan in september 2015 een einde kwam door het melkakkoord). Voor tabak, alcoholische en alcoholvrije dranken blijven de prijzen opwaarts georiënteerd.

Grafiek 16: Verloop van de consumptieprijsen voor bewerkte levensmiddelen

(Index 2008=100)

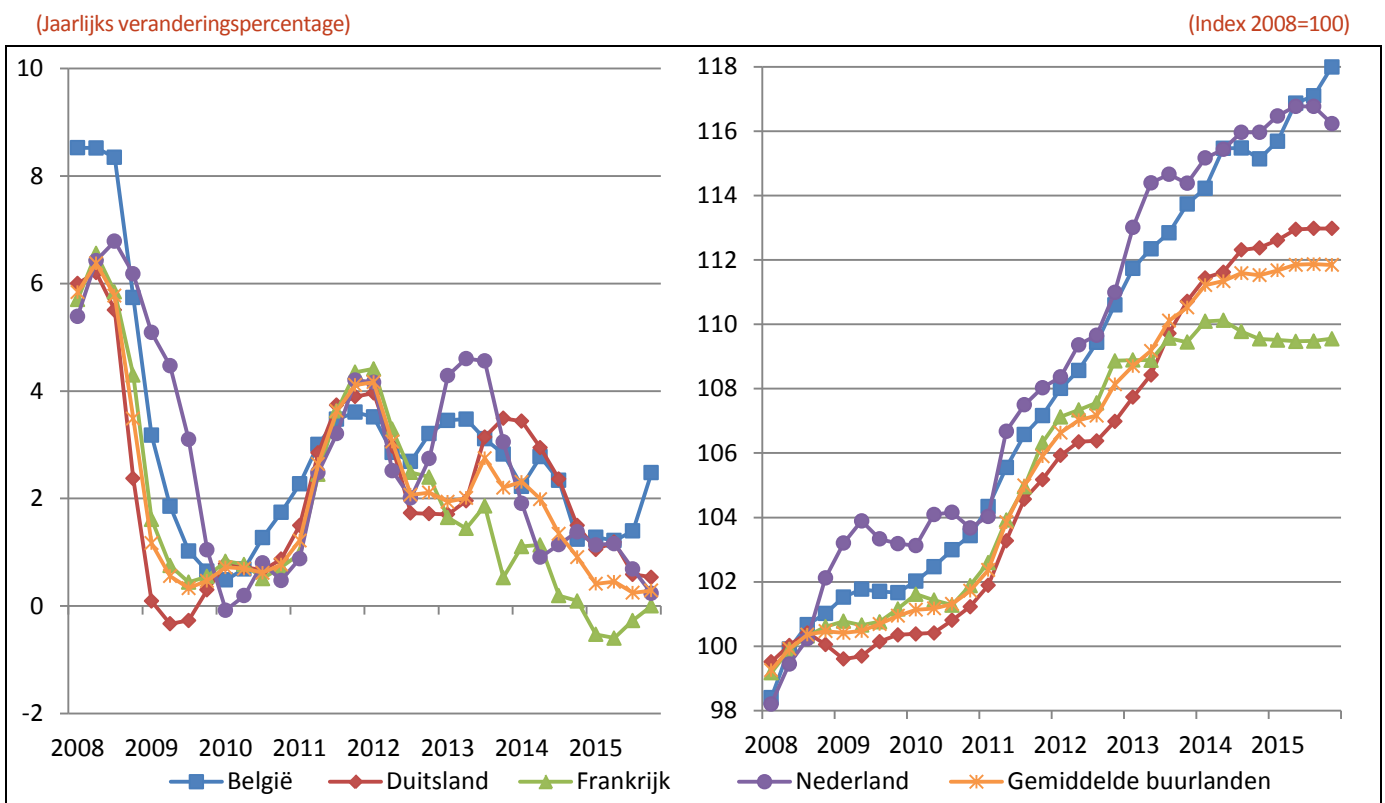
Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek-Statistics Belgium

1.3.2 Inflatie voor bewerkte levensmiddelen in de voornaamste buurlanden

De inflatie voor bewerkte levensmiddelen nam in de buurlanden, net als in België, in 2015 verder af, van gemiddeld 1,6 % tot 0,4 % tussen 2014 en 2015, een lager niveau dan in ons land (ter herinnering van 2,1 % tot 1,6 % in België). Elk buurland afzonderlijk liet voor deze productgroep een lagere inflatie optekenen dan België. Hoewel de inflatie voor deze productgroep in Duitsland sinds 2012 relatief stabiel bleef (2,6 %), nam ze in 2015 sterk af tot 0,8 %. Nederland registreerde in 2015 eveneens een inflatie van 0,8 % (tegenover 1,3 % het jaar voordien). In Frankrijk namen de prijzen voor deze categorie zelfs lichtjes af vergeleken met een jaar voordien tot -0,3% in 2015 tegenover 0,6% in 2014.⁷³ In het vierde kwartaal 2015 steeg de inflatie voor bewerkte levensmiddelen in België opnieuw stevig (+1,1 procentpunt tot 2,5 %) terwijl ze in de buurlanden gemiddeld met slechts 0,1 procentpunt toenam (tot 0,3 %).

Het inflatieverschil in ons nadeel nam in 2015 dus toe tot 1,2 procentpunt (0,5 procentpunt in 2014) en bereikte in het laatste kwartaal 2015 zelfs 2,2 procentpunt. In 2015 bedroeg de bijdrage van deze groep tot het totale inflatieverschil tussen België en de buurlanden 0,2 procentpunt (tegenover 0,1 procentpunt in 2014).

Grafiek 17: Kwartaalevolutie van de consumptieprijzen voor bewerkte levensmiddelen in België en in de voornaamste buurlanden

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek-Statistics Belgium

Net als het jaar voordien zorgde in 2015 hoofdzakelijk tabak voor het inflatieverschil ten nadele van ons land. Toch leverden ook de andere categorieën bewerkte levensmiddelen, behalve suiker en suikerwaren, in 2015 een bijdrage tot de toename van het verschil ten nadele van België.

⁷³ Bij ongewijzigde indirecte belastingen zou de inflatie voor bewerkte levensmiddelen in België 1,3 % hebben bereikt (tegenover 1,6 % nu), in Duitsland 0,7 % (tegenover 0,8 % nu), in Frankrijk -0,4 % (tegenover -0,3 % nu) en in Nederland 0,2 % (tegenover 0,8 % nu), voornamelijk als gevolg van wijzigingen van accijnzen op tabak (België, Duitsland en Nederland) en alcohol (België en Frankrijk).

Hoewel de inflatie voor tabak dit jaar in België sterker vertraagde dan het gemiddelde van de buurlanden (van 6,9 % naar 4,9 % tussen 2014 en 2015 voor België; van 4,0 % naar 2,6 % voor de buurlanden), bleef ze in ons land hoger. Deze gemiddelde vertraging in de buurlanden is vooral te wijten aan Frankrijk, waar de inflatie voor tabak in 2015 daalde naar 0,3 % (tegenover nog 5,2 % in 2014)⁷⁴. In Duitsland en Nederland versnelde de inflatie voor deze categorie tot respectievelijk 4,0 % (3,5 % in 2014) en 3,7 % (2,2 % in 2014), een lager niveau dan in België.⁷⁵

Als tabak en alcoholhoudende dranken niet worden meegerekend, zouden de prijzen voor bewerkte levensmiddelen in 2015 in België op jaarbasis met 0,4 % zijn gestegen, terwijl ze zouden zijn gedaald met gemiddeld 0,5 % in de drie buurlanden (+0,2 % in Nederland, -0,3 % in Duitsland en -0,8 % in Frankrijk). In dat geval zijn het hoofdzakelijk de zuivelproducten die verantwoordelijk zijn voor het inflatieverschil ten nadele van ons land. Hoewel de prijzen voor zuivelproducten in 2015 overal daalden vergeleken met een jaar voordien, was die daling in België minder sterk (-1,9 %) vergeleken met het gemiddelde van de buurlanden (-2,6 %).⁷⁶ Deze gemiddeld sterkere prijsdaling in de buurlanden is vooral merkbaar in Duitsland, waar de prijzen voor zuivelproducten op jaarbasis met 4,3 % daalden.⁷⁷ In Frankrijk en Nederland was de prijsdaling minder sterk dan in België (respectievelijk -1,3 % en -0,7 %).⁷⁸

Tabel 6: Inflatie voor bewerkte levensmiddelen en voornaamste categorieën in België en in de voornaamste buurlanden in 2015

(Jaarlijks veranderingspercentage, tenzij anders vermeld)

	België	Gemiddelde buurlanden	Duitsland	Frankrijk	Nederland	Gewicht 2015 (in %)	
						België	Gemiddelde buurlanden
Tabak	4,9	2,6	4,0	0,3	3,7	20,2	19,6
Wijnen	1,2	1,0	0,3	1,7	0,4	9,6	7,1
Gedistilleerde dranken	3,1	0,2	0,4	0,0	1,2	1,4	3,2
Bier	4,5	1,1	1,6	-0,6	-1,6	5,1	5,7
Mineraalwater, frisdranken en sappen	1,2	-1,0	-1,6	-0,6	-0,1	8,4	7,9
Koffie, thee en cacao	7,9	2,9	5,2	-0,4	5,7	2,4	3,9
Brood en granen	0,7	0,7	1,5	-0,2	0,7	22,8	19,5
Suiker, jam, chocolade	0,8	0,9	2,8	-0,6	-0,6	8,4	8,6
Andere voedingswaren	0,1	-0,8	1,0	-2,8	-1,3	4,8	4,9
Oliën en vetten	0,2	-2,4	-5,1	0,0	1,2	2,4	2,7
Zuivelproducten	-1,9	-2,6	-4,3	-1,3	-0,7	14,5	17,0
Bewerkte levensmiddelen	1,6	0,4	0,8	-0,3	0,8	100,0	100,0

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek-Statistics Belgium

Tussen 2008 en 2015 zagen de bewerkte levensmiddelen⁷⁹ in de buurlanden hun prijzen toenemen met gemiddeld 11,8 % (tegenover 16,9 % in België): 9,5 % in Frankrijk, 12,9 % in Duitsland en 16,6 % in Nederland⁸⁰. Binnen de bewerkte levensmiddelen leverde de categorie brood en granen de grootste bijdrage tot het gecumuleerde inflatieverschil tussen België en de buurlanden ten nadele van ons land, gevolgd door suiker en suikerwaren. Tussen 2008 en 2015 werd voor deze categorie gemiddeld 9,1 % meer betaald in de buurlanden (+13,7 % in Duitsland, +4,5 % in Frank-

⁷⁴ In Frankrijk kan de daling van de inflatie voor tabak in 2015 toegeschreven worden aan het einde van het basiseffect dat uitging van de forse verhoging van de accijnzen op tabak in januari 2014 (en 2013). In 2015 wijzigden de accijnzen op tabak in Frankrijk niet.

⁷⁵ Bij ongewijzigde indirecte belastingen zou de inflatie voor tabak in België 4,2 % bereikt hebben (tegenover 4,9 % nu), in Duitsland 3,3 % (tegenover 4,0 % nu), en in Nederland 2,6 % (tegenover 3,7 % nu). In Frankrijk zou de inflatie voor tabak ongewijzigd zijn gebleven (0,3 %).

⁷⁶ Voor meer informatie, zie ook hoofdstuk IV – Het melkakkoord en de impact ervan op de consumptieprijzen.

⁷⁷ In Duitsland kenden de zuivelproducten meer uitgesproken prijschommelingen door de structuur van de markt.

⁷⁸ Zonder het melkakkoord, dat gesloten werd in augustus tussen de verschillende schakels van de zuivelkolom, zouden de prijzen van melkproducten meer gedaald zijn in 2015 (zie ook hoofdstuk IV).

⁷⁹ Voor meer informatie, zie ook hoofdstuk II - Onderliggende inflatie.

⁸⁰ Met 2005 als referentiejaar is het verschil nog meer uitgesproken, met een prijsstijging voor bewerkte levensmiddelen van 34,6% in België en van gemiddeld 22,1% in de buurlanden.

rijk en +8,6 % in Nederland), tegenover een stijging van 13,7 % in België. Naast een snellere prijsstijging wordt de impact van deze categorie versterkt door een hoger gewicht binnen de bewerkte levensmiddelen (24 % in België tegenover een gemiddelde van 19 % in de buurlanden). De prijzen van suiker en suikerwaren namen tussen 2008 en 2015 in België met 23,6 % toe, tegenover gemiddeld slechts 7,2 % in de buurlanden (14,0 % in Duitsland, 3,7 % in Nederland en 1,4 % in Frankrijk).

Focus: Evolutie van de consumptieprijzen voor alcohol en tabak

Drie kwart van de inflatie voor de bewerkte levensmiddelen (1,6 %) is te wijten aan tabak en alcoholische dranken. De Belgische consumptieprijzen voor alcoholische dranken en tabak stegen in 2015 gemiddeld met 2,4 % en 4,9 %. Bovendien komt de inflatie voor alcoholische dranken (zowel voor gedistilleerde dranken als bier) en tabak hoger uit in België dan in de buurlanden. Enkel voor wijn lag de prijsstijging op jaarbasis hoger in Frankrijk dan in België (zie ook de tabel in bijlage 4).

Deze focus bekijkt vooreerst de evolutie van de afzetprijzen, de consumptieprijzen en de consumptieprijzen bij constante indirecte belastingen voor gedistilleerde dranken, wijn, bier en tabak in België. Tevens wordt aandacht besteed aan de situatie in de buurlanden en het niveau van de accijnzen.

Gedistilleerde dranken

Tot december 2012 liepen de curven van de consumptieprijzen voor gedistilleerde dranken inclusief en exclusief indirecte belastingen (nagenoeg) gelijk. Sinds januari 2013 lopen ze echter uiteen. Na de recentste accijnsverhoging, die op 1 november 2015 in werking trad, betaalt de consument 15,3 % meer voor gedistilleerde dranken (in december 2015). De gemiddelde jaarinflatie in 2015 bedroeg 3,1 % tegenover -0,3 % bij ongewijzigde indirecte belastingen.

De Belgische en Europese producentenprijzen namen in 2015 gemiddeld met 2,2 % en 0,7 % toe ten opzichte van een jaar voordien.

Op iets langere termijn, in de periode 2013-2015, werden gedistilleerde dranken 6,2 % duurder in België. Bij constante indirecte belastingen zou de consumptieprijs van deze productgroep echter 0,7 % lager uitgekomen zijn dan twee jaar voordien, wat neerkomt op een spread van 6,9 procentpunt. Ook in Nederland (met een prijsstijging van 4,5 %) en Frankrijk (1,0 %) waren de indirecte belastingen verantwoordelijk voor een verschil van respectievelijk 2,1 procentpunt en 1,5 procentpunt. In Duitsland bedroegen zowel de reële inflatie als de inflatie bij constante indirecte belastingen 1,2 %. De invloed van de indirecte belastingen was bijgevolg in België het grootst. (zie tabel in bijlage 4)

Wijn

Sinds 2012 kennen de Europese afzetprijs en de Belgische consumptieprijs een gelijkaardig verloop. In 2015 lopen beide curven echter wat uit elkaar: de Europese producentenprijs daalde met 0,8 % ten opzichte van een jaar voordien, terwijl de consumptieprijs voor wijn met gemiddeld 1,2 % toenam. Vooral in november betaalde de consument meer dan een maand voordien (+4,7 %) door de doorgevoerde accijnsverhoging. De inflatie bij ongewijzigde indirecte belastingen zou in 2015 uitgekomen zijn op gemiddeld 0,7 %. De consumptieprijs voor wijn lijkt dus door de accijnsverhogingen op 1 januari en 1 november 2015 beïnvloed te zijn.

In 2015 noteerden de consumptieprijzen voor wijn respectievelijk 4,2 % en 4,0 % hoger in Frankrijk en België dan twee jaar voordien. In Duitsland en Nederland bleef de stijging van de consumptieprijzen beperkt tot 1,8 % en 1,1 %. Bij ongewijzigde indirecte belastingen zou de Nederlandse consument echter 0,2 % minder betaald hebben (d.i. een verschil van 1,3 procentpunt). De impact van de indirecte belastingen kwam in België en Frankrijk lager uit (respectievelijk 1,0 procentpunt en 0,4 procentpunt) en was in Duitsland nihil.

Bier

Over de ganse beschouwde periode 2008-2015 is de evolutie van de consumptieprijs van bier inclusief en exclusief indirecte belastingen vrijwel gelijklopend. Vanaf november 2015 lopen beiden echter uiteen. Bier werd in 2015 4,5 % duurder voor de consument, zonder indirecte belastingen zou hij 4,3 % meer betaald hebben. De Belgische producentenprijs steeg tijdens dezelfde periode met 2,8 %, de Europese producentenprijs nam met 1,8 % toe. De toename van de consumptieprijs is dus eerder het gevolg van de prijsverhogingen bij de producenten, hoewel eind 2015 toch ook de invloed van de accijnsverhoging op 1 november 2015⁸¹ leek te spelen: in november 2015 betaalde de consument 1,6 % meer dan een maand voordien.

Sinds 2013 betaalde de Belgische consument 8,4 % meer voor bier. De prijstoename bleef in Nederland en Duitsland beperkt tot 1,0 % en 5,1 %, terwijl bier in Frankrijk 0,8 % goedkoper werd. De impact van de indirecte belastingen was het grootst in Nederland (1,8 procentpunt), maar bleef in Frankrijk en België beperkt tot respectievelijk 0,7 procentpunt en 0,6 procentpunt. In Duitsland hadden de indirecte belastingen geen invloed op de consumptieprijs.

Tabak

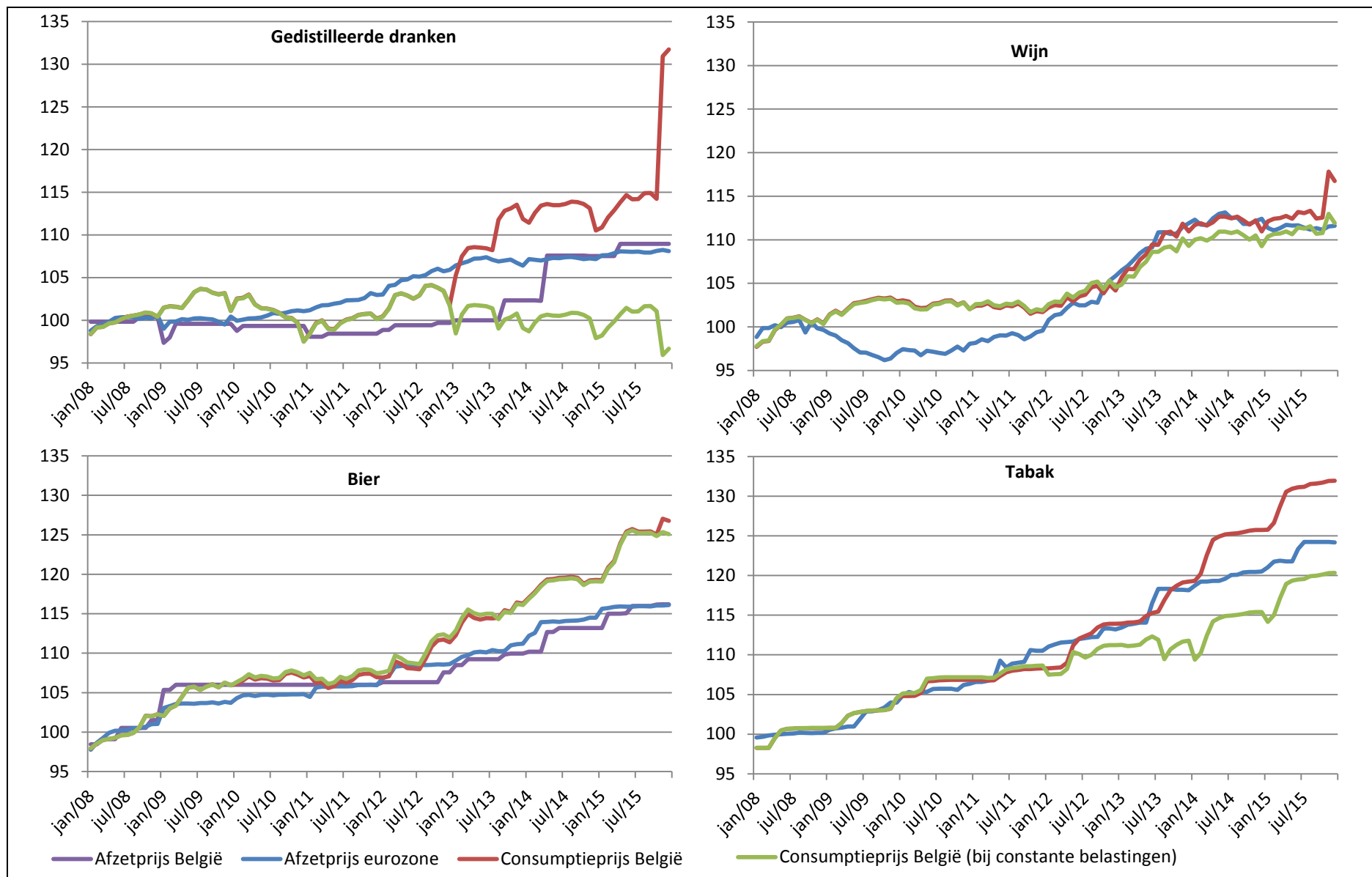
In 2015 ging de consumptieprijs voor tabak met 4,9 % de hoogte in. Bij ongewijzigde indirecte belastingen betaalde de consument 4,2 % meer. De Europese producentenprijs nam in dezelfde periode met 2,7 % toe. Hoewel de trapsgewijze prijsverhogingen een sterke invloed van de accijnsverhogingen aantonen (sinds mei 2012 lopen de consumptieprijs inclusief en exclusief indirecte belastingen uit elkaar), lijken de toegenomen Belgische consumptieprijzen tevens beïnvloed te worden door de prijsstijgingen bij de Europese producenten.

De Belgische consumptieprijzen voor tabak zijn sinds 2013 met 12,2 % gestegen. Zonder indirecte belastingen zou de Belgische consument 6,6 % meer betaald hebben in de periode 2013-2015, wat een verschil is van 5,5 procentpunt. De consumptieprijsstijging in de buurlanden bleef beperkt tot 5,6 % (Frankrijk), 5,9 % (Nederland) en 7,7 % (Duitsland). Bij gelijkblijvende indirecte belastingen zou de inflatie in de buurlanden respectievelijk 0,3 procentpunt, 2,3 procentpunt en 1,5 procentpunt lager gelegen hebben. Ook voor tabak was de invloed van de indirecte belastingen bijgevolg het grootst in België.

⁸¹ Op 1 januari 2015 verhoogden de accijnzen voor alcoholhoudende dranken en ethylalcohol, met uitzondering van bier.

Grafiek 18: Verloop van de producentenprijs in België en de eurozone versus de consumentprijs voor alcoholische dranken en tabak in België

(Index 2008 = 100)

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek-Statistics Belgium

In vergelijking met de buurlanden liggen de specifieke accijnzen voor tabakswaren minder hoog in België, terwijl de ad valorem accijns daarentegen hoger ligt dan in Duitsland en Nederland. Wat betreft het aandeel van de totale belastingen (accijnzen en btw) in de consumptieprijs voor sigaretten bevindt België zich boven Duitsland, maar onder Frankrijk en Nederland waar de totale belastingen ongeveer 80 % van de gemiddelde prijs bedragen. In België stegen de accijnzen voor tabakswaren op 1 januari 2015 en op 1 januari 2016 werden ze opnieuw verhoogd.

Tabel 7: Accijnzen voor tabaksproducten in België en in de voornaamste buurlanden

(Toestand op 1 juli 2015 en tussen haakjes de situatie op 1 januari 2013)

		België	Duitsland	Frankrijk	Nederland
Sigaretten	Specifieke accijns (EUR per 1000 sigaretten)	36,89 (21,89)	96,30 (94,40)	48,75 (38,13)	173,97 (167,84)
	Ad valorem accijns (in %) ¹	45,84 (50,31)	21,74 (21,80)	49,70 (51,75)	0,95 (3,13)
	Totale belastingen (incl. btw) ²	77,10 (76,84)	75,18 (76,44)	80,85 (80,64)	79,53 (87,15)
Rooktabak	Specifieke accijns (EUR per kg)	16,50 (12,00)	46,75 (45,00)	67,50 (61,50)	75,77 (72,04)
	Ad valorem accijns (in %)	31,50 (31,50)	14,63 (14,51)	32,00 (30,00)	5,03 (7,66)

Bron: EC

1 Percentage van de totale consumptieprijs (kleinhandelsprijs, inclusief alle belastingen)

2 Percentage van de gemiddelde prijs

De accijnzen voor alcoholische dranken liggen in België hoger dan in Duitsland en, met uitzondering van bier, dan in Frankrijk. In vergelijking met Nederland liggen de accijnzen voor bier en niet-mousserende wijn in België lager. Sinds januari 2013 werden de accijnzen voor alcoholische dranken in Duitsland niet meer verhoogd, wat eveneens bleek uit de vergelijking van de consumptieprijsen inclusief en exclusief indirecte belastingen.

Op 1 november 2015 werden de accijnzen voor alcoholische dranken in België verhoogd. Dit komt neer op een verhoging van 1,9 eurocent voor een liter pils bier, van 13,2 eurocent voor een fles niet-mousserende wijn, van 45,3 eurocent voor een fles mousserende wijn en van 2,43 EUR voor een fles ethylalcohol (bijvoorbeeld whisky).

Tabel 8: Accijnzen voor alcoholische dranken in België en in de voornaamste buurlanden

(Toestand op 1 juli 2015 en tussen haakjes de situatie op 1 januari 2013, in euro)

	België¹	Duitsland	Frankrijk	Nederland
Bier (1 liter pils)	0,2405 (0,2053)	0,0944 (0,0944)	0,3690 (0,3600)	0,3796 (0,3590)
Niet-mousserende wijn (0,75 liter)	0,5618 (0,3956)	0,0000 (0,0000)	0,0281 (0,0275)	0,6627 (0,6267)
Mousserende wijn (0,75 liter)	1,9224 (1,3538)	1,0200 (1,0200)	0,0697 (0,0680)	1,9081 (1,8044)
Ethylalcohol (0,7 liter)	8,3798 (5,4936)	3,6484 (3,6484)	4,8458 (4,7293)	4,7208 (4,4632)

Bron: EC, berekeningen FOD Economie

¹ België: toestand op 1 november 2015, de recentste accijnsverhoging

I.4 Inflatie voor niet-bewerkte levensmiddelen in 2015

I.4.1 Inflatie voor niet-bewerkte levensmiddelen in België

Na een negatieve jaarinflatie in 2014 was de inflatie voor de productgroep niet-bewerkte levensmiddelen weer positief in 2015. De consumptieprijzen voor deze producten kwamen op jaarbasis namelijk gemiddeld 2,1 % hoger uit dan in 2014 (tegenover -1,3 % in 2014). In het vierde kwartaal 2015 bedroeg de inflatie op jaarbasis zelfs 4,2 %. De positieve inflatiecijfers vanaf het tweede kwartaal 2015 zijn het gevolg van sterke prijsstijgingen op jaarbasis voor fruit en groenten. In 2014 hadden de gunstige weersomstandigheden voor de oogst en de Russische boycot de prijzen voor fruit en groenten naar beneden getrokken. In 2015 lagen de prijzen voor deze producten echter hoger als gevolg van een lager aanbod door de slechte weersomstandigheden⁸². Gezien het relatief kleine gewicht van niet-bewerkte levensmiddelen in de consumptiekorf (7,6 %) bleef de impact ervan op de totale inflatie beperkt tot 0,2 procentpunt.

Tabel 9: Recent verloop van de consumptieprijzen voor niet-bewerkte levensmiddelen

(Jaarlijks veranderingspercentage, tenzij anders vermeld)

	2013	2014	2015	2014	2015				2015 – IV			Bijdrage ¹	Gewicht ²
				IV	I	II	III	IV	okt	nov	dec		
Groenten	2,9	-7,4	7,5	-6,6	-2,7	8,0	12,0	14,1	22,2	13,5	7,3	1,48	19,5
Fruit	8,5	-4,5	4,4	-5,5	-2,5	5,0	6,6	8,8	9,7	9,0	7,7	0,77	15,0
Vlees	4,0	1,0	0,2	-0,2	-0,1	0,0	0,1	0,6	0,6	0,2	0,9	0,08	53,4
Vis	3,7	2,0	-1,5	0,1	-0,6	-2,1	-2,8	-0,3	-0,9	-0,3	0,2	-0,18	12,1
Niet-bewerkte levensmiddelen	4,4	-1,3	2,1	-2,1	-0,9	2,3	2,9	4,2	5,6	4,0	3,1	2,14	100,0

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek-Statistics Belgium

¹ Bijdrage tot de inflatie van de groep in 2015 (in procentpunt), ² p.m. Gewicht in de groep in 2015 (in %)

In vergelijking met het voorgaande jaar viel de oogst van groenten in 2015 tegen door ongunstigere weersomstandigheden. Door het lagere aanbod zijn de prijzen dus omhoog geschoten. Groenten zijn in 2015 namelijk 7,5 % duurder geworden dan in 2014 en zelfs 14,1 % duurder in het laatste kwartaal 2015 ten opzichte van de overeenstemmende periode een jaar eerder. De meeste groenten geteeld in volle grond lieten op jaarbasis forse prijsstijgingen optekenen. Zo kostten groene bonen 19,7 % meer, witloof 17,9 % meer, asperges 13,9 % meer, sla 12,8 % meer, prei 11,9 % meer en wortelen 11,2 % meer. Ook een aantal groentesoorten die onder glas worden gekweekt kenden een prijsstijging: +8,2 % voor paprika's en +6,7 % voor komkommers. Een beperkt aantal groentesoorten werden echter goedkoper ten opzichte van 2014: -4,5 % voor broccoli en -2,4 % voor champignons. Ten slotte moest de consument in 2015 12,7 % meer betalen voor aardappelen dan in 2014 als gevolg van een lager aanbod⁸³. In het vierde kwartaal 2015 lagen de prijzen voor aardappelen zelfs 48,9 % hoger dan in dezelfde periode een jaar voordien. De uitzonderlijk (goede) oogst van 2014 en de mindere oogst van 2015 (als gevolg van slechte weersomstandigheden in het voorjaar en de droogte in het tweede en derde kwartaal) liggen wellicht aan de basis van deze prijsstijging.

⁸² De relatief hoge temperaturen van eind 2015 verstoren echter de productie van fruit en groenten, wat zorgt voor een vroege rijpheid van bepaalde fruit- en groentesoorten zoals witloof. Volgens de krant "Landbouwleven" zou een hoger aanbod aan deze producten dus begin 2016 tot lagere prijzen kunnen leiden.

⁸³ Volgens de federatie North-Western European Potato Growers (www.nepg.info), die gegevens verzamelt in België, Duitsland, Groot-Brittannië, Frankrijk en Nederland, lag de Belgische productie in 2015 9,9 % lager dan vorig jaar, met een iets kleiner areaal (-1,2 %) en een opbrengst die met 8,9 % terugliep in vergelijking met vorig jaar.

Net zoals voor groenten leidde de slechte oogst van 2015 tot hogere consumptieprijzen voor fruit. In 2015 lagen de prijzen voor fruit gemiddeld 4,4 % hoger dan in 2014. In het laatste kwartaal 2015 kwamen ze zelfs 8,8 % hoger uit dan in dezelfde periode een jaar voordien. Voor een aantal inheemse fruitsoorten betaalde de consument in de loop van 2015 meer: +5,4 % voor conferenceperen en +4,8 % voor ronde peren ten opzichte van 2014⁸⁴. Andere fruitsoorten zoals aardbeien (+17,8 %), kersen (+13,8 %), pruimen (+12,3 %), meloenen (+10,3 %), druiven (+6,2 %) en perziken (+6,1 %) werden ook door deze prijsstijgingen op jaarbasis getroffen. Het aanbod aan appels was echter aanzienlijk groter dan het jaar voordien⁸⁵, met als gevolg dat de prijzen voor de appelsoorten Golden en Jonagold respectievelijk 9,5 % en 11,7 % lager lagen in vergelijking met een jaar eerder.

In 2015 is het prijsstijgingstempo voor vlees over de kwartalen iets verhoogd om weer positief te worden (+0,6 % in het vierde kwartaal 2015 vergeleken met dezelfde periode in 2014). Voor het jaar 2015 als geheel moest de consument echter bijna evenveel voor vlees betalen dan het jaar voordien. Vlees kostte namelijk gemiddeld 0,2 % meer op jaarbasis dan in 2014. Terwijl rundvlees (biefstuk, karbonade) in 2014 nog een prijsstijgingstempo van 2,2 % liet noteren, vertraagde de inflatie tot 0,7 % het afgelopen jaar. In de loop van het bestudeerde jaar lag de prijs voor runderkarkassen⁸⁶ trouwens 4,2 % lager dan in 2014. In vergelijking met 2014 is de prijs voor varkensvlees (rib, gebraad en filet) in de winkels relatief stabiel gebleven (-0,1 %). De prijs voor varkenskarkassen liet toch een prijsdaling op jaarbasis van 11,7 % optekenen (zelfs -15,2 % op jaarbasis in het derde kwartaal)⁸⁷. Voor ronds- en varkensvlees werd een daling van de karkasprijzen geconstateerd terwijl de consumptieprijzen relatief stabiel zijn gebleven. Ten slotte betaalde de consument 4,4 % minder voor gevogelte (braadkip, kalkoen- en kipfilet) dan verleden jaar.

Voor de eerste keer sinds eind 2009 liet vis gemiddeld een prijsdaling op jaarbasis optekenen. Over het ganse jaar 2015 was vis 1,5 % goedkoper ten opzichte van een jaar eerder (met een inflatie van zelfs -2,8 % in het derde kwartaal). Binnen deze categorie waren er echter tegengestelde prijsbewegingen vast te stellen. Tong, forel en kabeljauw werden op jaarbasis gemiddeld 6,3 %, 3,2 % en 2,5 % duurder, terwijl grijze garnalen en mosselen⁸⁸ respectievelijk 11,1 % en 11,3 % goedkoper werden in vergelijking met 2014. In de diepvriesafdeling lagen de consumptieprijzen voor fishsticks en diepgevroren tijgergarnalen respectievelijk 5,5 % en 5,1 % hoger op jaarbasis.

Door de sterke schommelingen in het aanbod zijn de prijzen voor fruit en groenten volatieler dan voor vlees en vis. Tussen 2008 en 2015 zijn de gemiddelde consumptieprijzen voor fruit en groenten fors gestegen, met respectievelijk 8,4 % en 16,0 % in vergelijking met 2008. In dezelfde periode bleven de gemiddelde consumptieprijzen voor vlees in stijgende lijn gaan om in 2015 gemiddeld 13,9 % hoger uit te komen dan in 2008. Voor vis moest de consument gemiddeld 9,2 % meer betalen in het bestudeerde jaar dan in 2008.

⁸⁴ De hogere prijzen voor conferenceperen in de laatste twee kwartalen van 2015 laten zich verklaren door mindere oogsten op jaarbasis, volgens de schattingen van het Departement Landbouw en Visserij van de Vlaamse overheid, in samenwerking met de Boerenbond en het Verbond van Belgische Tuinbouwcoöperaties. Bovendien vloeit deze prijsstijging volgens het Vlaams Gewest ook voort uit een sterkere exportpositie van dit type fruit naar Europese landen en uit de opening van nieuwe exportmarkten zoals Canada. Het effect van de Russische boycot op de prijzen van peren sinds augustus 2014 is dus afgezwakt.

⁸⁵ De Russische boycot lijkt nog steeds een voortdurende dreiging te vormen voor deze categorie producten. Op 8 augustus 2015 heeft de Europese Commissie daarom een verordening aangenomen die de maatregelen ter ondersteuning van de Belgische producenten van appels en peren, die sinds een jaar van kracht waren, verlengt tot 30 juni 2016. Deze steunmaatregelen hebben als doel de markt te reguleren door overtollig fruit uit de markt te nemen. Voor appels en peren heeft België een quotum gekregen van 85.650 ton.

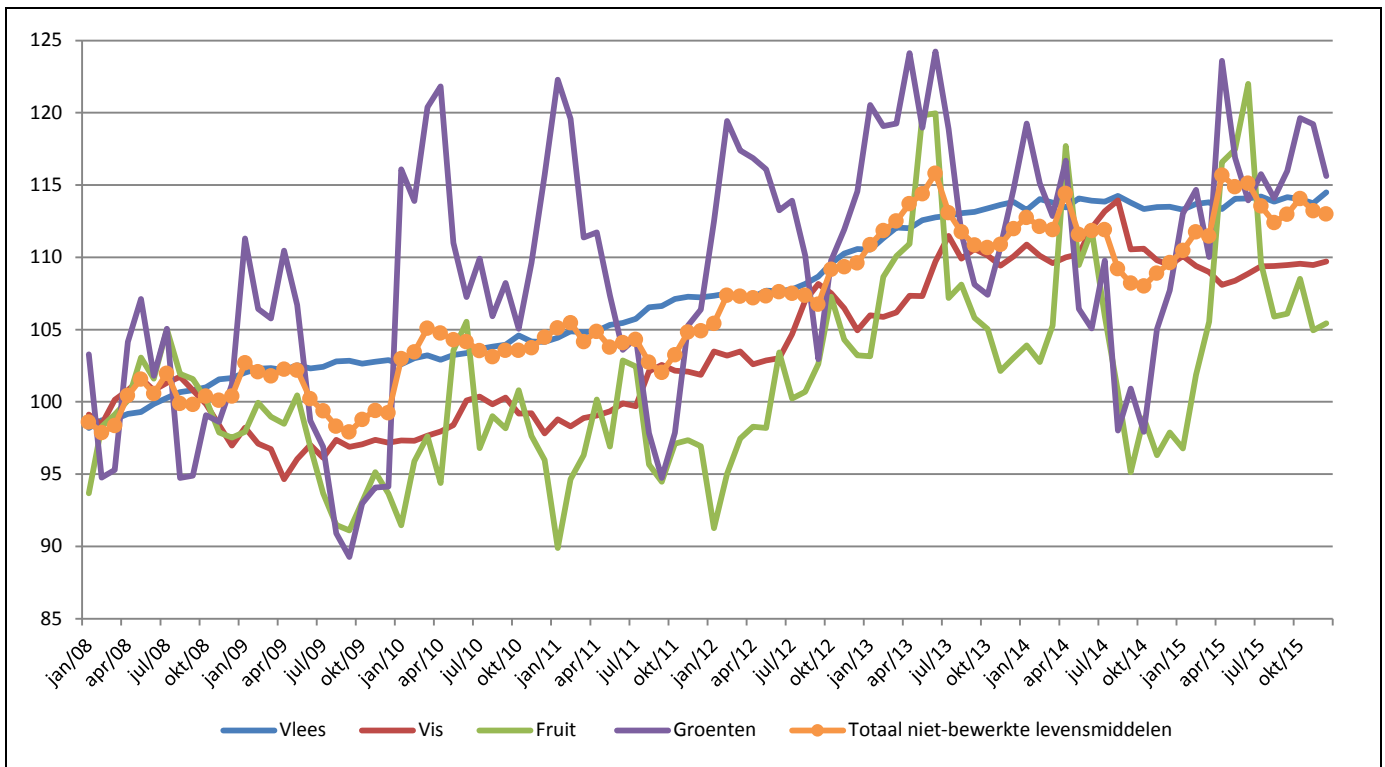
⁸⁶ De karkasprijzen zijn een goede proxy voor de prijzen die de rundvee- of varkenshouders krijgen.

⁸⁷ Gezien de huidige crisis in de varkenssector hebben de leden van het ketenoverleg (onder het voorzitterschap van de heer Willy Borsus, minister van Landbouw en de heer Kris Peeters, minister van Economie) op 21 december 2015 een akkoord gesloten. Dit akkoord voorziet in het samenbrengen van een hulpfonds ter ondersteuning van varkenshouders. Dit fonds zou 15 miljoen euro bedragen "op basis van 0,15 euro/kg vers varkensvlees, gecommmercialiseerd gedurende maximum 12 maanden". Aan dat akkoord werd effectief uitvoering gegeven op 13 januari 2016 door middel van een prefinanciering van 7,5 miljoen euro. Dit akkoord zal volledig uitgevoerd worden na overleg met de Europese instanties.

⁸⁸ De prijsdaling van mosselen op jaarbasis laat zich verklaren door de goede oogst in het seizoen 2015.

Grafiek 19: Verloop van de consumptieprijsen voor niet-bewerkte levensmiddelen

(Index 2008=100)

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek-Statistics Belgium

Focus: Prijstransmissie voor enkele niet-bewerkte levensmiddelen

In 2015 was de positieve inflatie op jaarbasis van niet-bewerkte levensmiddelen (+2,1 %) het resultaat van de prijsstijging van fruit en groenten (respectievelijk +4,5 % en +7,5 %). De prijstransmissie van drie categorieën fruit en groenten werd geanalyseerd: conferenceperen, kropsla en paprika's (grafiek 20). Deze voedingsmiddelen droegen namelijk bij tot de totale inflatie van de niet-bewerkte levensmiddelen. De evolutie van de consumptieprijsen van deze drie producten lijkt sterk gelinkt aan de prijzen op de Belgische veilingen.

De prijsschommelingen tussen de veiling en de consumptieprijsen van conferenceperen laten zich opmerken in het hoogseizoen van deze vrucht, die in september geoogst wordt⁸⁹. De consumptieprijsen volgen inderdaad de veilingprijzen. De consumptieprijsen van conferenceperen kenden een piek in mei 2013, toen ze 101,1 % hoger lagen dan in oktober 2011, wanneer de consumptieprijsen het laagst waren van de volledige beschouwde periode. Ook de veilingprijzen lieten over dezelfde periode een aanzienlijke stijging van 201,8 % optekenen. In 2014 was er een ruim aanbod aan conferenceperen (door de goede oogst en de Russische boycot), waardoor de prijzen op jaarbasis daalden. Door de mindere oogst daalde het perenaanbod in 2015. De gemiddelde veilingprijzen lagen bijgevolg 18,9 % hoger dan het jaar voordien. De consument betaalde op jaarbasis ook 5,4 % meer in de winkel voor conferenceperen.

De evolutie van de veilingprijzen en de consumptieprijsen van kropsla kende een bijzonder gelijkaardig verloop tussen 2008 en 2015. In tegenstelling tot conferenceperen en paprika's worden er voor kropsla elke maand veilingprijzen opgenomen⁹⁰. De meest opmerkelijke prijsstijgingen van kropsla vonden steeds plaats in het begin van het jaar, zowel voor de consumptieprijsen als voor de veilingprijzen. De laagste prijzen werden steeds in de zomermaanden geregi-

⁸⁹ De peren worden ofwel meteen verkocht, ofwel bewaard in koelcellen gedurende 8 tot 11 maanden (<http://www.conference-peer.be/nl-BE/content/teelt/10/>).

⁹⁰ De belangrijkste oogsten van kropsla vinden plaats in de lente, zomer en winter.

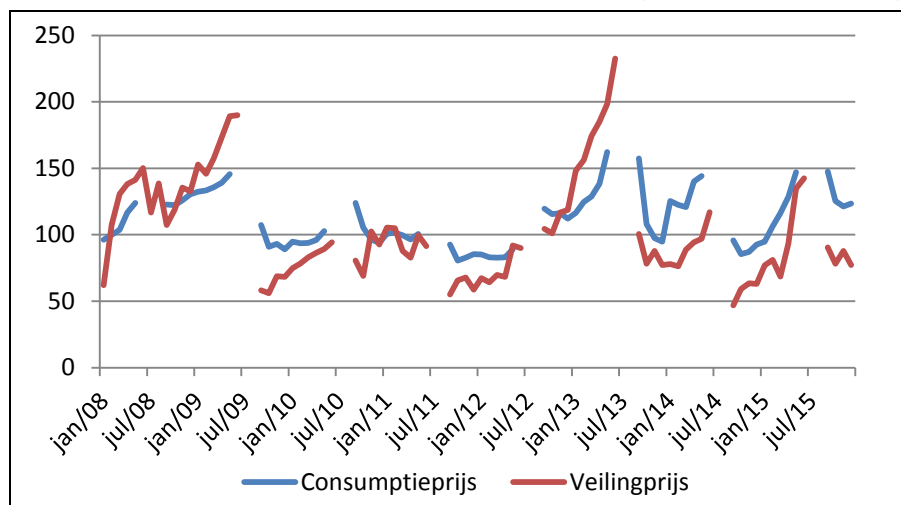
streerd. De consument moest in 2015 gemiddeld 12,8 % meer betalen dan het jaar voordien. De consumptieprijzen van kropsla volgden zo de veilingprijzen, die op jaarbasis 5,5 % hoger lagen.

De consumptieprijzen van paprika's lijken de veilingprijzen te volgen, die aanzienlijk volatieler waren. De sterke stijging van de veilingprijzen bij aanvang van het jaar (tot april) vallen namelijk samen met de sterkere evolutie van de consumptieprijzen in dezelfde periode. Van april tot het einde van het jaar laten de veilingprijzen en de consumptieprijzen een daling optekenen door het grotere aanbod paprika's op de markt (met de laagste prijzen in oktober en november). In 2015 namen de consumptieprijzen voor paprika's gemiddeld met 8,2 % op jaarbasis toe. Ze volgen zo de sterke stijging van de veilingprijzen, die gemiddeld 26,6 % bedroeg.

Grafiek 20: Prijstransmissie voor enkele niet-bewerkte levensmiddelen

Verloop van de consumptieprijs en veilingprijs van conferenceperen

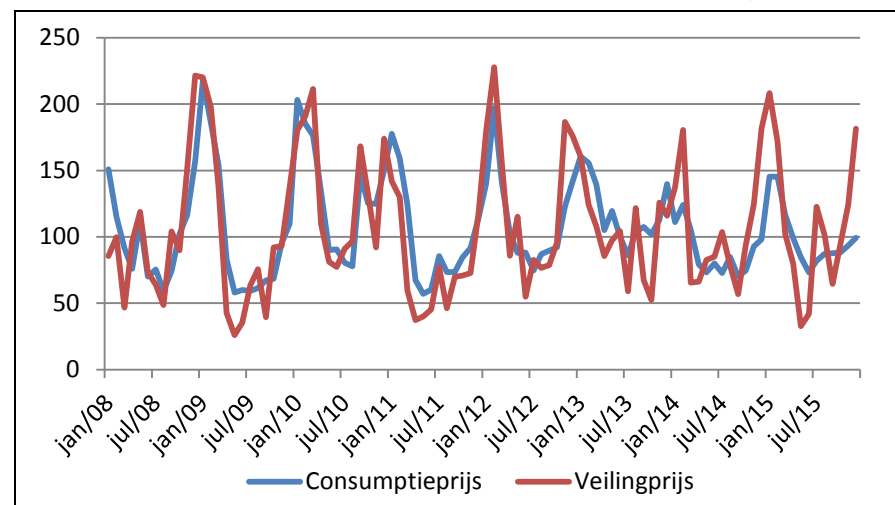
(Index 01-02-03/2008 = 100)

Bronnen: FOD Economie, AD Statistiek

Verloop van de consumptieprijs en veilingprijs van kropsla

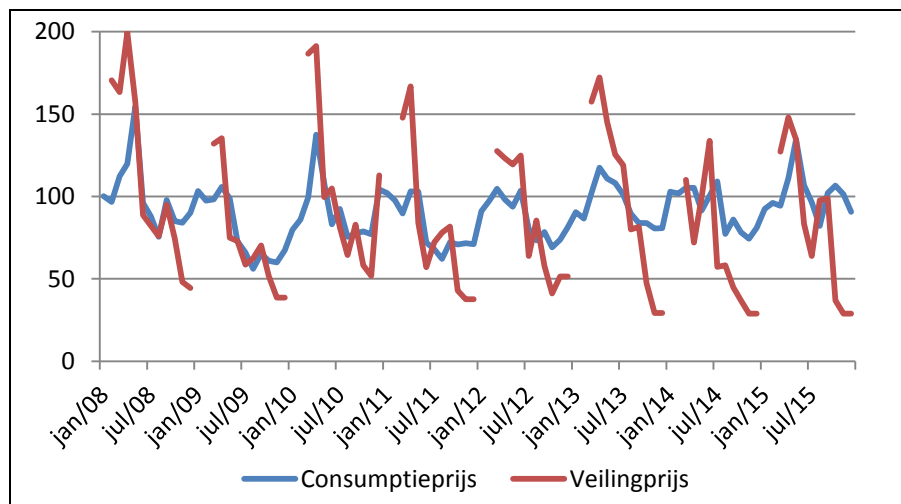
(Index 2008=100)

Bronnen: FOD Economie, AD Statistiek

Verloop van de consumptieprijs en veilingprijs van paprika's

(Index 2008=100)

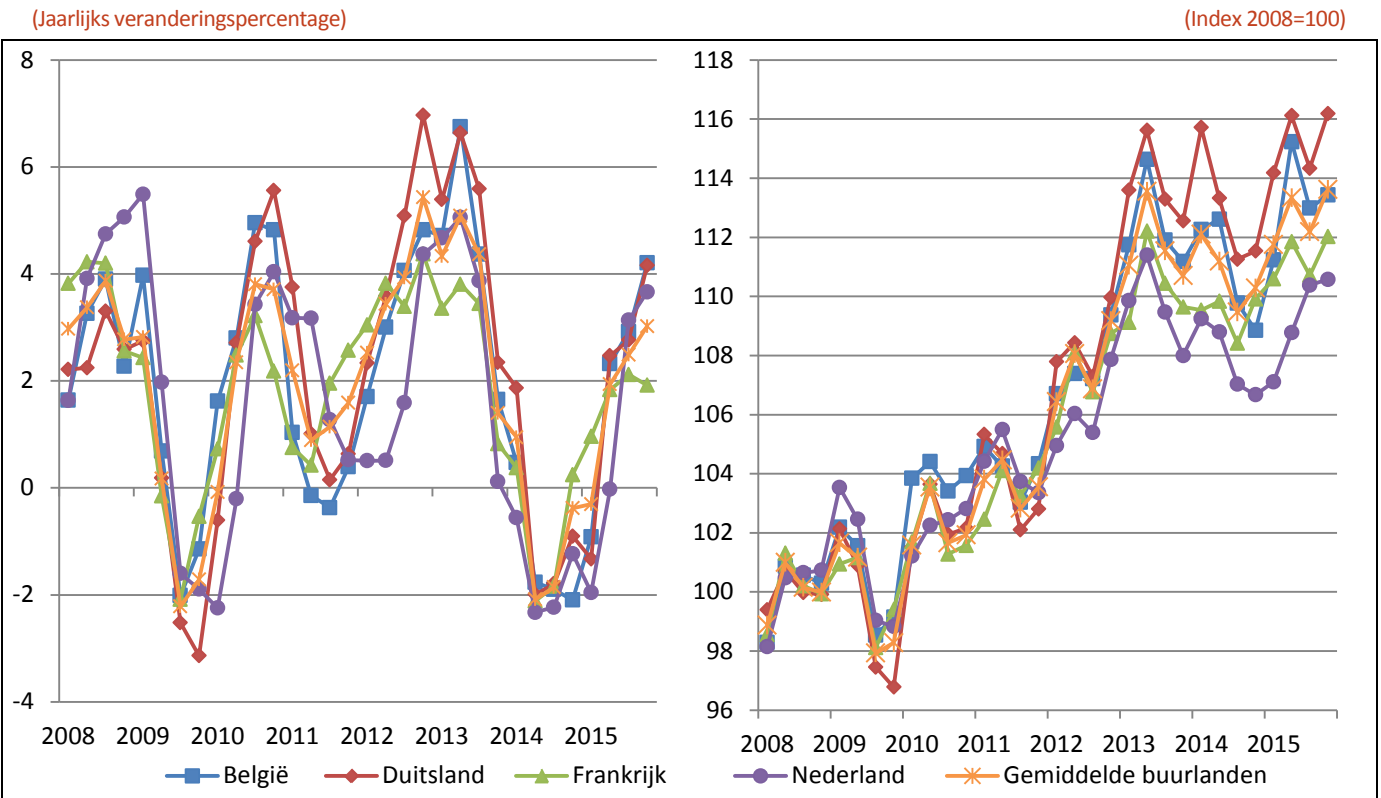

Bronnen: FOD Economie, AD Statistiek

I.4.2 Inflatie voor niet-bewerkte levensmiddelen in de voornaamste buurlanden

Net als in België werd ook in de buurlanden de inflatie van niet-bewerkte levensmiddelen in 2015 opnieuw positief na de prijsdaling van 2014: gemiddeld 1,8 % (tegenover -0,9 % in 2014). De inflatiestijging was echter minder uitgesproken dan in België (ter herinnering +2,1 % tegenover -1,3 % in 2014). Gezien het geringe gewicht van deze productgroep (13,1 % in België) is de bijdrage ervan tot het totale inflatieverschil ten nadele van België echter verwaarloosbaar. Zowel Duitsland, Frankrijk als Nederland lieten voor niet-bewerkte levensmiddelen op jaarbasis een prijsstijging optekenen van respectievelijk +2,0 %, +1,7 % en +1,2 % (vorig jaar bedroeg de inflatie voor deze categorie in deze landen respectievelijk -0,7 %, -0,8 % en -1,6 %).⁹¹

Grafiek 21: Kwartaalevolutie van de consumptieprijzen voor niet-bewerkte levensmiddelen in België en in de voornaamste buurlanden

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek-Statistics Belgium

Hoewel groenten in 2014 grotendeels bijdroegen tot het inflatieverschil ten voordele van België, leverden ze in 2015 de grootste bijdrage in ons nadeel. Na een prijsdaling in 2014 werd de inflatie voor groenten in 2015 in alle onderzochte landen opnieuw positief. België liet op jaarbasis echter een sterkere prijsstijging optekenen dan de buurlanden: +7,5 % (-7,4 % in 2014), tegenover gemiddeld +4,3 % in de buurlanden (-3,3 % in 2014).

⁹¹ Wijzigingen in indirecte belastingen hebben geen effect gehad op de inflatie voor niet-bewerkte levensmiddelen in België en in de voornaamste buurlanden.

Tabel 10: Inflatie voor niet-bewerkte levensmiddelen en voornaamste categorieën in België en in de voornaamste buurlanden in 2015

(Jaarlijks veranderingspercentage, tenzij anders vermeld)

	België	Gemiddelde buurlanden	Duitsland	Frankrijk	Nederland	Gewicht 2015 (in %)	
						België	Gemiddelde buurlanden
Groenten	7,5	4,3	4,6	4,1	4,5	19,5	22,0
Fruit	4,4	4,4	4,7	4,6	2,1	15,0	16,5
Vlees	0,2	-0,1	-0,5	0,4	-0,8	53,4	50,6
Vis	-1,5	1,2	2,0	1,0	-0,5	12,1	10,8
Niet-bewerkte levensmiddelen	2,1	1,8	2,0	1,7	1,2	100,0	100,0

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek-Statistics Belgium

Tussen 2008 en 2015 was de stijging van de prijzen voor niet-bewerkte levensmiddelen in de buurlanden iets minder sterk (+12,7 % gemiddeld) dan in België (+13,2 %). In de onderzochte periode waren het vooral groenten en in mindere mate vlees die bijdroegen tot het inflatieverschil in het nadeel van België. De prijzen van groenten en vlees stegen namelijk sneller in België (respectievelijk +16,0 % en +13,9 %) dan het gemiddelde van de buurlanden (respectievelijk +8,0 % en +12,9 %). De fruitprijzen stegen echter aanzienlijk minder snel in België (+8,4 %) dan het gemiddelde van de buurlanden (+17,7 %)⁹², waardoor het verschil in prijsstijging in ons nadeel aanzienlijk gereduceerd werd.

I.5 Inflatie voor diensten in 2015

I.5.1 Inflatie voor diensten in België

In 2015 kwamen de consumptieprijzen voor de productgroep diensten gemiddeld 2,4 % hoger uit dan in 2014. De diensteninflatie schommelde in de eerste drie kwartalen rond 2,4 %, maar liep in het vierde kwartaal op tot 2,6 %. Mede door het grote gewicht (40,8 %) leverden de diensten de grootste bijdrage tot de totale inflatie in 2015 (1,0 procentpunt).

Ten opzichte van het voorgaande jaar nam de diensteninflatie iets toe (2,4 % in 2015 ten opzichte van 2,2 % in 2014). Dit is het gevolg van een versnelling van de inflatie voor onder andere de categorieën overige diensten (3,2 % in 2015 ten opzichte van 1,9 % in 2014) en communicatie (-0,1 % in 2015 ten opzichte van -2,8 % in 2014), die net niet teniet werd gedaan door een vertraging van de inflatie voor onder andere de categorieën vervoerdiensten (2,0 % in 2015 tegenover 2,8 % in 2014) en huisvestingsdiensten (2,7 % in 2015 tegenover 3,3 % in 2014).

⁹² De gemiddeld veel sterkere prijsstijging van fruit in de buurlanden was vooral het geval in Duitsland, waar fruit in 2015 24,9 % duurder was dan in 2008. (in Frankrijk en Nederland stegen de prijzen met respectievelijk +9,9 % en +11,4 %).

Tabel 11: Recente verloop van de consumptieprijsen voor diensten

(Jaarlijks veranderingspercentage, tenzij anders vermeld)

	2013	2014	2015	2014	2015					2015 – IV			Bijdrage ¹	Gewicht ²
				IV	I	II	III	IV	okt	nov	Dec			
Overige diensten	2,0	1,9	3,2	2,0	3,1	2,8	2,9	4,1	4,2	4,1	4,0	0,78	24,1	
Sociale bescherming	2,3	2,6	3,7	3,3	4,5	3,8	3,7	2,8	3,2	2,6	2,5	0,27	6,4	
Medische en paramedische diensten	2,3	1,1	8,1	1,0	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	0,22	2,7	
Ziekenhuizen	2,5	0,8	1,4	0,9	1,4	1,2	1,4	1,5	1,5	1,5	1,5	0,12	8,9	
Onderwijs	0,8	1,6	8,2	1,3	1,3	1,3	1,3	28,8	28,8	28,8	28,8	0,11	1,3	
Verzekering i.v.m. gezondheid	2,9	4,5	2,9	4,0	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	0,04	1,4	
Andere verzekeringen ⁹³	4,8	5,5	1,6	3,1	3,3	-0,1	1,2	2,3	1,2	2,8	2,8	0,01	0,5	
Financiële diensten, n.e.g. ⁹⁴	-0,6	3,3	3,5	3,3	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	0,01	0,2	
Andere diensten, n.e.g. ⁹⁵	1,4	1,5	0,4	0,9	0,0	0,3	0,6	0,7	0,6	0,8	0,8	0,00	1,6	
Geneeskundige prestaties tandartsen	4,2	1,4	0,0	1,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00	1,0	
Vrijtijdsbesteding en lichaamsverzorging	2,5	2,9	2,7	2,7	2,6	2,8	2,4	2,7	2,7	2,7	2,8	0,69	25,2	
Restaurants en cafés	2,8	2,9	2,7	2,7	2,7	2,7	2,6	2,7	2,6	2,7	2,7	0,41	14,9	
Culturele diensten	2,3	3,3	3,9	3,4	3,3	4,7	3,3	4,3	4,0	4,3	4,6	0,15	3,6	
Kapsalons en schoonheidsinstituten	2,7	2,8	2,2	2,6	2,4	2,4	2,3	1,8	1,9	1,8	1,8	0,08	3,5	
Recreatieve sportdiensten	0,7	2,3	1,7	1,7	1,9	1,2	1,0	2,7	2,8	2,8	2,7	0,04	2,2	
Kantines	2,4	1,9	1,3	1,6	1,6	1,6	1,2	0,7	0,7	0,7	0,7	0,01	0,7	
Droogkuis, verstelling en verhuur kledij	3,6	3,7	2,7	3,2	3,0	2,8	2,7	2,4	2,5	2,4	2,4	0,00	0,1	
Herstelling audio en videoapparatuur	1,9	4,3	3,0	4,4	4,3	3,1	2,3	2,3	2,2	2,1	2,6	0,00	0,1	
Huisvestingsdiensten	2,4	3,3	2,7	3,6	3,3	2,7	2,4	2,2	2,3	2,3	2,2	0,53	20,4	
Huishoudelijke en andere diensten voor de woning	4,3	5,4	4,3	5,7	5,2	4,4	4,0	3,7	3,7	3,7	3,7	0,15	3,4	
Riolering	3,4	9,4	10,7	9,7	11,5	10,4	10,4	10,4	10,4	10,4	10,4	0,13	1,2	
Huur	1,4	1,7	1,0	1,7	1,3	1,0	0,9	0,8	0,8	0,9	0,9	0,11	11,0	
Huisvuilophaling	1,4	18,5	12,1	27,5	27,5	12,1	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	0,06	0,6	
Verzekering i.v.m. woning	6,4	3,6	2,4	3,4	2,4	2,4	2,7	2,4	2,7	2,7	1,8	0,05	2,2	
Diensten onderhoud, herstelling woning	2,1	2,4	1,6	2,3	2,3	1,7	1,3	1,2	1,3	1,2	1,2	0,05	1,7	
Andere diensten i.v.m. woning	3,1	3,7	2,0	3,2	2,8	1,8	1,8	1,5	1,7	1,5	1,4	0,00	0,2	
Vervoerdiensten	2,8	2,8	2,0	1,9	2,3	2,3	1,7	1,7	1,6	1,8	1,6	0,31	15,3	
Onderhoud en herstellingen	3,8	3,9	2,2	3,0	2,8	2,4	2,2	1,5	1,8	1,4	1,3	0,16	7,0	
Personenvervoer over de weg	0,6	3,1	4,9	3,0	4,5	5,2	4,9	4,9	4,9	4,9	5,0	0,06	1,3	
Personenvervoer door de lucht	6,0	3,8	6,0	-1,6	4,4	6,7	6,9	5,6	1,8	7,4	7,7	0,04	0,6	
Andere diensten voor privévoertuigen	1,6	1,0	1,0	0,8	0,7	1,0	1,4	1,0	1,3	0,9	0,9	0,03	2,9	
Verzekeringen i.v.m. het vervoer	1,3	1,3	0,5	1,0	0,7	1,3	-0,3	0,4	0,3	0,4	0,6	0,01	2,3	
Andere vervoerdiensten	2,8	3,7	2,1	3,3	3,0	1,9	1,6	1,9	1,9	1,8	2,0	0,00	0,1	
Personenvervoer per spoor	1,8	1,7	0,1	1,7	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00	1,2	
Reizen	-1,2	1,5	1,8	1,2	0,0	2,7	2,7	1,9	2,1	2,6	1,2	0,08	6,6	
Accommodatie	-2,3	-1,3	4,2	-0,4	2,0	5,2	4,9	4,4	5,2	5,4	2,7	0,08	2,2	
Pakketreizen	1,0	2,5	0,2	1,8	-0,6	0,4	0,6	0,3	-0,5	1,0	0,3	-0,01	4,4	
Communicatie	-2,9	-2,8	-0,1	-3,0	-1,2	-0,7	0,2	1,4	0,6	1,7	1,8	0,03	8,4	
Telefoon- en faxtoestellen en -diensten	-3,2	-3,1	-0,2	-3,3	-1,4	-0,8	0,1	1,3	0,6	1,6	1,8	0,02	8,1	
Posterijen	3,1	4,1	3,2	4,5	4,3	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	0,01	0,3	
Diensten	1,9	2,2	2,4	2,1	2,4	2,4	2,3	2,6	2,5	2,6	2,6	2,42	100,0	

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek-Statistics Belgium

¹ Bijdrage tot de inflatie van de groep in 2015 (in procentpunt), ² p.m. gewicht in de groep in 2015 (in %)

⁹³ Voor de subcategorie andere verzekeringen wordt de getuige familiale verzekering burgerlijke aansprakelijkheid opgevolgd.

⁹⁴ De getuige bankdiensten wordt opgevolgd voor de subcategorie financiële diensten.

⁹⁵ Hiervoor worden onder meer de getuigen begrafenisdiensten en juridische diensten opgevolgd.

In 2015 heeft de productcategorie overige diensten de grootste bijdrage geleverd tot de diensteninflatie (0,78 procentpunt). De consumptieprijzen voor overige diensten kwamen dit jaar met gemiddeld 3,2 % hoger uit dan in 2014, wat een versnelling betekent van het prijsstijgingstempo (de prijsstijging bedroeg 1,9 % in 2014). Voor sociale bescherming (hiertoe behoren onder andere de rusthuizen en de crèches) diende de consument in 2015 gemiddeld 3,7 % meer te betalen dan in 2014. Voornamelijk een verblijf in een rusthuis werd op jaarbasis duurder. Diensten van artsen en van beoefenaren van paramedische diensten zijn in 2015 gemiddeld 8,1 % duurder geworden (alleen de eigen bijdrage voor de patiënt, het zogenaamde remgeld, wordt in de index in rekening gebracht). Deze prijstoename is onder andere het gevolg van de harmonisering van het remgeld bij een bezoek aan een specialist, dewelke op 1 januari 2015 werd ingesteld op 12 EUR. Ook de consumptieprijzen voor onderwijs zijn in 2015 fors toegenomen (+8,2 %). In oktober 2015 werd het inschrijvingsgeld voor hogescholen en universiteiten in Vlaanderen opgetrokken tot maximaal 890 EUR (komende van 619,90 EUR), waardoor de inflatie voor onderwijs in het vierde kwartaal 2015 uitkwam op 28,8 %. De versnelling van de inflatie van deze productcategorie is dus voornamelijk te wijten aan de toename van het prijsstijgingstempo van de subcategorieën diensten van artsen en van beoefenaren van paramedische diensten (van 1,1 % in 2014 naar 8,1 % in 2015) en onderwijs (van 1,6 % in 2014 naar 8,2 % in 2015).

De productcategorie vrijetijdsbesteding en lichaamsverzorging heeft in 2015 0,69 procentpunt bijgedragen tot de diensteninflatie. Consumenten dienden in 2015 gemiddeld 2,7 % meer te betalen voor diensten behorende tot deze categorie dan in 2014. Mede door het grote gewicht leverde de subcategorie restaurant- en cafébezoek (met een gemiddelde inflatie van 2,7 %) de grootste bijdrage tot de inflatie van deze categorie (0,41 procentpunt). De consumptieprijzen voor culturele diensten kwamen in 2015 gemiddeld 3,9 % hoger uit dan een jaar voordien (tegenover 3,3 % in 2014). Voornamelijk popconcerten en festivals werden duurder. Op culturele diensten na, lieten alle categorieën een vertraging optekenen.

Het prijsstijgingstempo voor de productcategorie huisvestingsdiensten bedroeg in 2015 gemiddeld 2,7 %. Huishoudelijke diensten voor het onderhoud van de woning werden op jaarbasis gemiddeld 4,3 % duurder. Voornamelijk babysit-diensten zijn op jaarbasis fors duurder geworden. Voor riolering diende de consument in 2015 gemiddeld 10,7 % meer te betalen dan een jaar voordien. Deze prijsstijging is veroorzaakt door de verhoging op 1 januari 2015 van de bovengemeentelijke saneringsbijdrage voor water zowel in Vlaanderen als in Wallonië, alsook de verhoging van de gemeentelijke saneringsbijdrage voor water in verschillende gemeenten. De werkelijke woninghuur kwam in 2015 gemiddeld 1,0 % hoger uit dan in 2014. De vertraging van het prijsstijgingstempo van de productcategorie huisvestingsdiensten (van 3,3 % in 2014 naar 2,7 % in 2015) werd voornamelijk veroorzaakt door de vertraging van het prijsstijgingstempo van de subcategorie werkelijk woninghuur (van 1,7 % in 2014 naar 1,0 % in 2015) en, zij het in mindere mate, door huishoudelijke diensten voor het onderhoud van een woning (van 5,4 % in 2014 naar 4,3 % in 2015) en door huisvuilophaling⁹⁶ (van 18,5 % in 2014 naar 12,1 % in 2015).

De inflatie voor vervoerdiensten kwam in 2015 uit op 2,0 %, wat een vertraging betekent ten opzichte van de inflatie in 2014 (2,8 %). De consument diende in 2015 gemiddeld 2,2 % meer te betalen voor onderhoud en reparatie. Voor vervoer over de weg betaalde de consument in 2015 gemiddeld 4,9 % meer dan in 2014 door de tariefaanpassing van De Lijn en de MIVB op 1 februari 2015. De vertraging van het prijsstijgingstempo van deze categorie is het gevolg van de vertraging van de inflatie van de subcategorie onderhoud en reparatie van een wagen (2,2 % in 2015 ten opzichte van 3,9 % in 2014).

Reizen zijn in 2015 op jaarbasis gemiddeld 1,8 % duurder geworden, wat een lichte versnelling van het prijsstijgingstempo betekent (tegenover 1,5 % in 2014). Voor accommodaties betaalde de consument in 2015 gemiddeld 4,2 % meer dan het jaar voordien. Voornamelijk vakantiedorpen waren in 2015 duurder dan in 2014. Pakketreizen daarentegen kenden een inflatie op jaarbasis van amper 0,2 % in 2015. De versnelling van het prijsstijgingstempo van de categorie reizen is het gevolg van de toename van het prijsstijgingstempo van de subcategorie accommodaties (van -1,3 % in 2014 naar 4,2 % in 2015).

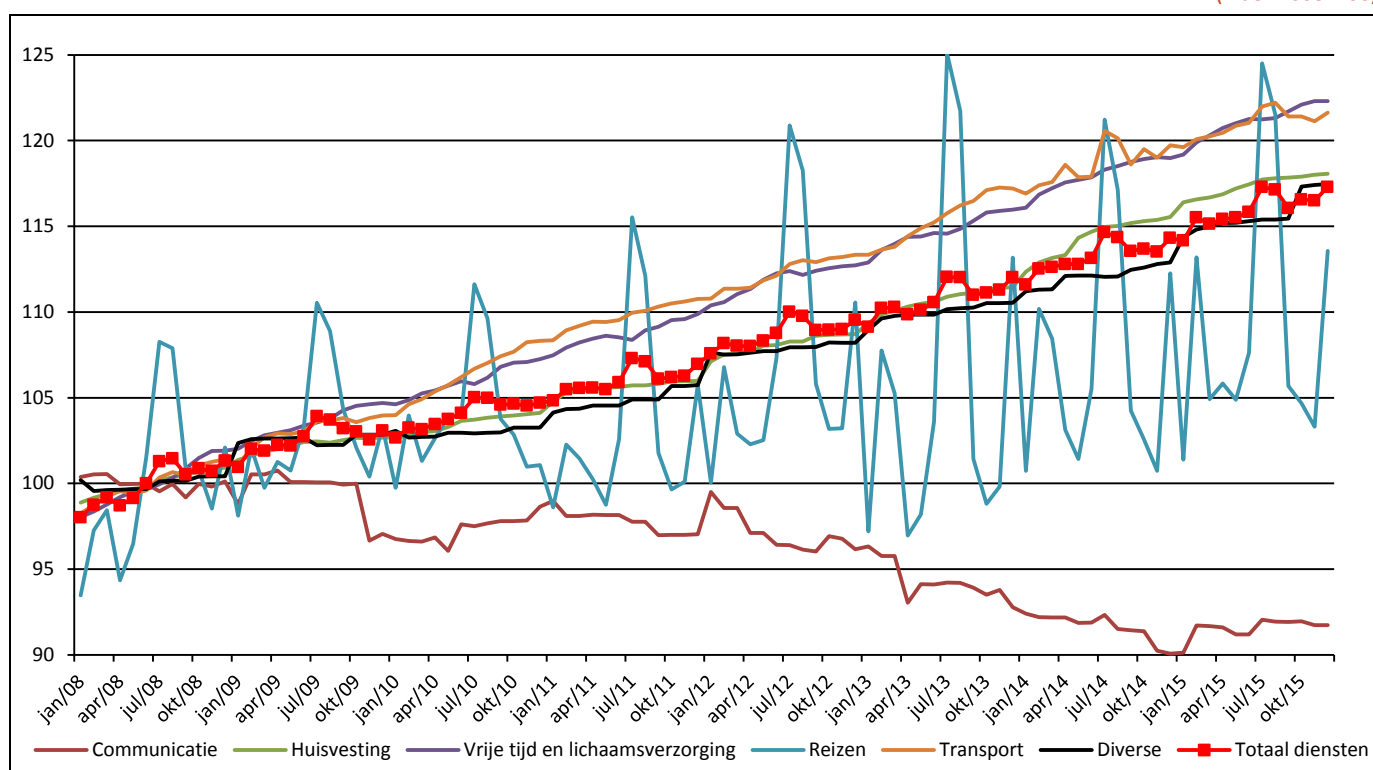
⁹⁶ Tussen april 2014 en mei 2014 zijn de tarieven voor huisvuilophaling met maar liefst 27,3 % toegenomen. Verschillende gemeenten hadden de bijdrage voor het containerpark en/of de kostprijs van vuilniszakken verhoogd. De tarieven zijn dan constant gebleven tot april 2015, maar tussen april 2015 en mei 2015 zijn de prijzen opnieuw toegenomen met gemiddeld 6,0 %.

De inflatie van communicatiediensten kwam in 2015 gemiddeld uit op -0,1 %. Mobiele telefoondiensten waren in 2015 gemiddeld 6,0 % goedkoper dan in 2014. Telefoongesprekken met een vast telefoontoestel daarentegen waren in 2015 dan weer gemiddeld 5,5 % duurder in vergelijking met het jaar voordien. Bundels, dewelke tweederde van het gewicht van de categorie telefoon- en faxdiensten uitmaken, stegen op jaarbasis met gemiddeld 1,6 % (de prijzen van packs van een 'belangrijke telecomoperator' zijn begin 2015 gestegen). De inflatie voor telefoon- en faxdiensten kwam in het derde kwartaal 2015 uit op 0,1 % en in het vierde kwartaal 2015 op 1,3 %. Hiermee liet deze subcategorie voor het eerst sinds het eerste kwartaal 2012 weer een positieve inflatie optekenen. De versnelling van de inflatie van communicatiediensten (-0,1 % in 2015 tegenover -2,8 % in 2014) is veroorzaakt door de toegenomen inflatie van zowel mobiele telefonie (van -13,0 % in 2014 naar -4,4 % in 2015) als vaste telefonie (van 6,0 % in 2014 naar 6,9 % in 2015).

De consumptieprijzen voor diensten lagen in 2015 gemiddeld 16,0 % hoger dan in 2008. In de periode 2008-2015 zijn de consumptieprijzen voor de subcategorieën vrijetijdsbesteding en lichaamsverzorging en vervoerdiensten het sterkst toegenomen (met respectievelijk 21,1 % en 20,9 %). De consumptieprijzen van de subcategorieën huisvestingsdiensten en overige diensten vertoonden over deze langere periode een gelijkaardig verloop als de gemiddelde consumptieprijzen voor diensten. De consumptieprijzen voor reizen vertoonden dan weer een zeer fluctuerend verloop in de periode 2008-2015, doordat deze onderhevig zijn aan seizoensfluctuaties. De consumptieprijzen voor communicatie kenden voorlopig hun laagste peil in januari 2015. Sinds februari 2015 kwamen deze prijzen licht hoger uit. In 2015 kwamen de consumptieprijzen voor communicatiediensten gemiddeld 8,4 % lager uit dan in 2008.

Grafiek 22: Verloop van de consumptieprijzen voor diensten

(Index 2008=100)

Bronnen: FOD Economie, AD Statistiek-Statistics Belgium

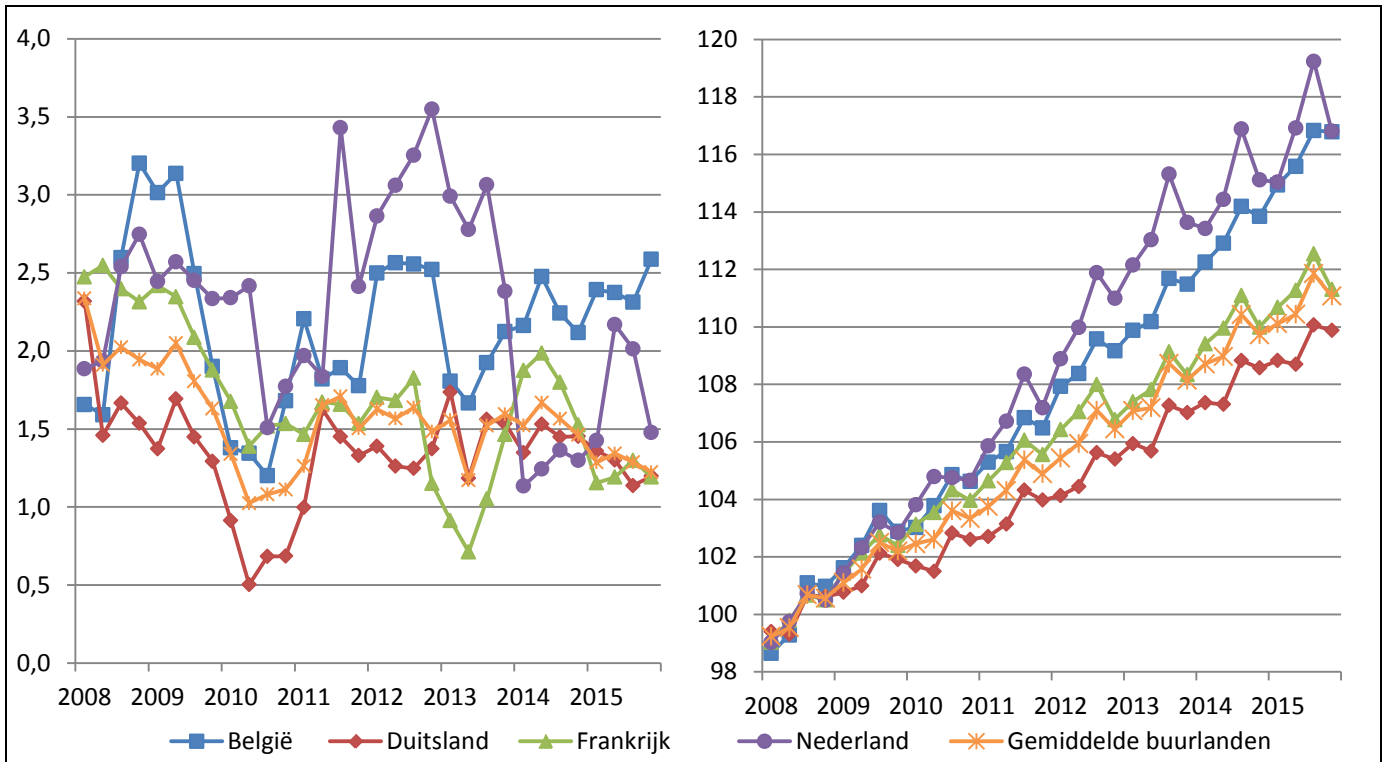
I.5.2 Inflatie voor diensten in de voornaamste buurlanden

De diensteninflatie kende in 2015 een vertraging in de buurlanden tot gemiddeld 1,3 % (tegenover 1,6 % in 2014). De diensteninflatie vertoonde echter een verschillend verloop in de buurlanden, zo vertraagde het prijsstijgingstempo voor diensten in Duitsland (van 1,4 % in 2014 naar 1,3 % in 2015) en in Frankrijk (van 1,8 % in 2014 naar 1,2 % in 2015), terwijl de diensteninflatie in Nederland versnelde van 1,3 % in 2014 naar 1,8 % in 2015. Door de hogere inflatie in België voor deze productcategorie (deze kwam in 2015 uit op 2,4 % in vergelijking met 2,2 % in 2014), nam de bijdrage van de diensten tot het totale inflatieverschil tussen België en de buurlanden in 2015 toe tot 0,4 procentpunt in het nadeel van België (0,2 procentpunt in 2014).⁹⁷

Grafiek 23: Kwartaailevolutie van de consumptieprijzen voor diensten in België en in de voornaamste buurlanden

(Jaarlijks veranderingspercentage)

(Index 2008=100)

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek-Statistics Belgium

De subcategorieën restaurant- en cafébezoek, medische en paramedische diensten en sociale bescherming (waartoe rusthuizen en peuterspeelplaatsen behoren) leverden een aanzienlijke bijdrage aan het inflatieverschil voor diensten, ten nadele van België.⁹⁸ De werkelijke woninghuur leverde dan weer de grootste bijdrage aan het inflatieverschil voor diensten ten voordele van ons land, met name omwille van het lagere gewicht van deze categorie in België.

⁹⁷ Bij ongewijzigde indirecte belastingen was de diensteninflatie in 2015 in België, Frankrijk en Duitsland identiek geweest aan de reële diensteninflatie. In Nederland zou de diensteninflatie op 1,7 % uitgekomen zijn.

⁹⁸ Voor elk van deze categorieën liet België een hogere inflatie optekenen dan gemiddeld in de buurlanden. Voor restaurant- en cafébezoek kwam de inflatie uit op 2,7 % in België tegenover 1,9 % gemiddeld in de buurlanden, voor sociale bescherming op 3,7 % in België tegenover 2,8 % gemiddeld in de buurlanden. De grotere bijdrage is echter voornamelijk te wijten aan het groter gewicht van deze twee categorieën in België. Voor medische en paramedische diensten kwam de inflatie in België aanzienlijk hoger uit dan in de buurlanden (8,1 % in België tegenover 0,4 % gemiddeld in de buurlanden).

Tabel 12: Inflatie voor diensten en voornaamste categorieën in België en in de voornaamste buurlanden in 2015

(Jaarlijks veranderingspercentage, tenzij anders vermeld)

	België	Gemiddelde buurlanden	Duitsland	Frankrijk	Nederland	Gewicht in 2015 (in %)	
	België	Gemiddelde buurlanden				België	Gemiddelde buurlanden
Overige diensten	3,2	1,2	0,8	1,3	2,1	24,1	17,0
Sociale bescherming	3,7	2,8	2,8	1,7	5,9 ⁹⁹	6,4	3,3
Medische en paramedische diensten	8,1	0,4	0,3	0,6	-0,2	2,7	2,9
Ziekenhuizen	1,4	1,4	1,8	-0,6	Nb	8,9	1,1
Onderwijs	8,2	0,2	-0,8	2,0	2,3	1,3	1,7
Verzekering i.v.m. gezondheid	2,9	2,2	1,6	3,2	2,2	1,4	2,4
Andere verzekeringen	1,6	2,3	2,3	Nb	2,6	0,5	0,6
Financiële diensten, n.e.g.	3,5	1,0	1,4	0,7	1,5	0,2	1,1
Andere diensten, n.e.g.	0,4	0,0	-3,4 ¹⁰⁰	1,0	2,1	1,6	2,3
Geneeskundige prestaties tandartsen	0,0	-0,2	0,0	0,6	-3,3 ¹⁰¹	1,0	1,5
Vrijtijdsbesteding en lichaamsverzorging	2,7	1,9	2,3	1,4	1,8	25,2	21,1
Restaurants en cafés	2,7	1,9	2,8	1,2	1,5	14,9	10,1
Culturele diensten	3,9	1,0	0,6	1,4	2,2	3,6	3,9
Kapsalons en schoonheidsinstituten	2,2	2,3	3,3	0,8	2,0	3,5	2,3
Recreatieve sportdiensten	1,7	2,2	2,5	2,1	1,3	2,2	2,4
Kantines	1,3	2,3	2,2	2,0	5,2	0,7	1,9
Droogkuis, verstelling en verhuur kledij	2,7	1,9	3,1	0,8	0,4	0,1	0,3
Herstelling audio en videoapparatuur	3,0	2,8	1,4	3,2	1,2	0,1	0,2
Huisvestingsdiensten	2,7	1,3	1,3	1,0	2,6	20,4	28,8
Huishoudelijke en andere diensten voor de woning	4,3	2,0	4,6 ¹⁰²	0,6	1,6	3,4	1,2
Riolering	10,7	0,9	0,4	2,2	1,1	1,2	1,8
Huur	1,0	1,2	1,2	0,7	3,3	11,0	20,1
Huisvuilophaling	12,1	0,7	0,3	1,8	0,5	0,6	1,4
Verzekering i.v.m. woning	2,4	1,9	1,4	2,3	0,0	2,2	0,9
Diensten onderhoud, herstelling woning	1,6	1,9	2,5	1,6	2,3	1,7	1,8
Andere diensten i.v.m. woning	2,0	1,4	1,7	1,1	0,2	0,2	1,3
Vervoerdiensten	2,0	1,6	1,8	1,3	2,1	15,3	17,8
Onderhoud en herstellingen	2,2	1,9	2,8	1,4	0,8	7,0	6,7
Personenvervoer over de weg	4,9	3,6	9,8 ¹⁰³	1,8	2,7	1,3	0,9
Personenvervoer door de lucht	6,0	0,1	-0,7	-0,6	5,4 ¹⁰⁴	0,6	1,5
Andere diensten voor privévoertuigen	1,0	1,2	1,1	1,7	-0,1	2,9	3,1
Verzekering i.v.m. vervoer	0,5	0,2	-1,5	1,7	3,4	2,3	1,6
Andere vervoerdiensten	2,1	0,9	1,7	0,0	1,9	0,1	0,2
Personenvervoer per spoor	0,1	1,5	0,8	3,1	1,6	1,2	1,8

⁹⁹ De inflatieversnelling in Nederland voor sociale bescherming wordt voornamelijk veroorzaakt door de getuige thuiszorg. De eigen bijdrage van de patiënt voor thuiszorg is sterk gestegen ten gevolge van de invoering van de nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) op 1 januari 2015.

¹⁰⁰ Sinds 1 juni 2015 moeten huurders in Duitsland geen makelaarsprovisie (Maklerprovision) meer betalen aan de makelaar indien zij geen makelaar hebben ingeschakeld voor het zoeken naar een woning (vb. als zij via internet of zoekertjes in de krant een woning gevonden hebben). Om deze reden kende Duitsland voor deze categorie een aanzienlijke jaar-op-jaar prijsafname.

¹⁰¹ Per 1 juli 2015 werden de Nederlandse tandartstarieven, vastgesteld door de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa), fors verlaagd (met zo'n 5 % voor de meest voorkomende behandelingen zoals tanden trekken of het aanbrengen van vullingen, implantaten werden zelfs tot 19 % goedkoper).

¹⁰² De verhoging van het minimumloon in Duitsland had gevolgen voor de categorie huishoudelijke en andere diensten in verband met woning. Consumptieprijzen voor huishoudhulp en wasserijen bijvoorbeeld gingen de hoogte in.

¹⁰³ De invoering van het minimumloon in Duitsland op 1 januari 2015 heeft onder andere geleid tot hogere tarieven voor taxiverplaatsingen in heel wat Duitse steden en gemeenten.

¹⁰⁴ Vliegtuigtickets waren in de maanden juli en augustus in Nederland veel duurder dan in dezelfde periode 2014.

Reizen	1,8	1,2	0,5	1,8	2,2	6,6	8,2
Accommodatie	4,2	2,3	2,2	1,9	3,5	2,2	3,1
Pakketreizen	0,2	0,0	-0,3	1,2	1,5	4,4	5,0
Communicatie	-0,1	-0,9	-1,2	0,4	-3,0	8,4	7,1
Telefoon- en faxtoestellen en -diensten	-0,2	-1,3	-1,5	-0,3	-3,4	8,1	6,6
Posterijen ¹⁰⁵	3,2	4,7	2,2	8,9	7,1	0,3	0,5
Diensten	2,4	1,3	1,2	1,2	1,8	100,0	100,0

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek-Statistics Belgium

Nb: Niet beschikbaar

Tussen 2008 en 2015 stegen de consumptieprijsen voor diensten in onze buurlanden met gemiddeld 10,9 % (9,4 % in Duitsland, 11,4 % in Frankrijk en 17,0 % in Nederland) tegenover een toename van 16,0 % in België. De categorie restaurant- en cafébezoek droeg het meeste bij tot de sterkere gecumuleerde prijsontwikkeling voor diensten in België ten opzichte van onze buurlanden. In de bestudeerde periode namen de Belgische consumptieprijsen voor deze categorie toe met 21,6 % terwijl dit in de buurlanden met gemiddeld 13,9 % was (zie ook het extra hoofdstuk over de onderliggende inflatie in België).

Focus: Consumptieprijsen voor telecomunicatiediensten in België en de voornaamste buurlanden

Op 16 december 2015 publiceerde het BIPT de vergelijkende studie Prijsniveau Telecomproducten in België, Nederland, Frankrijk, Duitsland, Luxemburg en het Verenigd Koninkrijk met tarieven van augustus 2015.^{106 107} De telecomproducten waarvoor de consumptieprijsen in de verschillende landen worden vergeleken, zijn mobiele telefonie (post paid en pre-paid), vaste telefonie, breedband- en mobiel internet en multiple play (dual play, triple play en quadruple play).

Uit de vergelijking blijkt dat de tarieven voor twee triple play-profielen, namelijk een profiel met een hoge internet-snelheid (30 Mbps ≤ snelheid < 100 Mbps) en een profiel met een zeer hoge internetsnelheid (> 100Mbps), in België duurder zijn dan het gewogen gemiddelde van de drie voornaamste buurlanden (respectievelijk 28,9 % en 32,3 % duurder in België). In Frankrijk zijn de tarieven voor beide profielen het goedkoopst (respectievelijk 81,0 % en 89,5 % duurder in België). Het profiel met een hoge internetsnelheid is het duurst in Nederland (1,2 % duurder dan in België), terwijl het profiel met een zeer hoge internetsnelheid het duurst is in België.

De tarieven voor de verschillende profielen van mobiele telefonie (zowel post paid als prepaid) zijn in België goedkoper dan het gemiddelde van de buurlanden. Mobiele telefonie – post paid is telkens het goedkoopste in Frankrijk en het duurste in Duitsland. Mobiele telefonie pre-paid daarentegen is het duurste in Frankrijk.

¹⁰⁵ Op 1 januari 2015 zijn de posttarieven in Frankrijk verhoogd, de consumptieprijs van een postzegel nam met 10 eurocent toe voor de *lettre prioritaire* en met 6 eurocent voor de *lettre économique*. Ook in Nederland werden nieuwe tarieven ingevoerd op 1 januari 2015: het basistarief voor brieven binnen Nederland nam toe met 5 eurocent tot 69 eurocent en voor internationale brieven nam het tarief toe met 10 eurocent tot 1,15 EUR. Ook andere diensten en type zendingen werden duurder.

¹⁰⁶ <http://bipt.be/nl/operatoren/bipt/publicaties/vergelijkende-studie-prijsniveau-telecomproducten-in-belgie-nederland-frankrijk-duitsland-luxemburg-en-het-verenigd-koninkrijk-tarieven-van-augustus-2015>.

¹⁰⁷ In de analyse van het Prijzenobservatorium werden het Verenigd Koninkrijk en Luxemburg buiten beschouwing gelaten. In bijlage 5 is een samenvattende tabel opgenomen met daarin de tarieven voor de verschillende profielen voor de verschillende landen. In de BIPT-studie werden consumentenprofielen opgesteld voor mobiele telefonie – post paid (6 profielen), mobiele telefonie – pre-paid (4 profielen), vaste telefonie (5 profielen), breedbandinternet (1 profiel), mobiel internet (3 profielen), en multiple play (dual play – 1 profiel, triple play – 2 profielen en quadruple play – 2 profielen). Voor elk profiel werd per operator het goedkoopste tarief weerhouden. Op basis van de marktaandeelen van de verschillende operatoren werd per profiel een gewogen gemiddelde berekend.

Focus: Evolutie van de gereguleerde prijzen in België en in de voornaamste buurlanden

De laatste jaren is de prijs van een aantal gereguleerde producten in België gestegen (bijvoorbeeld huisvuilophaling of meer recentelijk de toegang tot het hoger onderwijs in Vlaanderen). In deze analyse wordt er bijzondere aandacht besteed aan deze categorie van producten en diensten.

Gereguleerde prijzen zijn prijzen die rechtstreeks vastgelegd of sterk beïnvloed worden door de overheid. De lijst van gereguleerde prijzen verschilt van land tot land (producten zoals elektriciteit en tabak zijn bijvoorbeeld niet gereguleerd in België) en wijzigt doorheen de tijd (posterijen waren bijvoorbeeld tot in 2005 gereguleerd in België).

In 2015 was de Belgische inflatie voor de gereguleerde producten (3,1 %) hoger dan de gemiddelde inflatie van de buurlanden (1,3 %), en meer bepaald hoger dan die van Frankrijk (1,1 %), Duitsland (1,3 %) en Nederland (2,3 %). Sinds 2008 zijn de gereguleerde prijzen in België met gemiddeld 15,5 % toegenomen tegenover gemiddeld 14,0 % in de buurlanden, hetzij een verschil van 1,5 procentpunt. Individueel gezien liet alleen Duitsland een lagere evolutie van de gereguleerde prijzen (7,9 %) optekenen dan ons land. In Nederland gingen de gereguleerde prijzen op zeven jaar tijd met 20,1 % omhoog, tegenover 19,4 % in Frankrijk.

In België hadden 14 categorieën van goederen en diensten in de consumptiekorf (op basis van het GICP) in 2015 een volledig of gedeeltelijk gereguleerde prijs¹⁰⁸. Ze hebben een gewicht van 13,3 % in de totale prijsindex. Duitsland heeft ook 14 gereguleerde producten oftewel 13,7 % van de totale index, Frankrijk 16 of 16,4 % van het totaal en Nederland 12 of 18,2 % van het totaal. Er zijn in 2015 zes gereguleerde producten die België en de drie buurlanden gemeenschappelijk hebben: watervoorziening, huisvuilophaling, riolering, geneeskundige prestaties van tandartsen, onderwijs en sociale bescherming. Ze hebben een gewicht van 36,9 % in het totaal van de gereguleerde producten in België.^{109 110}

¹⁰⁸ Volledig gereguleerde prijzen worden gedefinieerd als prijzen die rechtstreeks door de overheid worden bepaald. Gedeeltelijk gereguleerde prijzen worden gedefinieerd als prijzen waarop de overheid een significante invloed uitoefent (bijvoorbeeld via prijscontrole) of die door een regulerende overheid worden gecontroleerd. Bijzondere regels zijn van toepassing op gas en elektriciteit: de prijs wordt niet als gereguleerd beschouwd als alleen de distributie- en transmissietarieven onderworpen zijn aan de controle van een regulerende overheid.

¹⁰⁹ De gereguleerde producten die België en de drie buurlanden gemeenschappelijk hebben, vertegenwoordigden in 2015 40,6 % van het gewicht van de gereguleerde producten in Duitsland, 25,9 % in Frankrijk en 29,6 % in Nederland.

¹¹⁰ Zes andere gereguleerde prijzen zijn in België en in slechts twee buurlanden te vinden, één andere in België en in slechts één buurland, en één product is alleen maar in België gereguleerd (verzekeringen in verband met gezondheid, zie tabel 13).

Tabel 13: Overzicht van de gereguleerde producten in België en in de voornaamste buurlanden in 2015

(Gewicht in de totale index in %)

		België	Duitsland	Frankrijk	Nederland
Energie	Elektriciteit	:	:	29,45	22,79
	Gas	:	:	15,26	:
Bewerkte levensmiddelen	Tabak	:	:	22,11	:
Niet-energetische industriële goederen	Watervoorziening	5,75	8,48	4,81	4,69
	Geneesmiddelen	13,16	13,58	12,28	:
	Andere medische producten	:	:	7,63	:
Diensten	Huur	:	:	:	89,17
	Huisvuilophaling	2,37	7,36	4,9	6,42
	Riolering	5,02	10,46	5,85	3,11
	Andere diensten i.v.m. de woning	:	7,02	:	:
	Medische en paramedische diensten	10,85	13,73	12,75	:
	Geneeskundige prestaties tandartsen	4,15	5,85	7,41	9,14
	Zieken huizen	36,39	7,65	2,34	:
	Personenvervoer per spoor	4,76	:	:	9,05
	Personenvervoer over de weg	5,26	1,63	:	5,95
	Gecombineerd personenvervoer	:	14,04	2,89	:
	Posten	1,04	:	2,03	1,46
	Culturele diensten	:	18,08	:	:
	Onderwijs	5,5	9,79	4,57	9,77
	Sociale bescherming	26,26	13,73	14,97	20,9
	Verzekeringen i.v.m. gezondheid	5,73	:	:	:
	Andere diensten, n.e.g.	6,64	5,58	14,61	:
Totaal		132,88	136,98	163,86	182,45

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek – Statistics Belgium

In het vet: gereguleerde producten die België en de voornaamste buurlanden gemeenschappelijk hebben.

: Niet-gereguleerde producten of diensten in 2015

Op jaarbasis zijn de zes gereguleerde producten die België en de drie buurlanden gemeenschappelijk hebben gemiddeld sterker gestegen in België in 2015, namelijk met 4,8 %, tegenover een inflatie van gemiddeld 1,3 % in de buurlanden (1,0 % voor Duitsland, 1,5 % voor Frankrijk en 2,3 % voor Nederland). Het inflatieverschil van de gemeenschappelijke gereguleerde producten in 2015 was dus sterk in het nadeel van België, met een totaal van 3,5 procentpunt. Van de zes gemeenschappelijke gereguleerde producten leverde sociale bescherming¹¹¹ de grootste bijdrage tot het inflatieverschil ten nadele van België (zie ook bijlage 6), gevolgd door onderwijs¹¹², riolering¹¹³ en huisvuilophaling.¹¹⁴ In 2015 was de bijdrage aan het inflatieverschil van geneeskundige prestaties van tandartsen en watervoorziening verwaarloosbaar.

¹¹¹ Met een inflatiecijfer van 3,7 % in België en gemiddeld 2,8 % in de buurlanden was de hoge bijdrage van socialebescherming aan het inflatieverschil vooral toe te schrijven aan het gewicht van deze categorie. Dit hogere gewicht voor sociale bescherming zou het resultaat kunnen zijn van het grotere belang van kinderopvang in het budget van Belgische huishoudens. In dit verband maken crèches in België meer dan 50 % uit van deze index. Dat is niet het geval in Duitsland (12,5 %) en Frankrijk (31,1 %) (geen gedetailleerde gegevens beschikbaar voor Nederland).

¹¹² Dit heeft te maken met de forse inflatie voor onderwijs in 2015 in België (+8,2 %) ten opzichte van de buurlanden (+0,2 % gemiddeld), als gevolg van de verhoging van het inschrijvingsgeld in Vlaamse hogescholen en universiteiten in oktober 2015.

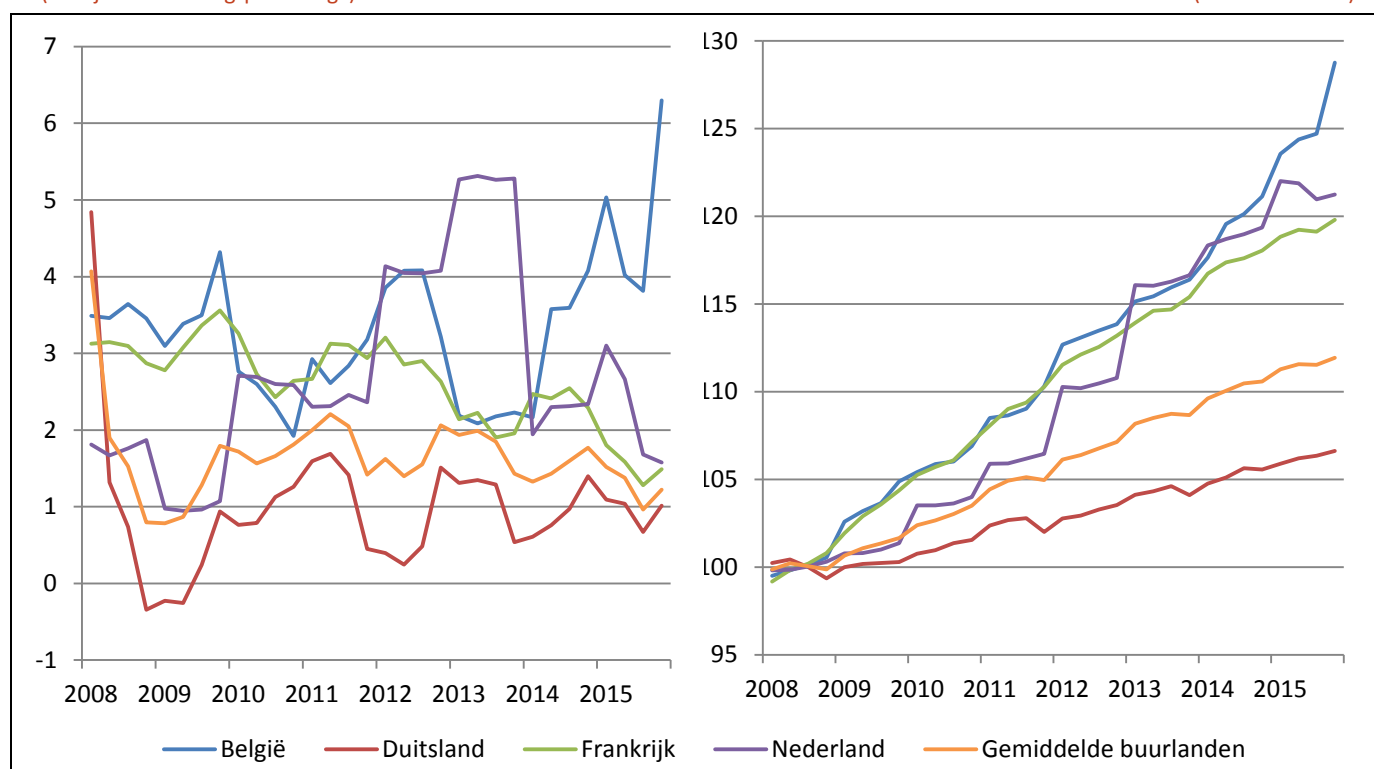
¹¹³ In 2015 liet riolering in België namelijk een prijsstijging van 10,7 % optekenen, tegenover een gemiddelde stijging van amper 0,9 % in de buurlanden.

¹¹⁴ Het inflatieverschil tussen België (+12,1 %) en de buurlanden (+0,7 % gemiddeld) was het grootst voor huisvuilophaling.

Grafiek 24: Kwartaalevolutie van de gemeenschappelijke gereguleerde prijzen in België en de voornaamste buurlanden

(Jaarlijks veranderingspercentage)

(Index 2008=100)

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek-Statistics Belgium

Ook op langere termijn, namelijk tussen 2008 en 2015, zijn de gemeenschappelijke gereguleerde prijzen in België met 25,4 % gestegen, hetzij een veel sterkere toename dan in de drie buurlanden (+11,6 % gemiddeld). Het gecumuleerde inflatieverschil was echter vooral duidelijk met Duitsland (+6,3 %). Frankrijk en Nederland zagen hun gereguleerde prijzen met respectievelijk 19,2 % en 21,5 % toenemen. Het is opnieuw sociale bescherming die op zeven jaar tijd veruit het meest bijdroeg tot het inflatieverschil voor de gemeenschappelijke gereguleerde prijzen (door het grotere gewicht van deze categorie), gevolgd door onderwijs, watervoorziening, riolering¹¹⁵ en huisvuilophaling¹¹⁶ (zie ook bijlage 6).

Tabel 14: Evolutie van de gemeenschappelijke gereguleerde prijzen in België en de voornaamste buurlanden tussen 2008 en 2015

(Index 2008=100)

	België	Gemiddelde buurlanden	Duitsland	Frankrijk	Nederland	Gewicht over 7 jaar (in %)	
						België	Gemiddelde buurlanden
Gereguleerde producten	115,5	114,0	107,9	119,4	120,1	40,6*	34,4*
Gemeenschappelijke gereguleerde producten	125,4	111,6	106,3	119,2	121,5	100,0	100,0
Watervoorziening	126,8	113,6	111,2	122,1	107,6	12,8	15,9
Huisvuilophaling	143,4	108,0	100,9	128,3	99,7	8,6	12,6
Riolering	:	111,5	107,8	119,7	122,3	6,5	15,4
Geneeskundige prestaties tandartsen	114,6	106,9	103,6	110,3	110,2	6,2	12,7
Onderwijs	120,3	100,9	91,0	120,4	118,9	13,8	15,6
Sociale bescherming	121,6	121,4	117,2	119,5	143,9	52,1	27,8

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek-Statistics Belgium

* Gewicht van de gemeenschappelijk gereguleerde prijzen in de totale gereguleerde prijzen

¹¹⁵ Sinds 2010 (het jaar waarin riolering werd opgenomen in het GICP in België) werden de saneringsbijdrages elk jaar verhoogd.

¹¹⁶ Hoewel het prijsverloop voor huisvuilophaling in het begin van de beschouwde periode vrij gelijk was tussen België en de buurlanden gemiddeld, is het inflatieverschil vanaf het tweede kwartaal 2014 groter geworden, als gevolg van de verhoging van de bijdragen voor containerparken en/of de prijs van vuilniszakken door verschillende Belgische gemeenten.

I.6 Inflatie voor niet-energetische industriële goederen in 2015

I.6.1 Inflatie voor niet-energetische industriële goederen in België

De inflatie voor niet-energetische industriële producten bedroeg gemiddeld 0,5 % in 2015 tegen 0,3 % in 2014. Deze inflatie schommelde van maand tot maand. Ze ging in stijgende lijn in de soldenmaanden (1,2 % in januari en 1,1 % in juli 2015) en in de laatste maanden van 2015 (respectievelijk 0,7 % en 0,8 % in november en december 2015) maar bedroeg amper 0,2 % tot 0,4 % in de andere maanden van het jaar.¹¹⁷

Tabel 15: Recent verloop van de consumptieprijzen voor niet-energetische industriële goederen

(Jaarlijks veranderingspercentage, tenzij anders vermeld)

	2013	2014	2015	2014	2015					2015 – IV			Bijdrage ¹	Gewicht ²
				IV	I	II	III	IV	okt	nov	dec			
Half-duurzame goederen	1,8	0,2	0,5	0,3	0,7	0,3	0,6	0,3	0,2	0,3	0,5	0,27	35,0	
Kleding	2,7	0,1	0,3	0,3	0,9	0,4	0,0	0,1	0,1	0,2	0,1	0,22	15,6	
Schoeisel	0,8	1,2	1,2	0,8	1,7	1,1	1,4	0,7	0,8	0,7	0,7	0,04	4,2	
Huishoudtextiel	2,1	1,1	1,6	1,1	1,8	1,4	1,6	1,4	1,4	1,4	1,4	0,03	2,3	
Boeken	0,6	1,2	0,9	2,2	-0,9	2,1	2,1	0,5	-0,8	0,2	2,0	0,02	2,0	
Vaat-,glaswerk en huishoudartikelen	2,1	1,7	0,8	1,2	1,0	0,6	0,8	0,7	0,8	0,7	0,7	0,01	1,8	
Gereedschap voor huis en tuin	1,0	0,5	0,5	0,3	0,3	0,4	0,5	0,8	0,8	0,8	0,8	0,01	2,3	
Andere kleding artikelen	2,5	1,0	1,2	0,5	1,0	1,0	1,4	1,3	1,4	1,2	1,5	0,01	0,8	
Andere artikelen voor persoonlijk gebruik	1,0	0,7	0,4	0,2	0,0	0,0	0,3	1,1	0,8	1,3	1,3	0,00	1,1	
Kledingstoffen	-1,2	-1,8	0,6	0,0	0,7	0,3	0,7	0,5	0,4	0,6	0,5	0,00	0,2	
Sport, kampeer en recreatieartikelen	-0,2	0,3	-0,2	-0,2	-0,2	-0,3	-0,2	-0,2	-0,1	-0,2	-0,2	0,00	0,6	
Speelgoed en hobbyartikelen	0,5	0,4	0,1	0,0	0,1	0,2	0,2	-0,2	0,1	-0,5	-0,2	0,00	1,8	
Delen en toebehoren	-0,2	-0,5	-1,2	-0,4	-0,7	-1,1	-1,3	-1,6	-1,6	-1,7	-1,6	-0,02	1,7	
Dragers opname beeld en geluid	-0,6	-1,9	-3,6	-5,0	-6,3	-5,4	-3,7	1,1	-0,6	-0,6	4,6	-0,05	0,7	
Niet-duurzame goederen	1,1	0,9	0,5	0,6	0,5	0,3	0,3	0,7	0,7	0,8	0,7	0,14	31,5	
Kranten en tijdschriften	6,6	4,6	4,0	4,5	4,8	4,5	3,6	3,4	3,4	3,4	3,4	0,09	2,1	
Tuinbouw	0,1	1,7	1,7	1,9	1,7	3,5	0,9	0,8	1,5	0,8	0,2	0,05	3,0	
Watervoorziening	2,6	3,3	1,9	3,4	2,4	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	0,04	2,1	
Producten voor onderhoud en herstelling woning	2,9	2,1	0,8	1,8	1,5	0,8	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,03	4,3	
Allerlei drukwerk en schrijfwaren	3,9	1,8	1,6	0,8	1,1	1,5	1,8	2,1	2,3	2,1	1,9	0,02	1,4	
Producten voor huisdieren	0,6	0,7	0,5	1,0	0,0	-0,5	0,7	1,6	1,4	1,6	1,9	0,01	2,8	
Niet-duurzame huishoudartikelen	-0,8	-1,0	-0,2	-0,8	-1,2	-1,2	0,0	1,5	1,0	1,8	1,5	-0,01	3,8	
Andere medische producten	0,3	0,7	-0,4	0,4	-0,4	-0,8	-0,4	-0,1	-0,2	-0,1	0,0	-0,01	2,5	
Toestellen en artikelen voor lichaamsverzorging	1,9	1,5	-0,4	0,0	-0,4	-0,7	-0,4	0,0	-0,1	0,0	0,1	-0,02	4,6	
Geneesmiddelen	-2,3	-2,6	-1,4	-2,8	-1,4	-1,5	-1,5	-1,2	-1,2	-1,2	-1,2	-0,07	4,8	
Duurzame goederen	-0,1	-0,1	0,2	-0,1	-0,2	0,0	0,1	0,8	0,3	1,0	1,1	0,06	33,5	
Nieuwe auto's	0,3	1,3	1,5	1,6	1,6	1,4	1,1	2,0	1,0	2,5	2,5	0,21	14,1	
Meubelen en stoffering	2,0	1,5	0,7	1,0	0,9	0,6	0,5	0,7	0,6	0,6	0,8	0,05	8,5	
Sieraden,klokken en horloges	3,4	-3,0	3,7	-1,8	0,2	3,9	5,3	5,4	5,8	5,2	5,1	0,04	1,0	
Motorfietsen en fietsen	1,3	1,9	1,8	1,6	1,6	1,6	1,9	2,3	2,3	2,3	2,2	0,03	1,3	
Grote goederen voor recreatie	1,3	0,7	1,3	-0,1	1,2	1,1	0,5	2,2	1,7	2,1	2,8	0,00	0,4	
Tapijten en vloerbekleding	1,7	1,0	0,8	0,5	0,5	0,7	0,8	1,1	1,0	1,2	1,3	0,00	0,3	
Foto- en filmmapparatuur	-2,7	-3,5	-3,9	-3,4	-4,1	-3,6	-3,4	-4,4	-4,6	-4,7	-3,9	-0,02	0,4	
Audio- en videoapparatuur	-5,1	-5,4	-4,2	-5,2	-5,7	-3,8	-3,7	-3,5	-3,7	-3,5	-3,3	-0,07	1,4	
Huishoudapparaten	-0,3	-0,7	-1,5	-1,1	-1,8	-1,3	-1,9	-1,0	-1,1	-1,0	-1,0	-0,07	4,6	
Gegevensverwerkende apparatuur	-8,0	-5,8	-5,2	-6,6	-7,0	-6,7	-4,8	-2,0	-2,3	-1,8	-1,9	-0,11	1,6	
Niet-energetische industriële goederen	1,0	0,3	0,5	0,2	0,5	0,2	0,5	0,6	0,4	0,7	0,8	0,47	100,0	

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek-Statistics Belgium

¹ Bijdrage tot de inflatie van de groep in 2015 (in procentpunt), ² p.m. gewicht in de groep in 2015 (in %)

¹¹⁷ Met hetzelfde gewicht en dezelfde kortingen op kleding en schoeisel als in 2014 zou de inflatie voor kleding en schoeisel in 2015 respectievelijk 0,2 % (in plaats van 0,3 %) en 0,9 % (in plaats van 1,2 %) hebben bedragen. De inflatie voor niet-energetische industriële goederen zou 0,3 % bedragen (in plaats van 0,5 %).

Met een gewicht van 27,4 % in de consumptiekorf droeg de productgroep 0,1 procentpunt bij tot de totale inflatie in 2015.

De bijzonder heterogene niet-energetische industriële goederen kunnen worden onderverdeeld in niet-duurzame goederen (zoals producten voor lichaamsverzorging en medicatie), halfduurzame goederen (zoals kleding en schoeisel) en duurzame goederen (zoals auto's en meubelen).

De versnelling van de inflatie voor de niet-energetische industriële producten tussen 2014 en 2015 wordt verklaard door een hoger prijsstijgingstempo voor halfduurzame goederen (van 0,2 % tot 0,5 %) en duurzame goederen (van -0,1 % tot 0,2 %). De inflatie voor niet-duurzame goederen is daarentegen vertraagd van 0,9 % in 2014 tot 0,5 % in 2015. De inflatie voor halfduurzame goederen droeg 0,3 procentpunt bij tot de inflatie voor de niet-energetische industriële producten. Zowel niet-duurzame als duurzame goederen droegen 0,1 procentpunt bij tot de inflatie voor niet-energetische industriële producten.

Halfduurzame goederen kostten gemiddeld 0,5% meer in 2015 dan in 2014. Buiten de soldenmaanden (2,0 % in januari, 1,6 % in juli)¹¹⁸ bleef de inflatie voor halfduurzame goederen in 2015 zeer stabiel (rond 0,2 % à 0,3 %). De prijzen van kleding en schoeisel, die in 2015 met respectievelijk 0,3 % en 1,2 % stegen, leverden de grootste bijdrage tot de inflatie voor halfduurzame goederen. Onderdelen (met een inflatie van -1,2 %) en informatiedragers (-3,6 %) leverden daarentegen een negatieve bijdrage in 2015. De versnelling van de inflatie voor halfduurzame goederen is het gevolg van het hogere tempo van de inflatie voor kleding (van 0,1 % in 2014 tot 0,3 % in 2015).

De inflatie voor niet-duurzame goederen is gedaald voor het derde jaar op rij (0,5 % in 2015 tegenover 2,1 % in 2012). In 2015 leverden kranten (4,0 %) de grootste bijdrage tot de inflatie voor niet-duurzame goederen. Geneesmiddelen (-1,4 %) leverden daarentegen een negatieve bijdrage tot de inflatie voor niet-duurzame goederen. De vertraging van de inflatie voor niet-duurzame goederen kan gedeeltelijk verklaard worden door de terugval van de prijzen van producten voor lichaamsverzorging zoals tampons, haargel en shampoo (-0,4 % in 2015 tegenover 1,5 % in 2014) en het lagere tempo van de inflatie voor producten voor onderhoud en reparatie van de woning, zoals emailverf (0,8 % in 2015 tegenover 2,1 % in 2014) en drinkwatervoorziening (1,9 % in 2015 tegenover 3,3 % in 2014).

Na een daling gedurende drie jaar op rij moest de consument gemiddeld 0,2 % meer betalen voor duurzame goederen in 2015. Auto's (met een inflatie van 1,5 %) en, in mindere mate, meubelen (0,7 %) en juwelen (3,7 %) hebben bijgedragen tot de inflatie voor duurzame goederen. ICT-apparatuur (-5,2 %) en audio- en videoapparatuur (-4,2 %) leverden daarentegen een negatieve bijdrage tot de inflatie voor duurzame goederen. De versnelling van de inflatie voor duurzame goederen kan deels worden verklaard door de prijsstijging van auto's en juwelen en de minder uitgesproken prijsdaling van ICT-apparatuur en audio- en videoapparatuur. De inflatie voor duurzame goederen versnelde vooral in het vierde kwartaal 2015 (0,8 % tegenover 0,1 % in het derde kwartaal 2015). De prijs van de aankoop van voertuigen is gestegen met 2,5 % in november 2015. Deze stijging is vooral te wijten aan de overgang van de emissienorm E5 naar de emissienorm E6 voor auto's¹¹⁹.

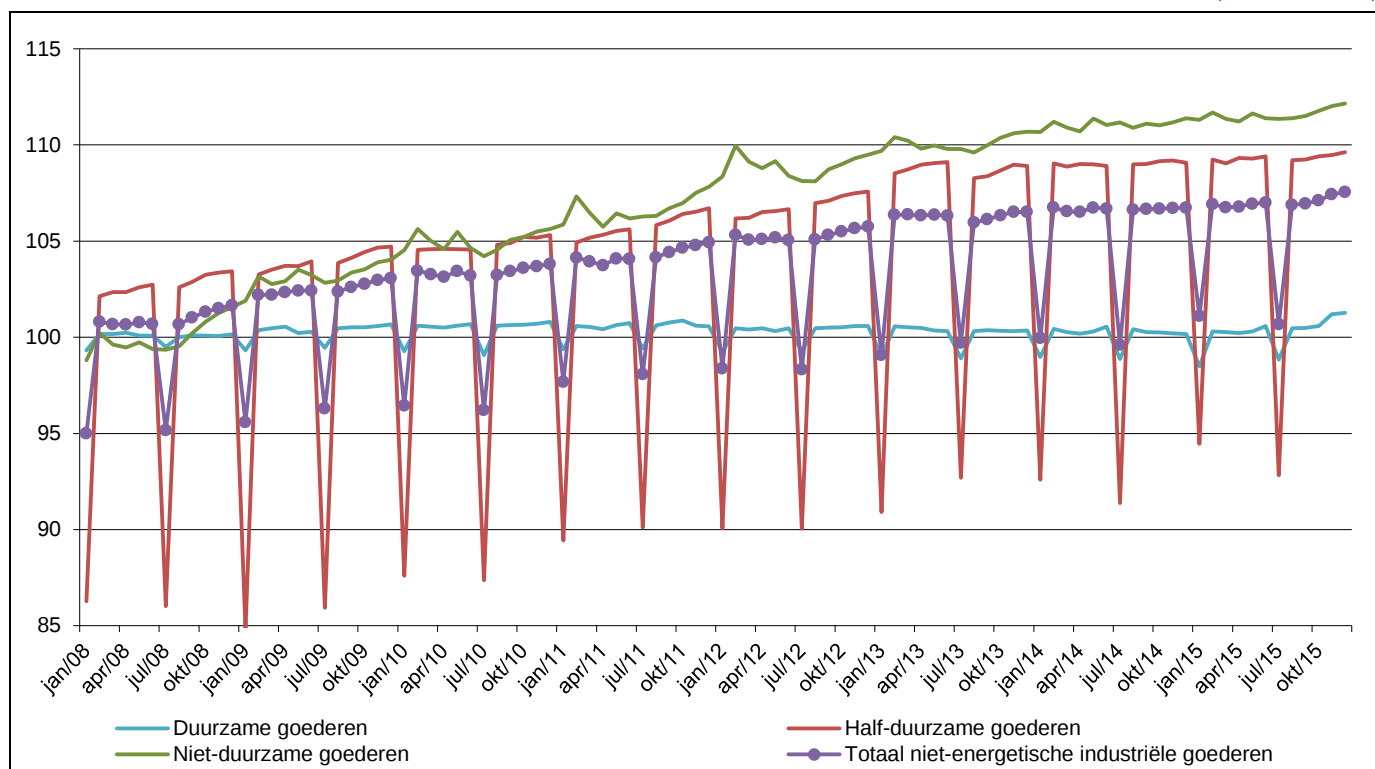
Over een langere periode zijn de prijzen voor industriële producten sinds 2008 met gemiddeld 6,0 % gestegen. Duurzame producten zijn tussen 2008 en 2015 zeer stabiel gebleven. Niet-duurzame goederen en halfduurzame goederen kostten 11,6 % en 6,7 % meer dan in 2008.

¹¹⁸ Met hetzelfde gewicht en dezelfde kortingen op kleding en schoeisel als in 2014, zou de inflatie voor halfduurzame goederen 0,0 % hebben bedragen in januari 2015 (in plaats van 2,0 %) en 0,6 % in juli 2015 (in plaats van 1,6 %).

¹¹⁹ Verordening (EU) Nr. 459/2012 betreffende de emissies van lichte personen- en bedrijfsvoertuigen.

Grafiek 25: Verloop van de consumptieprijsen voor niet-energetische industriële goederen

(Index 2008=100)

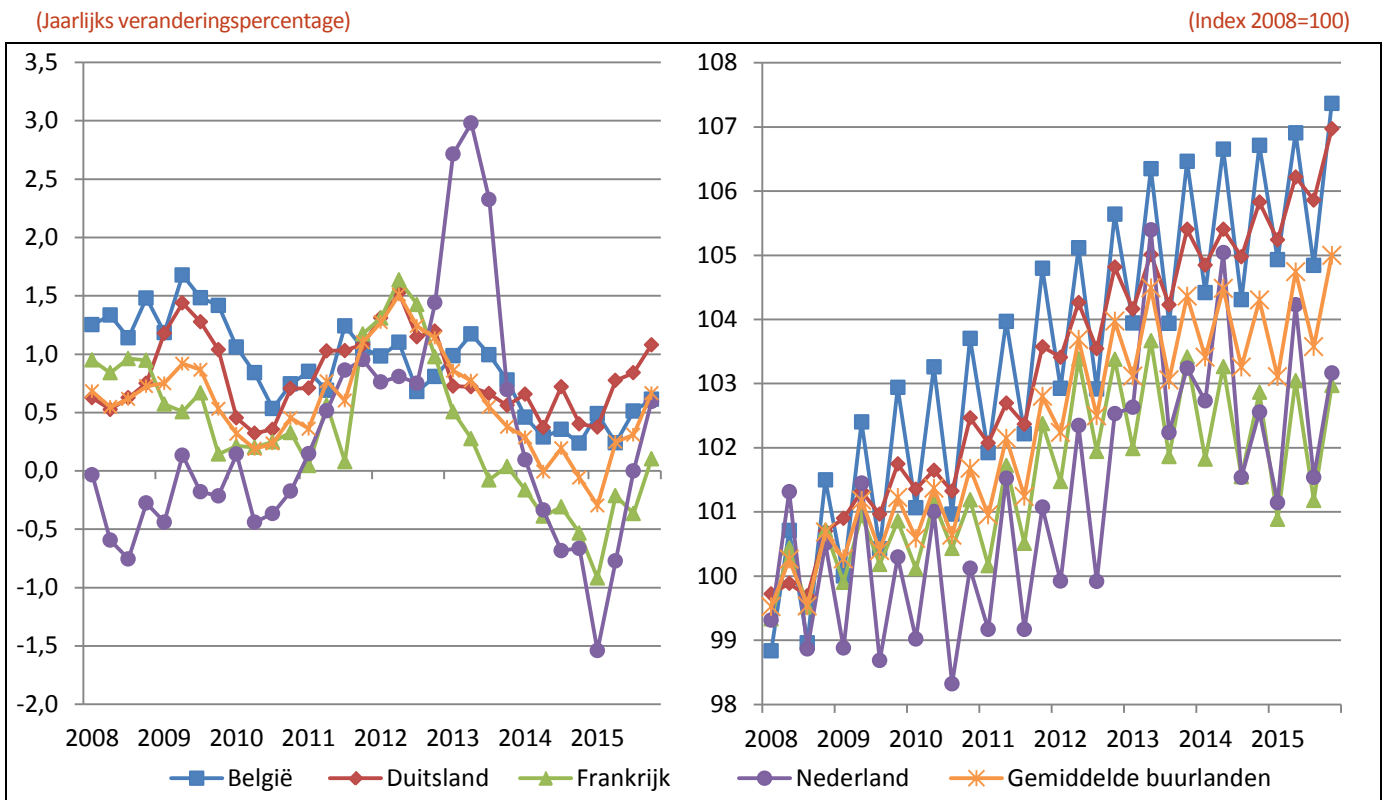

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek-Statistics Belgium

I.6.2 Inflatie voor niet-energetische industriële goederen in de voornaamste buurlanden

In 2015 bedroeg de inflatie voor industriële producten gemiddeld 0,2 % in onze buurlanden (tegen 0,1 % in 2014). De inflatie in België bereikte 0,5 % en was dus hoger. De bijdrage van de niet-energetische industriële goederen tot het inflatieverschil ten nadele van ons land bedroeg 0,2 procentpunt. Terwijl de inflatie voor niet-energetische industriële goederen in Duitsland versnelde (van 0,5 % in 2014 tot 0,8 % in 2015), bleef de inflatie in Frankrijk (-0,3 %) en in Nederland (-0,4 %) stabiel.

Grafiek 26: Kwartaalevolutie van de consumtieprijsen voor niet-energetische industriële goederen in België en in de voornaamste buurlanden

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek-Statistics Belgium

In 2015 leverden kleding en auto's de grootste bijdrage tot het inflatieverschil ten nadele van ons land voor niet-energetische industriële goederen. Farmaceutische producten leverden een bijdrage tot het inflatieverschil ten voordele van ons land. In 2015 bedroeg de inflatie voor deze productcategorie 0,9 % in onze buurlanden tegenover -1,4 % in België.

Tussen 2008 en 2015 stegen de prijzen van niet-energetische industriële producten met gemiddeld 4,1 % in de buurlanden (6,1 % in Duitsland, 2,5 % in Nederland en 2,0 % in Frankrijk), tegenover 6,0 % in België. Producten voor onderhoud en reparatie van de woning en audio- en videoapparatuur leverden de grootste bijdrage tot het gecumuleerde inflatieverschil ten nadele van België de laatste jaren. De prijs van de eerste categorie steeg met 18,8 % in België en met gemiddeld 13,7 % in de buurlanden tussen 2008 en 2015. Tegelijkertijd vielen de prijzen van de tweede categorie terug met 39,3 % in België en met gemiddeld 47,7 % in de buurlanden. Onderdelen en accessoires leverden daarentegen de grootste bijdrage tot de vermindering van het verschil sinds 2008. Ze waren 0,4 % goedkoper in België in 2015 (ten opzichte van 2008) terwijl hun prijs met gemiddeld 14,2 % was gestegen in onze buurlanden.

Tabel 16: Inflatie voor niet-energetische industriële goederen en voornaamste categorieën in België en in de voornaamste buurlanden in 2015

(Jaarlijks veranderingspercentage, tenzij anders vermeld)

	België	Gemiddelde buurlanden	Duitsland	Frankrijk	Nederland	Gewicht 2015 (in %)	
	België	Gemiddelde buurlanden				België	Gemiddelde buurlanden
Half-duurzame goederen	0,5	0,0	0,4	-0,5	-1,1	35,0	35,7
Kleding	0,3	-0,5	0,4	-1,4	-2,3	15,6	14,4
Schoeisel	1,2	0,7	1,2	0,3	-1,7	4,2	3,9
Huishoudtextiel	1,6	1,1	1,7	0,6	0,2	2,3	1,7
Boeken	0,9	-0,4	-0,9	0,6	-0,1	2,0	2,2
Vaat-, glaswerk en huishoudartikelen	0,8	0,4	0,9	0,1	0,5	1,8	2,3
Gereedschap voor huis en tuin	0,5	0,3	0,4	0,3	-0,8	2,3	2,1
Andere kleding artikelen	1,2	0,4	0,9	0,2	-0,2	0,8	0,9
Andere artikelen voor persoonlijk gebruik	0,4	0,7	0,9	0,6	0,9	1,1	1,4
Kledingstoffen	0,6	3,9	4,1	1,9	Nd	0,2	0,2
Sport-, kampeer- en recreatieartikelen	-0,2	0,5	1,6	-1,1	3,5	0,6	1,3
Speelgoed en hobbyartikelen	0,1	-0,9	-1,0	-1,1	0,1	1,8	2,2
Delen en toebehoren	-1,2	0,9	0,6	1,5	3,1	1,7	2,3
Dragers opname beeld en geluid	-3,6	-1,3	0,3	-2,7	-4,6	0,7	0,9
Niet-duurzame goederen	0,5	0,8	1,6	-0,1	-0,4	31,5	31,6
Kranten en tijdschriften	4,0	4,7	5,9	3,3	3,0	2,1	2,6
Tuinbouw	1,7	0,3	-0,1	1,4	-1,2	3,0	2,9
Watervoorziening	1,9	1,5	1,8	1,0	0,3	2,1	2,5
Producten voor onderhoud en herstelling woning	0,8	0,6	1,0	0,1	0,8	4,3	1,5
Allerlei drukwerk en schrijfwaren	1,6	1,4	1,7	1,2	2,2	1,4	1,3
Producten voor huisdieren	0,5	0,5	1,1	-0,2	0,4	2,8	2,7
Niet-duurzame huishoudartikelen	-0,2	-0,4	-0,2	-0,1	-3,6	3,8	3,1
Andere medische producten	-0,4	1,2	2,3	-0,6	-0,5	2,5	3,7
Toestellen en artikelen voor lichaamsverzorging	-0,4	-0,7	-0,8	-0,6	-0,8	4,6	6,6
Geneesmiddelen	-1,4	0,9	3,5	-2,7	0,1	4,8	4,6
Duurzame goederen	0,2	0,0	0,3	-0,5	0,2	33,5	32,8
Nieuwe auto's	1,5	1,1	1,0	0,9	2,5	14,1	12,5
Meubelen en stoffering	0,7	0,5	0,8	0,1	0,2	8,5	6,8
Sieraden, klokken en horloges	3,7	0,7	1,2	0,9	-3,2	1,0	1,9
Motorfietsen en fietsen	1,8	1,2	1,7	0,1	2,2	1,3	1,3
Grote goederen voor recreatie	1,3	1,8	2,5	0,7	2,8	0,4	1,2
Tapijten en vloerbekleding	0,8	1,5	3,0	0,7	-1,8	0,3	0,6
Foto- en filmapparatuur	-3,9	-2,7	-0,5	-10,0	-1,6	0,4	0,6
Audio- en videoapparatuur	-4,2	-4,8	-5,3	-5,0	-2,0	1,4	1,9
Huishoudapparaten	-1,5	-1,4	-1,2	-1,7	-1,4	4,6	3,6
Gegevensverwerkende apparatuur	-5,2	-2,9	-0,8	-4,7	-4,7	1,6	2,3
Niet-energetische industriële goederen	0,5	0,2	0,8	-0,3	-0,4	100,0	100,0

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek-Statistics Belgium

Nb: Niet beschikbaar

Lijst van afkortingen

ABS	Algemeen Boerensyndicaat
AD Statistiek-Statistics Belgium	Algemene Directie Statistiek van de FOD Economie
APETRA	PETRoleumAgentschap
BCZ	Belgische Confederatie van de Zuivelindustrie
BE	België
BIPT	Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie
BLEU	Belgisch-Luxemburgse Economische Unie
BOFAS	Bodemsaneringsfonds voor tankstations
BRUGEL	Brusselse regulator voor energie (BRUssel Gas ELEktriciteit)
Btw	Belasting op toegevoegde waarde
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek (Nederland)
Comeos	Federatie van handel en diensten in België
CPI	Consumptieprijsindex
CREG	Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas
CSPE	Contribution au Service Public de l'Électricité (France)
CWaPE	Commission wallonne pour l'Energie
DE	Duitsland
DESTATIS	Statistisches Bundesamt (Allemagne)
EC	Europese Commissie
EU	Europese Unie
EUR	Euro
Eurostat	Statistical Office of the European Commission
FAME	Fatty Acid Methyl Ester
Fapetro	Fonds voor de analyse van aardolieproducten
Fedis	Belgische Federatie van de Distributie
Fob	Free on board
FOD Economie	Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie
FR	Frankrijk
GICP	Geharmoniseerde index der consumptieprijzen
IEA	International Energy Agency

IMF	Internationaal Monetair Fonds
INR	Instituut voor de nationale rekeningen
Insee	Institut national de la statistique et des études économiques (Frankrijk)
K1	Eerste kwartaal
K2	Tweede kwartaal
K3	Derde kwartaal
K4	Vierde kwartaal
KB	Koninklijk Besluit
kWh	Kilowattuur
LPG	Liquified Petroleum Gas
NACE	Economische activiteiten nomenclatuur in de Europese Gemeenschap
NBB	Nationale Bank van België
NCPI	Nationale consumptieprijsindex
NL	Nederland
NWE	Northwest Europe
NZa	Nederlandse Zorgautoriteit (Nederland)
Ppm	Parts per million
RON	Research Octane Number
TCFE	Taxe sur la consommation finale d'électricité (Frankrijk)
USD	United States dollar
USDA	United States Department of Agriculture
VREG	Vlaamse regulator van de elektriciteits- en gasmarkt
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning (Nederland)
WMP	Wereldmarktprijs

Bijlagen

Bijlage 1: Overzicht van de prijsbewegingen van producten en diensten tussen 2014 en 2015

(Rangschikking in dalende volgorde van prijsstijging)

Benaming	Inflatie in %
Elektriciteit Da (600 kWu)	27,0
Groene bonen*	19,7
Aardappelen	19,4
Witloof*	17,9
Aardbeien*	17,8
Aardappelen(nieuwe oogst)*	17,5
Specialist: raadpleging	16,9
Thee (builtjes)*	16,2
Babysit dienst	14,1
Asperges*	13,9
Kersen*	13,8
Kropsla*	12,8
Aardappelen*	12,7
Popconcerten	12,5
Pruimen*	12,3
Huisvuilophaling	12,1
Prei*	11,9
Witbier (verloren verpakking)	11,4
Wortelen*	11,2
Maandabonnement	11,1
Elektriciteit Dc (3500 kWu)	10,7
Water (zuivering)	10,7
Elektriciteit Db (1200 kWu)	10,5
Meloenen*	10,3
Elektriciteit De (20000 kWu)	10,3
Melkchocolade met praliné*	9,9
Limonade met thee-extracten*	9,3
Vakantiedorpen (GICP)	8,8
Universiteit: inschrijvings- & examengeld	8,5
Koffiepads*	8,4
Elektriciteit Dd (7500 kWu)	8,4
Paprika's*	8,2
Elektriciteit Dc1 (3500 kWu)	8,1
Hogeschool: inschrijvings- & examengeld	8,1
Geneeskunde aanvullende opleiding: huisbezoeken	7,8
Meerrittenkaart	7,5
Tulpen	7,5
Waspoeder: geconcentreerd	7,1
Koffie (in bonen of gemalen)*	7,1
Tabak	7,0
Komkommers*	6,7
Tong*	6,3
Druiven*	6,2

Benaming	Inflatie in %
Perziken*	6,1
Pompelmoezen*	6,1
Vliegtuigticket (GICP)	6,0
Fishsticks*	5,5
Telefoongesprekken via toestel	5,5
Festivals	5,4
Deodorant	5,4
Peren: Conference*	5,4
Toiletzeep	5,3
Gouden trouwring	5,3
Lange sigaretten	5,3
Veldsla*	5,3
Parkings*	5,2
Abonnement teledistributie (+ digitale tv)	5,2
Boterhampasta*	5,2
Huur van bestelwagen	5,2
Biljet	5,1
Diepvries tijgergarnalen*	5,1
Ronde peren*	4,8
Rusthuizen	4,7
Jenever	4,4
Dagbladen	4,2
Whisky	4,0
Gashoudend water*	4,0
Melkchocolade*	4,0
Tijdschriften	3,9
Trappistenbier	3,9
Salade niçoise	3,8
Jaarlijks schoolabonnement	3,8
Vermout	3,8
Honing*	3,8
Parkings	3,7
Studentenhaver*	3,7
Inktpatroon	3,7
Pralines*	3,7
Eendagsattracties (park)	3,6
Limonade(orange of citroen)*	3,6
Voetbalwedstrijd eerste klasse (nationaal)	3,5
Spaghetti (maaltijd)	3,5
Bankdiensten	3,5
Maaltijd restaurant	3,5
Candybar (automaat)	3,4
Kiwi's*	3,4

Benaming	Inflatie in %
Mandarijnen*	3,4
Draagbare spelconsole	3,3
Wijn : wit (café)	3,3
Briefport	3,2
Plaatsen advertentie*	3,2
Plaatsen advertentie	3,2
Forel*	3,2
Pilsbier (bak)	3,2
Pindanootjes*	3,2
Droogkuis van kostuum	3,1
Kleuring	3,1
Huur tuingereedschap	3,0
Internetabonnement	3,0
Wassen van hemd	3,0
Uurtarief elektrotechnicus	3,0
Chips*	3,0
Olieverversen	3,0
Bijdrage ziekteverzekering	2,9
Vol-au-vent	2,9
Anorak (winter)	2,9
Chinese dagschotel	2,9
Eendagsattracties (andere)	2,9
Nectarines*	2,9
Vloeibare meststof	2,9
Pure chocolade*	2,8
Wodka	2,8
Colalimonade	2,8
Snoeischaar	2,8
Eénpersoonskamer-gewone rechthebbende	2,8
Crematie	2,8
Verzolen van schoenen	2,7
Watergolf	2,7
Beaujolais	2,7
Vleessnack	2,6
Camping	2,6
Speciaal bier	2,6
Dagmenu	2,6
Olijfolie*	2,6
Azalea	2,6
Konijn*	2,5
Kabeljauw*	2,5
Wasverzachter	2,5
Begravenisondernemingen	2,5
Pepersteak	2,5
Tennisabonnement (winter)	2,5
Veearts: raadpleging	2,5
Mineraalwater	2,5
Weekend in de Ardennen	2,5
Brandverzekering	2,5
Espressokoffie	2,4

Benaming	Inflatie in %
Gebakken tong of forel	2,4
Kant-en-klare cocktail	2,4
Peper (zwart)*	2,4
Hotelkamer	2,4
Likeur	2,4
Haarsnit (D)	2,4
Potgrond (10-20l)	2,4
Korte sigaretten	2,4
Chileense wijn	2,3
Kousenbroek	2,3
Zakje friet	2,3
Stores	2,3
Keukentrap	2,3
Uurtarief elektricien	2,3
Pilsbier	2,3
Emailverf	2,3
Balpen	2,3
Abonnement autopechbestrijding	2,2
Pop (type Barbie)	2,2
Permanent	2,2
Stadsbroek	2,2
Huishoudvuilnisbak	2,2
Kinderfiets	2,2
Damesfiets	2,2
Steak tartare	2,2
Potlood	2,2
Uurtarief schoonmaken	2,2
Stuk belegd stokbrood	2,2
Stof voor overgordijnen	2,2
Jeansbroek (voor heren)	2,2
Rolmeter	2,1
Huur van garage	2,1
Ketting	2,1
Verhuisdiensten	2,1
Pizza	2,1
Alstroemeria	2,1
Gordijnstof	2,1
Vervangen van remblokjes	2,1
Fietshelm	2,0
Huishoudrol	2,0
Vervangen van uurwerk batterij	2,0
Naaigaren	2,0
Ruitenwisser	2,0
Schoorsteenvegen	2,0
Karbonade*	2,0
Bottines	2,0
Hamburger*	1,9
Water (verbruik)	1,9
Haarsnit	1,9
Zwembad	1,9

Benaming	Inflatie in %
Kinderzitje	1,9
Broodje*	1,9
Uurtarief reparatie verwarmingsinstallatie	1,9
Wenskaart	1,9
Geconcentreerde melk*	1,8
Bioscoop	1,8
Uurtarief garagist	1,8
Bord, plat	1,8
Brilglazen-sferisch	1,7
Pilsbier (blik)	1,7
Verstelwerk kleding	1,7
Lage lederen veterschoenen	1,7
Hemd	1,7
Champagne	1,7
Cider	1,7
Silicone	1,7
Steakmes	1,7
Maïs (zoet, in blik)*	1,7
Porto	1,7
Familiale verzekering Burgerlijke Aansprakelijkheid	1,6
Diepvriessoep*	1,6
Filet américain*	1,6
Bundle (telecom)	1,6
Sociale huur	1,6
Nieuwe wagens (BIV inbegrepen)	1,5
Andere bakkerijproducten	1,5
Hoeslaken	1,5
Onderhoud van centrale verwarming	1,5
Scheermes: vullingen (H)	1,5
Schuimrubberen matras	1,5
Weekend aan zee	1,5
Torische brilglazen	1,5
Portefeuille	1,5
Spathiphyllum	1,5
Gitaar	1,4
Koelvloeistof	1,4
Badpak	1,4
Frankfurter worstjes*	1,4
Bustehouder	1,4
Frisdrank (automaat)	1,4
Vensterglas	1,4
Roomijs*	1,4
Italiaanse wijn	1,3
Autobatterij	1,3
Ficus	1,3
Kostprijs internaat	1,3
Puddingpoeder*	1,3
Kalfsgebraad*	1,3
Herstelling fiets	1,3
Condooms	1,3

Benaming	Inflatie in %
Stripverhaal	1,3
Catering voor senioren	1,3
Sauna	1,3
Diepvriesmaaltijd - vlees*	1,3
Middagmaal op school	1,3
Schoenen: sneakers	1,3
Badschuim	1,3
Tabletten voor vaatwasser	1,3
Niet-gashoudend water*	1,3
Buitenverlichting	1,3
Trainingspak	1,2
Synthetisch dekbed	1,2
Spiegel	1,2
Anorak (winter)	1,2
Vleesbrochette*	1,2
Scooter	1,2
Maisolie*	1,2
Kostuum in wol (winter)	1,2
Gezelschapsspel Monopoly	1,2
Zonnebalkabonnement (10 beurten)	1,2
Blazer	1,2
Hondenvoeding (brokken)	1,2
Moderne slaapkamer	1,2
Vliesbehang	1,2
Uurtarief loodgieter	1,2
Eau de toilette voor dames	1,1
Pingpongtafel	1,1
Veearts: ovariectomie kat	1,1
Sinaasappelen*	1,1
Bustehouder (push-up)	1,1
Blouse (winter)	1,1
Vasttapijt	1,1
Vleessalade*	1,1
Briketten	1,1
Lage lederen schoenen	1,1
Verf : acryl (4-10l)	1,1
Citroenen*	1,1
Joggingschoenen	1,1
Gepelde tomaten*	1,0
Lederen laarzen	1,0
Kip kerrie salade*	1,0
Schouwburgabonnement	1,0
Fluorescerende buislamp	1,0
Uurtarief schilder	1,0
Badmat	1,0
Kattenvoeding (blik)	1,0
Taxi	1,0
Pull-over (winter)	0,9
Cordon bleu*	0,9
Tulpenbollen	0,9

Benaming	Inflatie in %
Bordeaux supérieur AOC	0,9
Niet-sociale huur	0,9
Rosbief*	0,9
Cava	0,9
Tandenborstel manueel	0,9
Bruin brood (800 g)*	0,9
Rozen	0,9
Pantalon (winter)	0,8
Boeken	0,8
Woordenboek N-F en F-N	0,8
Hometrainer	0,8
Dekbedovertrek en slopen	0,8
Ananas*	0,7
Toiletpapier	0,7
Polsuurwerk	0,7
Glasvezelbehang	0,7
Carwash*	0,7
Hamburger (fastfood)	0,7
Blazer (D)	0,6
Zout*	0,6
Elektrische boormachine	0,6
Meergranenbrood*	0,6
Minarine*	0,6
Acrylverf	0,6
T-shirt	0,6
Strijkplank	0,6
Schrift met losse bladen	0,6
Eiken eetkamer	0,6
Sledestofzuiger	0,6
Waspoeder	0,5
Reisbijstandsverzekering	0,5
Autoverzekering Burgelijke Aansprakelijkheid	0,5
Zalm*	0,5
Sportschoenen	0,5
Vuurvaste schotel	0,5
Biefstuk*	0,5
Lattenbodem	0,5
Speciaal brood (400 g)*	0,5
Kramiek*	0,5
Balklamp halogeen	0,5
Dunne lende*	0,5
Slip	0,5
Kop en schoteltje	0,5
Verkeersbelasting	0,5
Jeansbroek (voor dames)	0,5
Australische wijn	0,4
Deegwaren	0,4
Rauwe ham*	0,4
Gerookte zalm*	0,4
Hespenworst*	0,4

Benaming	Inflatie in %
Schrijnwerker:plaatsing parket	0,4
Hondenvoeding (blik)	0,4
Badolie	0,4
Sportdrink*	0,4
Peutertuinen	0,4
Lamsbout*	0,4
Speciaal brood (800 g)*	0,4
Braadpan	0,4
Autorijschool	0,4
Muesli*	0,4
Bedframe (dubbel)	0,3
Roséwijn: Côtes de Provence	0,3
Douchegel	0,3
Tomaten*	0,3
Erwtjes*	0,3
Salami*	0,3
Pull-over (winter)	0,3
Tennisballen	0,3
Salon	0,3
Varkensrib spiering*	0,3
Bouwdoos	0,3
Gekookte ham*	0,3
Kalanchoe	0,3
Notariskosten hypotheeklening	0,3
Biljet 45 km	0,2
Verticale diepvries	0,2
Biljet 20 km	0,2
Houtskool	0,2
Abrikozen*	0,2
Toffees*	0,2
Kleine speelgoedauto	0,2
Biljet 90 km weekend	0,2
Varkenslapje*	0,2
Go Pass	0,2
Gemengde sla*	0,2
Gerbera's	0,1
Inox kookpot	0,1
Badhanddoek	0,1
Pocketverenmatras	0,1
Tomatensoep*	0,1
Maandtreinkaart 20 km	0,1
Melkpoeder (baby's)*	0,1
Maandtreinkaart 45 km	0,1
Fitnessabonnement	0,1
Jaarlijkse schooltreinkaart 20 km	0,1
Zakdoek in katoen (H)	0,1
Bloemkolen*	0,0
Wegwerpluier	0,0
Afdrukken digitale foto's (internet)	0,0
Geneeskunde aanvullende opleiding: raadpleging	0,0

Benaming	Inflatie in %
Consultatie tandarts	0,0
Vullingen van caviteiten	0,0
Klinische biologie	0,0
Medische beeldvorming	0,0
Individuele behandeling kinesitherapie	0,0
Tweepersoonskamer	0,0
Tweepersoonskamer (OMNIO)	0,0
Autokeuring	0,0
Keukenrobot	0,0
Tennisracket	0,0
Diepvriessoepgroenten*	0,0
Anorak (winter)	0,0
Schoonheidscrème	0,0
Gerookt spek*	-0,1
Varkensgebraad van de hesp*	-0,1
Colalimonade*	-0,1
Hygiënische tampon	-0,1
Gehakt*	-0,1
Spaarlamp	-0,1
Appelen: Granny*	-0,1
Laminaat	-0,2
Mosterd*	-0,2
Vloeibaar afwasmiddel	-0,2
WC-reiniger	-0,2
Lelies	-0,2
Jurk (winter)	-0,2
Eieren	-0,2
Elektrische gazonmaaier	-0,2
Kattenvoeding (aluminium-schaaltje)	-0,2
Buitenlanse reizen (GICP)	-0,2
Verse worst*	-0,2
Wegwerpcontactlenzen	-0,2
Fietsverlichting	-0,2
Mengkraan	-0,3
Zwembroek (H)	-0,3
Drank op basis van soja*	-0,3
Cement	-0,3
Slip	-0,3
IJshoortje*	-0,3
Glas (frisdrank)	-0,3
Droogkast	-0,4
Keukentafel	-0,4
Rijst	-0,4
Pizza (diepgevroren)*	-0,4
Voetbal	-0,4
Pensen*	-0,5
Houten tuintafel	-0,5
Nagellak	-0,5
Volle yoghurt (natuur)*	-0,5
Tennisschoenen	-0,5

Benaming	Inflatie in %
Tandpasta	-0,5
Koelkast: tafelmodel(+/-120l)	-0,5
Droge batterij	-0,6
Voetbalwedstrijd eerste provinciale	-0,6
Koffiefilters	-0,6
Rugzak	-0,6
Mantel (winter)	-0,6
Bananen*	-0,7
Multivruchtensap*	-0,7
Tandenborstel (elektrisch)	-0,7
Elektrische frituurketel	-0,8
Elektrische koffiezet	-0,8
Combi-koelkast	-0,8
Sponshanddoek	-0,8
Kalkoenborstfilet*	-0,8
Papier (A4 formaat)	-0,8
Shampoo hond	-0,9
Incontinentiemateriaal	-0,9
Haarlak	-0,9
Microgolfoven	-0,9
Meel en andere granen	-0,9
Varkensrib van de filet*	-0,9
Dweil	-1,0
Koortsthermometer*	-1,0
Vloerwisserdoeken	-1,1
Spelconsole	-1,1
Kauwgom*	-1,1
Diepvriesfriet*	-1,1
Pleisters	-1,1
Riesling : Elzas	-1,1
Yoghurt met fruit (mager)*	-1,2
Elektrisch scheerapparaat	-1,2
Rok (winter)	-1,2
Vruchtensap*	-1,2
Spruitjes*	-1,2
Schuursponsje	-1,3
T-shirt (kind)	-1,3
Lange broek	-1,3
Sweater	-1,3
Strijkijzer met stoomgenerator	-1,4
Instantcacaodrank*	-1,4
Ajuin*	-1,4
Colalimonade (light)*	-1,4
GPS	-1,4
Farmaceutische specialiteiten	-1,4
Videospel voor console	-1,5
Chrysanten	-1,6
Shampoo	-1,6
Aftershave	-1,6
Hoortoestel	-1,6

Benaming	Inflatie in %
Kaas en kwark	-1,6
Hemdblouse	-1,6
Elektrische radiator	-1,7
Sokken	-1,7
Houtpellets	-1,7
Elektronische bloeddrukmeter	-1,7
Reiskoffer	-1,7
Diepvrieszalm*	-1,7
Melkerijboter*	-1,8
Body	-1,8
Citytrips	-1,8
Vlamspaarlamp	-1,8
Sokken (J - mt 28-33)	-1,9
Geheugenkaart	-2,0
Huishoudhandschoenen in rubber	-2,1
Jeansbroek (voor kinderen)	-2,1
Tomatenketchup*	-2,1
Kruippakje	-2,2
Braadkip*	-2,2
Lederen vest	-2,3
Rok (M - 8 tot 12j)	-2,3
Champignons*	-2,4
Draadloze telefoon	-2,4
Aardgas D1 (2326 kWu)	-2,4
Multifunctionele printer	-2,5
Margarine o.b.v. olijfolie*	-2,6
Uitreikingskosten paspoort	-2,6
Koortsthermometer	-2,6
Energiedrank*	-2,6
Blu-ray-speler	-2,6
Babyvoeding*	-2,7
Wasmachine	-2,7
Hifi-keten	-2,8
Vaatwasser	-2,8
Speelgoed-keukentje	-2,8
Lege DVD-RW	-3,1
Verse room*	-3,2
Vitro-keramische kookplaat	-3,3
Vloeibare allesreiniger	-3,5
Kattenbakvulling	-3,5
Candybar*	-3,5
Blu-ray disk	-3,6
Wattenstaafjes	-3,8
Abonnement digitale televisie (themaboeket)	-3,8
Digitaal fototoestel	-3,8
Verse volle melk	-3,8
Aardgas D2 (4652 kWu)	-3,8
Autoband	-3,8
DVD (muziek of film)	-3,9
Digitale camcorder	-3,9

Benaming	Inflatie in %
Kippenborstfilet*	-3,9
Gewone braadmargarine*	-4,0
Mayonaise*	-4,1
Deodorant : roll-on	-4,1
Koffiepadmachine	-4,2
Viervruchtenjam*	-4,3
Broccoli*	-4,5
Verse halfvolle melk	-5,0
Smartphone - GSM	-5,3
Kleurentelevisie	-5,3
Software	-5,4
Tablet	-5,4
Aardgas D3 (23260 kWu)	-5,5
Jam (aardbeien)*	-5,6
Antikalk product	-5,6
Aardgas D3b (34890 kWu)	-5,8
Reinigingsproducten voor ramen	-6,0
Toiletzeep : vloeibaar	-6,0
Haargel	-6,0
GSM-gesprekken	-6,0
Personal computer	-6,2
Vloeibaar wasmiddel	-6,9
Suiker	-7,0
Ongelode benzine 98RON "superplus"	-9,1
Appelen: Golden*	-9,5
Cornflakes*	-10,8
Ongelode benzine 95RON "eurosuper"	-11,0
Grijze garnalen*	-11,1
Mosselen*	-11,3
Appelen: Jonagold*	-11,7
Diepvriesfriet	-13,3
Gasolie wegvervoer "diesel"	-14,2
Propaan	-15,4
Butaan	-16,4
Aluminiumfolie	-22,1
Gasolie verwarming: levering<2000 l	-25,3
Gasolie verwarming: levering>2000 l	-26,0
LPG	-26,9

Bronnen: AD Statistiek-Statistics Belgium, Eigen berekeningen:
FOD Economie

*: Prijsolutie berekend op basis van de CPI, prijsolutie van
de andere getuigen berekend op basis van het GICP

Bijlage 2: Inflatie in 2015 met en zonder gewijzigde indirecte belastingen in België en in de voornaamste buurlanden

(Jaarlijks veranderingpercentage)

	België		Gemiddelde van de buurlanden		Duitsland		Frankrijk		Nederland	
	Met gewijzigde indirecte belastingen	Zonder gewijzigde indirecte belastingen	Met gewijzigde indirecte belastingen	Zonder gewijzigde indirecte belastingen	Met gewijzigde indirecte belastingen	Zonder gewijzigde indirecte belastingen	Met gewijzigde indirecte belastingen	Zonder gewijzigde indirecte belastingen	Met gewijzigde indirecte belastingen	Zonder gewijzigde indirecte belastingen
Energie	-8,0	-8,2	-6,0	-7,0	-7,0	-7,0	-4,5	-7,0	-5,5	-6,6
Bewerkte levensmiddelen	1,6	1,3	0,4	0,2	0,8	0,7	-0,3	-0,4	0,8	0,6
Niet-bewerkte levensmiddelen	2,1	2,1	1,8	2,1	2,0	2,0	1,7	1,7	1,2	1,2
Diensten	2,4	2,4	1,3	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,8	1,7
Niet-energetische industriële goederen	0,5	0,4	0,2	0,1	0,8	0,8	-0,3	-0,3	-0,4	-0,7
Onderliggende inflatie	1,6	1,6	0,8	0,7	1,0	1,0	0,5	0,5	0,9	0,8
GICP	0,6	0,5	0,1	-0,1	0,1	0,1	0,1	-0,2	0,2	0,0

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek-Statistics Belgium

Bijlage 3: Inflatie in België en in de voornaamste buurlanden in het vierde kwartaal 2015

Tabel 1: GICP

(Jaarlijks veranderingspercentage, tenzij anders vermeld)

	België	Gemiddelde buurlanden	Duitsland	Frankrijk	Nederland	Gewicht 2015 (in %)	
						België	Gemiddelde buurlanden
Energie	-5,0	-6,7	-7,6	-5,4	-6,2	11,0	10,7
Bewerkte levensmiddelen	2,5	0,3	0,5	0,0	0,2	13,1	11,8
Niet-bewerkte levensmiddelen	4,2	3,0	4,2	1,9	3,7	7,6	6,2
Diensten	2,6	1,2	1,2	1,2	1,5	40,8	44,6
Niet-energetische industriële goederen	0,6	0,7	1,1	0,1	0,6	27,4	26,6
Onderliggende inflatie	1,9	0,9	1,1	0,7	1,0	81,3	83,1
GICP	1,3	0,2	0,2	0,2	0,4	100,0	100,0

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek-Statistics Belgium

Tabel 2: Energie

(Jaarlijks veranderingspercentage, tenzij anders vermeld)

	België	Gemiddelde buurlanden	Duitsland	Frankrijk	Nederland	Gewicht 2015 (in %)	
						België	Gemiddelde buurlanden
Elektriciteit	31,3	1,0	-1,2	4,9	-1,3	21,8	28,9
Vaste brandstoffen	-0,3	-0,3	-0,9	0,3	Nb	1,0	1,1
Gas	-7,1	-3,1	-1,3	-6,3	-5,3	19,8	20,4
Vloeibare brandstoffen	-28,0	-24,5	-26,7	-19,0	Nb	19,5	10,9
Brandstoffen voor wegvervoer	-13,0	-10,1	-10,1	-10,4	-9,4	37,9	36,9
Energie	-5,0	-6,7	-7,6	-5,4	-6,2	100,0	100,0

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek-Statistics Belgium

Nb: niet beschikbaar.

Tabel 3: Bewerkte levensmiddelen

(Jaarlijks veranderingspercentage, tenzij anders vermeld)

	België	Gemiddelde buurlanden	Duitsland	Frankrijk	Nederland	Gewicht 2015 (in %)	
						België	Gemiddelde buurlanden
Tabak	4,9	2,6	4,0	0,3	3,5	20,2	19,6
Wijnen	3,7	0,8	-0,2	1,6	0,9	9,6	7,1
Gedistilleerde dranken	11,8	0,2	-0,2	0,5	0,1	1,4	3,2
Bier	6,0	0,7	1,1	-0,9	-0,5	5,1	5,7
Mineraalwater, frisdranken en sappen	1,3	-0,9	-1,3	-0,5	-0,4	8,4	7,9
Koffie, thee en cacao	7,9	-0,7	-1,5	-0,4	2,3	2,4	3,9
Brood en granen	1,0	0,5	1,1	0,0	0,1	22,8	19,5
Suiker, jam, chocolade	0,4	1,4	2,4	0,8	-0,3	8,4	8,6
Andere voedingswaren	1,4	-0,2	1,6	-1,7	-1,7	4,8	4,9
Oliën en vetten	2,0	0,9	-1,0	2,3	3,4	2,4	2,7
Zuivelproducten	-0,1	-2,8	-4,6	-1,0	-2,9	14,5	17,0
Bewerkte levensmiddelen	2,5	0,3	0,5	0,0	0,2	100,0	100,0

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek-Statistics Belgium

Tabel 4: Niet-bewerkte levensmiddelen

(Jaarlijks veranderingspercentage, tenzij anders vermeld)

	België	Gemiddelde buurlanden	Duitsland	Frankrijk	Nederland	Gewicht 2015 (in %)	
						België	Gemiddelde buurlanden
Groenten	14,1	6,9	9,4	3,0	10,7	19,5	22,0
Fruit	8,8	7,7	9,3	6,2	5,5	15,0	16,5
Vlees	0,6	0,2	-0,3	0,6	-0,4	53,4	50,6
Vis	-0,3	1,6	2,4	1,4	-0,1	12,1	10,8
Niet-bewerkte levensmiddelen	4,2	3,0	4,2	1,9	3,7	100,0	100,0

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek-Statistics Belgium

Tabel 5: Diensten

(Jaarlijks veranderingspercentage, tenzij anders vermeld)

	België	Gemiddelde buurlanden	Duitsland	Frankrijk	Nederland	Gewicht in 2015 (in %)	
	België	Gemiddelde buurlanden				België	Gemiddelde buurlanden
Overige diensten	4,1	1,1	0,7	1,3	1,8	24,1	17,0
Sociale bescherming	2,8	2,5	2,2	1,7	5,7	6,4	3,3
Medische en paramedische diensten	8,1	0,3	0,2	0,5	0,0	2,7	2,9
Ziekenhuizen	1,5	1,2	1,7	-0,9	Nb	8,9	1,1
Onderwijs	28,8	1,2	1,0	1,8	1,1	1,3	1,7
Verzekering i.v.m. gezondheid	2,9	2,6	1,8	3,9	2,2	1,4	2,4
Andere verzekeringen	2,3	3,8	3,8	Nb	3,1	0,5	0,6
Financiële diensten, n.e.g.	3,5	1,2	1,6	0,7	2,1	0,2	1,1
Andere diensten, n.e.g.	0,7	-1,1	-6,7	0,7	2,2	1,6	2,3
Geneeskundige prestaties tandartsen	0,0	-1,1	-1,0	0,2	-5,8	1,0	1,5
Vrijtijdsbesteding en lichaamsverzorging	2,7	1,9	2,3	1,4	1,9	25,2	21,1
Restaurants en cafés	2,7	1,8	2,8	1,0	1,6	14,9	10,1
Culturele diensten	4,3	1,1	0,6	1,5	2,4	3,6	3,9
Kapsalons en schoonheidsinstituten	1,8	2,3	3,3	0,7	1,7	3,5	2,3
Recreatieve sportdiensten	2,7	2,2	2,8	1,9	1,5	2,2	2,4
Kantines	0,7	2,5	2,2	2,3	5,5	0,7	1,9
Droogkuis, verstelling en verhuur kledij	2,4	2,1	3,0	1,1	1,5	0,1	0,3
Herstelling audio en videoapparatuur	2,3	2,6	1,5	3,4	-2,6	0,1	0,2
Huisvestingsdiensten	2,2	1,2	1,2	1,0	2,0	20,4	28,8
Huishoudelijke en andere diensten voor de woning	3,7	2,5	4,5	1,2	2,4	3,4	1,2
Riolering	10,4	0,9	0,4	2,3	1,1	1,2	1,8
Huur	0,8	1,0	1,1	0,5	2,2	11,0	20,1
Huisvuilophaling	6,0	0,7	0,2	1,7	0,6	0,6	1,4
Verzekering i.v.m. woning	2,4	3,0	2,2	3,6	-0,4	2,2	0,9
Diensten onderhoud, herstelling woning	1,2	1,8	2,4	1,5	2,9	1,7	1,8
Andere diensten i.v.m. woning	1,5	1,4	1,6	1,1	0,1	0,2	1,3
Vervoerdiensten	1,7	1,4	1,7	1,0	2,2	15,3	17,8
Onderhoud en herstellingen	1,5	1,9	2,7	1,5	0,9	7,0	6,7
Personenvervoer door de lucht	5,6	-1,2	-2,0	-2,6	9,2	0,6	1,5
Personenvervoer over de weg	4,9	3,8	10,8	1,8	2,5	1,3	0,9
Andere diensten voor privévoertuigen	1,0	1,3	1,2	1,6	0,3	2,9	3,1
Verzekering i.v.m. vervoer	0,4	0,8	-1,0	2,7	2,4	2,3	1,6
Andere vervoerdiensten	1,9	4,2	1,9	4,5	8,2	0,1	0,2
Personenvervoer per spoor	0,0	1,2	0,5	2,3	1,6	1,2	1,8
Reizen	1,9	1,0	0,7	2,1	0,4	6,6	8,2
Accommodatie	4,4	1,9	1,8	1,9	2,1	2,2	3,1
Pakketreizen	0,3	0,2	0,2	2,7	-1,2	4,4	5,0
Communicatie	1,4	-0,6	-1,3	1,0	-2,3	8,4	7,1
Telefoon- en faxtoestellen en -diensten	1,3	-1,0	-1,6	0,4	-2,7	8,1	6,6
Posterijen	2,9	4,6	2,1	8,8	7,1	0,3	0,5
Diensten	2,6	1,2	1,2	1,2	1,5	100,0	100,0

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek-Statistics Belgium

Tabel 6: Niet-energetische industriële goederen

(Jaarlijks veranderingspercentage, tenzij anders vermeld)

	België	Gemiddelde buurlanden	Duitsland	Frankrijk	Nederland	Gewicht 2015 (in %)	
	België	Gemiddelde buurlanden				België	Gemiddelde buurlanden
Half-duurzame goederen	0,3	0,3	0,7	-0,1	0,0	35,0	35,7
Kleding	0,1	-0,2	0,5	-0,6	-1,6	15,6	14,4
Schoeisel	0,7	0,7	1,5	-0,1	-0,2	4,2	3,9
Huishoudtextiel	1,4	2,0	3,0	0,8	2,0	2,3	1,7
Boeken	0,5	1,2	1,4	0,1	3,5	2,0	2,2
Vaat-, glaswerk en huishoudartikelen	0,7	0,8	0,5	1,1	1,2	1,8	2,3
Gereedschap voor huis en tuin	0,8	0,2	0,1	0,4	-0,1	2,3	2,1
Andere kleding artikelen	1,3	1,0	2,5	0,1	1,9	0,8	0,9
Andere artikelen voor persoonlijk gebruik	1,1	0,9	1,3	0,3	2,9	1,1	1,4
Kledingstoffen	0,5	7,6	7,9	1,8	Nd	0,2	0,2
Sport-, kampeer- en recreatieartikelen	-0,2	0,7	1,0	-0,6	4,7	0,6	1,3
Speelgoed en hobbyartikelen	-0,2	-0,5	-1,2	-0,1	2,2	1,8	2,2
Delen en toebehoren	-1,6	1,0	0,8	1,4	0,4	1,7	2,3
Dragers opname beeld en geluid	1,1	-1,5	-0,3	-2,7	-2,7	0,7	0,9
Niet-duurzame goederen	0,7	0,7	1,4	0,0	0,0	31,5	31,6
Kranten en tijdschriften	3,4	5,2	5,9	5,5	3,3	2,1	2,6
Tuinbouw	0,8	0,8	0,4	1,6	0,7	3,0	2,9
Watervoorziening	1,8	1,6	1,9	1,2	0,3	2,1	2,5
Producten voor onderhoud en herstelling woning	0,4	0,6	0,9	-0,1	1,7	4,3	1,5
Allerlei drukwerk en schrijfwaren	2,1	1,9	2,8	1,3	1,3	1,4	1,3
Producten voor huisdieren	1,6	0,3	0,7	-0,1	0,1	2,8	2,7
Niet-duurzame huishoudartikelen	1,5	-0,5	-1,0	0,2	-2,9	3,8	3,1
Andere medische producten	-0,1	1,1	2,3	-1,0	-1,1	2,5	3,7
Toestellen en artikelen voor lichaamsverzorging	0,0	-0,6	-1,2	-0,2	-0,5	4,6	6,6
Geneesmiddelen	-1,2	0,1	2,3	-3,3	-0,2	4,8	4,6
Duurzame goederen	0,8	0,9	1,1	0,4	1,8	33,5	32,8
Nieuwe auto's	2,0	1,4	1,0	1,7	3,0	14,1	12,5
Meubelen en stoffering	0,7	1,0	1,4	0,3	1,2	8,5	6,8
Sieraden, klokken en horloges	5,4	2,3	4,0	1,3	-2,1	1,0	1,9
Motorfietsen en fietsen	2,3	2,1	2,2	0,7	4,4	1,3	1,3
Grote goederen voor recreatie	2,2	2,3	2,7	1,3	3,6	0,4	1,2
Tapijten en vloerbekleding	1,1	1,6	2,8	0,4	-0,9	0,3	0,6
Foto- en filmapparatuur	-4,4	-1,6	-0,1	-7,2	1,2	0,4	0,6
Audio- en videoapparatuur	-3,5	-1,6	-2,8	-2,2	4,8	1,4	1,9
Huishoudapparaten	-1,0	-0,7	-0,5	-1,1	-0,2	4,6	3,6
Gegevensverwerkende apparatuur	-2,0	0,6	3,8	-2,3	-1,1	1,6	2,3
Niet-energetische industriële goederen	0,6	0,7	1,1	0,1	0,6	100,0	100,0

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek-Statistics Belgium

Bijlage 4: Inflatie met en zonder gewijzigde indirecte belastingen, in België en in de voornaamste buurlanden

(In %)

		Reële inflatie			Inflatie bij constante indirecte belastingen		
		2013-2014	2014-2015	2013-2015	2013-2014	2014-2015	2013-2015
Alcoholische dranken	België	3,1	2,4	5,6	2,4	1,8	4,2
	Duitsland	2,4	1,0	3,4	2,4	1,0	3,4
	Frankrijk	1,7	0,9	2,6	1,1	0,7	1,8
	Nederland	1,9	-0,1	1,8	0,3	-0,1	0,1
Gedistilleerde dranken	België	2,9	3,1	6,2	-0,4	-0,3	-0,7
	Duitsland	0,8	0,4	1,2	0,9	0,4	1,2
	Frankrijk	1,0	0,0	1,0	-0,1	-0,4	-0,5
	Nederland	3,2	1,2	4,5	1,2	1,2	2,4
Wijn	België	2,8	1,2	4,0	2,3	0,7	3,1
	Duitsland	1,5	0,3	1,8	1,5	0,3	1,8
	Frankrijk	2,5	1,7	4,2	2,1	1,7	3,8
	Nederland	0,8	0,4	1,1	-0,6	0,4	-0,2
Bier	België	3,7	4,5	8,4	3,3	4,3	7,7
	Duitsland	3,4	1,6	5,1	3,4	1,6	5,1
	Frankrijk	-0,2	-0,6	-0,8	-0,7	-0,7	-1,5
	Nederland	2,7	-1,6	1,0	0,9	-1,6	-0,8
Tabak	België	6,9	4,9	12,2	2,3	4,2	6,6
	Duitsland	3,5	4,0	7,7	2,8	3,3	6,2
	Frankrijk	5,2	0,3	5,6	4,9	0,3	5,2
	Nederland	2,2	3,7	5,9	1,1	2,6	3,7

Bron: EC

Bijlage 5: Overzicht maandelijkse kostprijs per aangeboden telecommunicatiedienst, voor België en de drie voornaamste buurlanden, voor telkens het goedkoopste tariefplan

(EUR per maand, tarieven augustus 2015)

	België	Gemiddelde buurlanden	Duitsland	Frankrijk	Nederland	Verskil BE - Gemiddelde buurlanden
Mobiele Telefoon - post paid						
Zeep weinig bellen (zonder data) (60 min, 50 SMS)	11,60	12,82	19,03	4,76	10,93	-9,5%
Gemiddeld bellen (zonder data) (120 min, 100 SMS)	12,77	16,21	25,13	4,76	12,96	-21,2%
Weinig bellen, weinig data (100 min, 100 SMS, 50 MB)	12,77	17,43	25,13	6,89	17,32	-26,7%
Gemiddeld bellen, gemiddeld data (120 min, 200 SMS, 200 MB)	14,26	21,94	28,71	12,90	20,92	-35,0%
Veel bellen, veel data (300 min, onbeperkt SMS, 1 GB)	20,91	32,28	42,24	20,21	25,79	-35,2%
Intens bellen, intens data (400 min, onbeperkt SMS, 2 GB)	34,35	37,28	50,51	20,21	32,87	-7,9%
Mobiele Telefoon - pre-paid						
Weinig bellen (zonder data) (50 min, 100 SMS)	12,86	14,93	13,19	18,40	10,54	-13,9%
Veel bellen (zonder data) (100 min, 150 SMS)	15,19	17,43	13,94	20,22	25,57	-12,9%
Gemiddeld bellen (met data) (50 min, 50 SMS, 50 MB)	13,66	15,63	12,85	20,22	12,45	-12,6%
Weinig bellen (met veel data) (20 min, onbeperkt SMS, 1 GB)	19,65	30,89	29,23	33,16	Nb	-36,4%
Vaste Telefoon						
Laag verbruik (25 oproepen)	28,11	24,31	24,00	23,48	29,41	15,6%
Medium verbruik, dal en weekend (70 oproepen)	32,93	31,56	30,46	31,33	38,61	4,3%
Medium verbruik, piek (70 oproepen)	33,46	31,67	30,46	31,61	38,61	5,7%
Hoog verbruik, dal en weekend (120 oproepen)	34,80	39,67	39,69	39,91	38,61	-12,3%
Hoog verbruik, piek (120 oproepen)	35,73	39,67	39,69	39,91	38,61	-9,9%
Breedbandinternet						
Hoge snelheid (30 Mbps ≤ snelh < 100 Mbps)	27,40	40,25	Nb	41,03	37,10	-31,9%
Mobiel Internet						
Laag volume (500 MB ≤ vol < 1 GB)	9,20	12,19	Nb	Nb	12,19	-24,5%
Hoog volume (2 GB ≤ vol < 5 GB)	18,01	16,79	21,49	10,10	17,75	7,3%
Zeep hoog volume (5 GB ≤ vol < 10 GB)	34,00	25,80	29,85	19,76	27,71	31,8%
Multiple play						
Dual-play: Breedband + Vaste Telefoon						
Medium snelheid, medium volume (30 Mbps ≤ snelh < 100 Mbps)	54,78	44,10	49,73	36,38	Nb	24,2%
Triple-play: Breedband + TV + Vaste Telefoon						
Hoge snelheid (30 Mbps ≤ snelh < 100 Mbps)	66,65	51,70	59,69	36,82	67,48	28,9%
Zeep hoge snelheid (> 100Mbps)	74,06	55,96	65,75	39,09	69,86	32,3%
Quadruple-play: Breedband + TV + Vaste Telefoon + Mobiele Telefoon						
Hoge snelheid (30 Mbps ≤ snelh < 100 Mbps) + 100 min en 500 MB	83,68	87,62	88,28	Nb	83,96	-4,5%
Zeep hoge snelheid (> 100Mbps) + 100 min en 500 MB	88,40	78,65	93,24	56,73	86,34	12,4%

Bron: BIPT

Groen: land met goedkoopste tarieven, Rood: land met duurste tarieven

* Niet representatief in België

Nb: Niet beschikbaar